

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Nazlı Deniz YILMAZ

KÖYDE REKREASYON ENGELLERİ
GÖKÇAM ve KARATEPE KÖYLERİ UYGULAMASI

Rekreasyon Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2017

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Nazlı Deniz YILMAZ

KÖYDE REKREASYON ENGELLERİ
GÖKÇAM ve KARATEPE KÖYLERİ UYGULAMASI

Danışman

Doç. Dr. Faik ARDAHAN

Rekreasyon Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2017

T.C.
Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Nazlı Deniz YILMAZ'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Rekreasyon Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Ahmet Yılmaz ÇOBAN (İmza)

Üye(Danışman) : Doç. Dr. Faik ARDAHAN (İmza)

Üye : Doç. Dr. Kerem Yıldırım ŞİMŞEK (İmza)

Tez Başlığı: Köyde Rekreasyon Engelleri Gökçam ve Karatepe Köyleri Uygulaması

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 16/06/2017

Mezuniyet Tarihi : 22/06/2017

(İmza)
Prof. Dr. İhsan BULUT
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Köyde Rekreasyon Engelleri Gökçam ve Karatepe Köyleri Uygulaması” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğin ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

(İmza)

Nazlı Deniz YILMAZ

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Nazlı Deniz YILMAZ
Öğrenci Numarası	20145257008
Enstitü Anabilim Dalı	Rekreasyon
Programı	Yüksek Lisans
Programın Türü	(*) Tezli Yüksek Lisans ( ) Doktora ( ) Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Faik ARDAHAN
Tez Başlığı	Köyde Rekreasyon Engelleri Gökçam ve Karatepe Köyleri Uygulaması
Turnitin Ödev Numarası	826351272

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 99 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 20/06/2017 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 13

alıntılar dahil % 20 'dir.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmiştir:

(*) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

( ) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdeleri sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin savunulabilir olduğu ve jüri üyelerine gönderilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı görüşündeyim.

20/06/2017

(imzası)
Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı
Doç. Dr. Faik ARDAHAN

İ Ç İ N D E K İ L E R

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iii
TABLOLAR LİSTESİ.....	iv
HARİTALAR LİSTESİ.....	v
ÇİZİM LİSTESİ.....	vi
ÖZET.....	vii
SUMMARY.....	ix
ÖNSÖZ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KÖY VE KÖY YAŞAMI

1.1. Köy.....	4
1.2. Cumhuriyet Döneminde Köy.....	5
1.3. Köy Kanunu.....	5
1.4. Köyün Yönetimi.....	8
1.5. Köy Kalkınmasında Köy Enstitüleri.....	10
1.5.1. Köy Enstitülerinin Eğitim ve Öğretim Alanındaki Etkileri.....	11
1.5.2. Kültür ve Sanat Alanındaki Etkileri.....	12
1.5.3. Sosyal ve Ekonomik Alandaki Etkileri.....	12
1.6. Köy Hayatını Etkileyen Unsurlar.....	12
1.6.1. Köy Hayatı.....	12
1.7. Rekreasyon.....	14
1.7.1. İnanç Faktörü ve Rekreatif Etkinlikler.....	17
1.7.2. Teoloji ve Ritüeller.....	18
1.7.3. Rekreasyonun Faydaları ve Rekreasyona İhtiyacın Nedenleri.....	19
1.7.4. Fiziksel Yararlar.....	20
1.7.5. Toplumsal Yararları.....	21
1.7.6. Psikolojik Yararları.....	22
1.7.7. Ekonomik Yararları.....	23
1.7.8. Rekreasyonun Fonksiyonları.....	23
1.8. Rekreasyona Katılımın Önündeki Engeller.....	28

1.8.1. Engellerle Baş Etme Stratejileri	32
---	----

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı	36
2.2. Araştırmanın Modeli, Ana Kütle ve Örneklem	36
2.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Aracı	37
2.4. Verilerin Analizi	37
2.5. Gökçam ve Karatepe Köyleri	38

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÖYDE REKREASYON ENGELLERİ GÖKÇAM ve KARATEPE KÖYLERİ

UYGULAMASI

3.1. Bulgular	41
3.2. Tartışma	65
SONUÇ	71
EK 1- Kişisel Bilgi Formu ve Rekreatif Eğilimler	79
EK 2- Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeği (KREÖ).....	80
ÖZGEÇMİŞ	82

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1 Bireyin Teolojik Bilgiden Etkilenme Aşamaları.....	18
Şekil 1.2 Rekreasyona Katılımın Önündeli Engeller	29

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 Muhtar Olma Şartları	8
Tablo 2.1 Gökçam Köyü Yıllara Göre Nüfusu.....	38
Tablo 2.2 Karatepe Köyü Yıllara Göre Nüfusu.....	38
Tablo 3.1 Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	44
Tablo 3.2 Madde-Faktör Analizi	45
Tablo 3.3 KREÖ Maddeleri.....	48
Tablo 3.4 Köye Göre Dağılımı	49
Tablo 3.5 Cinsiyete Göre Dağılım.....	50
Tablo 3.6 Medeni Duruma Göre Dağılım	50
Tablo 3.7 Yaş Aralığına Göre Dağılım	51
Tablo 3.8 Hanedeki Kişi Sayısına Göre Dağılım	51
Tablo 3.9 Aile Gelirine Göre Dağılım.....	52
Tablo 3.10 Ailedeki Konuma Göre Dağılım	52
Tablo 3.11 Eğitim Durumuna Göre Dağılım.....	53
Tablo 3.12 Çalıştığı Yere Göre Dağılım	53
Tablo 3.13 Normal İş Dışında Çalıştığı Yere Göre Dağılım.....	54
Tablo 3.14 Günlük Boş Vakitleri Değerlendirme Biçimi.....	55
Tablo 3.15 TV’de İzlenen Programlar.....	55
Tablo 3.16 Günlük Boş Vakitleri Değerlendime Biçimi Cinsiyete Göre Karşılaştırma	58
Tablo 3.17 TV’de İzlenen Programlar Biçimi Cinsiyete Göre Karşılaştırma	61
Tablo 3.18 Köylere Göre Rekreasyon Engelleri Ölçeği Alt Boyutları.....	62
Tablo 3.19 Köylere Göre Rekreasyon Engelleri Ölçeği Cinsiyete Göre Karşılaştırma	64

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 2.1 Gökçam Köyü Coğrafi Haritası.....	39
Harita 2.2 Karatepe Köyü Coğrafi Haritası	39
Harita 2.3 Gökçam-Karatepe Köyü Arası Mesafe.....	39

ÇİZİM LİSTESİ

Çizim 3.1 Faktör Analizi Scree Plot Sonucu.....	41
---	----

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; köyde yaşayan bireylerin rekreasyonel profillerini belirlemek, bireylerin serbest zaman engelleyicilerini belirlemek, “Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeğinin-KREÖ” geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

Araştırma tanımlayıcı bir araştırmadır ve bu çalışmaya Antalya şehir merkezine 12 km mesafedeki Karatepe ve Gökçam Köyleriyle sınırlıdır. Çalışmanın ana kütlesi Gökçam ve Karatepe Köylerindeki tüm bireylerden oluşmaktadır. Her iki köyden araştırmaya dahil olmak isteyen 18 yaşın üstündeki kadın ve erkekler örnekleme dahil edilmiştir. Karatepe Köyünden 130 kişi (72 kadın, 58 erkek), Gökçam Köyünden 101 kişi (48 kadın, 53 erkek) toplam 231 kişi anket çalışmasına dâhil olmuştur.

Veri toplama aracı olarak bu çalışmanın amacına uygun geliştirilen ve iki bölümden oluşan anket formu “yüz yüze anket” metoduyla katılımcılara verilmiş ve gerekli bilgilendirme yapıldıktan sonra geri toplanmıştır. Anketler toplandığında doldurma hataları uygulama anında düzeltildiği için toplanan tüm anketler değerlendirmeye alınmıştır. Anket formunun birinci bölümünde bireylere ait demografik bilgiler ve hali hazırda serbest zamanlarında ne yaptıklarını sorgulayan soru listesi, ikinci bölümün köyde rekreasyon engellerini sorgulamak için geliştirilen maddeler yer almıştır. Çalışmada **KREÖ** için beşli Likert ölçeği (1- Kesinlikle Beni İfade Etmiyor, 2- Beni İfade Etmiyor, 3- Kısmen Beni İfade Ediyor, 4- Beni İfade Ediyor, 5- Kesinlikle Beni İfade Ediyor) kullanılmıştır. Anket formunun ikinci bölümünde yer alan Köyde Rekreasyon Engelleri maddelerinin geliştirilmesinde, Alexandris ve Carrol’ın (1997) geliştirdiği ve Türkçe uyarlamasını Karaküçük ve Gürbüz’ün (2006) yaptığı Boş Zaman Engelleri Ölçeği ve Öcal’ın (2012) geliştirdiği “Serbest Zaman fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları Ölçeği” maddelerinden faydalanılmıştır. Çalışmanın amacına uygun olmadığı için her iki çalışmada yer alan maddelere ilave olarak başka maddeler de eklenerek 47 maddeden oluşan yeni bir madde havuzu oluşturulmuştur. İki madde Faktör Analizi yapıldığında düşük varyans değerleri verdiği için analizden çıkarılmış ve faktör analizi toplam 45 madde üzerinden yapılmıştır.

Çalışmada KMO ve Bartlett küresellik testlerinin sonuçlarına göre ölçeğe açıklayıcı faktör analizi (AFA) uygulanabilir olduğu için AFA uygulanmış, modelin geçerlilik ve güvenilirliği AFA yapılmış ve **KREÖ**’nin alt boyutları ortaya konulmuştur. Faktör analizi sonucunda oluşan **KREÖ**’nun yapı geçerliliğini test etmek için madde-faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin iç

tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach's Alpha katsayılarına, elde edilen ölçeğin maddeleri ve faktörleri arasındaki ilişkiye bakmak için Pearson Corelation Testi kullanılmış ve sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde sorgulanmıştır.

Sonuç olarak; araştırma grubunun serbest zamanlarını değerlendirmede ve rekreatif etkinliklere katılmada algıladıkları ilgisizlik, yetenek algısı, birey psikolojisi, fiziksel algı ve sağlık, ailevi nedenler, tesis-hizmet-ulaşım, aile ve başkalarının baskısı, zaman yetersizliği, bilgi eksikliği, sosyal çevrenin etkisi, pahalı bulmak olarak faktörleşen engeller saptanmıştır. Köylerde yaşayanların aktiviteleri yetersiz bulunduğu veya kendilerine yönelik aktivitelere ulaşamadıkları, zaman yetersizliğinden aktivitelere katılamadıkları, katılmak için imkânı olanların kendilerini yönlendirecek kimsenin olmamasından veya bu aktivitelere nasıl katılacağını, nereden öğreneceğini bilmediğinden katılamadıkları ve yine katılmak isteyen ama aile/eş/sosyal çevre baskısından katılamadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ayrıca iki köy kendi arasında demografik özellikleri ile karşılaştırıldığında serbest zamanlarını değerlendirme şekilleri, TV programlarından hangilerini tercih ettikleri ve KREÖ'nün alt boyutlarından algıladıkları engellerde farklılık göstermektedir. Örneğin; Karatepe köyündeki kadınlar Gökçam Köyündeki hemcinslerine oranla daha fazla film izlemekte, arkadaşlarıyla dışarıda vakit harcamakta ve arkadaşlarıyla ev/kahve dışında aktivite yapmaktadırlar. Karatepe Köyündeki erkek katılımcılar Gökçam Köyündeki erkeklere göre daha fazla dışarıya çıkmakta, interneti daha aktif kullanmakta ve kitap okumaktadırlar. Diğer yandan televizyon izlemek, ailecek ev gezmeleri yapmak ve kahveye gitmek seçenekleri Gökçam erkekleri lehine çıkmıştır. Karatepe ve Gökçam Köylerinde yaşayan kadınların TV'de izlenen program tercihleri; kültür-sanat programları, yerli-yabancı sinema ve müzik programları Karatepe lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Karatepe ve Gökçam Köylerinde yaşayan erkeklerin TV'de izlenen program tercihlerinde ise; müzik programları, açık oturum ve tartışma programları, magazin-eğlence programları, yerli-yabancı sinema maddelerinde Karatepe Köyü erkekleri lehine, belgesel programları maddesinde ise Gökçam Köyü erkekleri lehinedir.

Anahtar Kelimeler: Köy, Köy Yaşamı, Köy ve Rekreasyon, Rekreasyon, Köy hayatı ve Rekreasyon, Rekreasyon Engelleri, Rekreasyon Engelleriyle Baş Etme Stratejileri, Köyde Rekreasyon Engelleri

SUMMARY
RECREATIONAL OBSTACLE IN VILLAGE
APPLICATION OF GOKÇAM AND KARATEPE VILLAGES

The aim of this study is; To determine the recreational profiles of the individuals living in the village, to determine the inhibitors of the individual's leisure time, to make the reliability and validity of the "Village Recreation Obstacle Scale ".

The research is a descriptive research and it is bounded by Karatepe and Gökçam Villages 12 km from Antalya city center. The main population is composed of all the individuals in the Gökçam and Karatepe Villages. Sampling was included for women and men over the age of 18 who wanted to participate in the research from both villages. A total of 231 people (130 females, 58 males) from Karatepe Village and 101 people (48 females, 53 males) from Gökçam Village were included in the survey.

As a data gathering tool, a two-part questionnaire developed for the purpose of this study was given to the participant by means of face-to-face questionnaire and collected after the necessary information was given. Since the complaints were corrected at the time of application when the surveys were collected, all surveys collected were evaluated. In the first part of the questionnaire, the demographic information of the individuals and the question list questioning what they are doing in their free time, the second part are the materials developed to question recreational obstacles in the village. In the study, the quintile Likert scale for the VROS (1- Does not Express Me Definitely, 2- Does Not Express Me, 3- Means to Express Me, 4- Means to Express Me, 5- Means to Express Me Absolutely). The Leisure Time Obstacle Scale developed by Alexandris and Carrol (1997), developed by Karaküçük and Gürbüz (2006) and Öcal (2012), developed by the Turkish adaptation of the Recreational Obstacle Scale in the second part of the survey form, Restraint Scale items were utilized. Because it is not suitable for the purpose of studying in both works, a new material pool consisting of 47 items was created by adding other materials in addition to the materials in both works. Two items were extracted from the analysis because they gave low variance values when Factor Analysis was performed and factor analysis was made over 45 items in total.

In the study, AFA was used because scale descriptive factor analysis (AFA) was applicable according to the results of KMO and Bartlett globality tests. The validity and

reliability of the model was applied to AFA and subscales of VROS were presented. Substance-factor analysis was carried out to test the construct validity of the VROS, which was formed as a result of factor analysis. To evaluate the internal consistency of the scale, the Pearson Correlation Test was used to look for the relationship between the items and the factors of the scale and Cronbach's Alpha coefficients. The results were questioned at the significance level of 0.01 and 0.05.

As a result; Finding out that the research group has found it to be costly to assess the free time of the research group and to participate in recreational activities, the perception of ability, individual psychology, physical perception and health, family reasons, establishment-service-transportation, pressure of family and others, time insufficiency, Factoring obstacles. People living in the villages cannot participate because they find the activities inadequate or unable to reach the activities for themselves, they can not participate in the activities due to time insufficiency, the ones who have the opportunity to participate or they do not know how to learn how to join these activities and they can not participate in the family / spouse / social environment.

In addition, the two villages differ in their demographic characteristics compared to their demographics, the way they evaluate their free time, the TV programs they prefer, and the obstacles they perceive from the subscales of the VROS. For example, women in the Karatepe village spend more time watching movies than their counterparts in Gökçam, spending time outside with their friends, and doing activities outside their home / coffee with their friends. Male participants in Karatepe Village go out more than men in Gökçam Village, they use the internet more actively and read books. On the other hand, the options for watching television, making family home visits and going to coffee were the favored by the men of the sky. Karatepe and Gökçam villagers show a significant difference in favor of Karatepe in the program preferences, culture-art programs, domestic-foreign cinema and music programs watched on TV. Music programs, open sessions and discussion programs, magazine-entertainment programs, local and foreign cinema materials for Karetepe village men's favor, and documentary programs for Karatepe and Gökçam villagers are favored by men in Gökçam village.

Keywords: Village, Village Life, Village and Recreation, Recreation, Village Life and Recreation, Recreation Barriers, Strategies to Overcome Recreational Barriers.

ÖNSÖZ

Her daim arkamda olduklarını bildiğim annem Ayşe YILMAZ'a ve halam Habibe YILMAZ KAYAR'a bana inanmaktan vazgeçemedikleri için minnetimi ve saygılarımı sunarım.

Bu çalışmayı yapma fırsatlarını yaratan sevgili hocam Doç. Dr. Faik ARDAHAN başta olmak üzere, desteklerini esirgemeyen Gökçam Muhtarı Adem YILDIRIM'a ve Karatepe Köyü muhtarları Hüseyin YILMAZ'a, çalışmama başlamama vesile olan harika insan Ümmü GÖÇGEL'e, çalışmamın her aşamasında desteğini hissettiğim Kar-Der Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman KAMIŞ'a, beklentisiz üç ay boyunca köy çocuklarına tiyatro eğitimi veren ve hala gönüllü eğitimlerine devam eden Beşer CEYLAN'a, bana köylerini açan, çalışmama katılan ve diğerlerinin katılmasına vesile olan herkese en içten teşekkürlerimi sunarım.

Nazlı Deniz YILMAZ

Antalya, 2017

GİRİŞ

Köy; “Genelde tarımla uğraşan, içinde buldukları toplumun bütünüyle ortak çıkarları az olan, sınırlı ölçüde örgütlenmiş bulunan, birbirleri karşısında da güçlü özerklik eğilimleri gösteren; toplumsal çevreden çok doğal çevreyle yoğun ilişkilerde bulunan, bir kaç düzine ile bir kaç yüz arasında hanelerden kurulu, belli ve özenle korunan sınırları bulunan topluluklardır.” (Ozankaya, 1987: 32-40). Toplumsal hayatta birçok neden ve kaynağa bağlı sorunlarla karşılaşırız, sorunlar çözülmeyen bir yenisi karşımıza çıkabilir. Köyden kente göç, gecekondulaşmanın artışı, kentlileşememe, kentteki işsizlik düzeyinin artışı, muhtemel radikalleşme riski, suç düzeyindeki artış, sosyal ve psikolojik sorunlar ve vakalarda gözlemlenen artış gibi birçok toplumsal problemin temelinde, “insanları doğduğu yerde doyuramama ve insanca yaşatamama” gerçeği saklıdır. Gelişmiş toplumların rekreasyon aktivitelerine ihtiyaç duymasındaki temel sebepler bireysel özgüveni ve toplumsal beraberliği sağlamadaki etkileridir. Rekreasyon felsefi açıdan, her yaş grubundan bireyin yaşam kalitesini arttırmak, çocukluk çağından itibaren; sağlık ve sosyal olarak serbest zamanını doğru değerlendirmek ve doğru değerleri benimsemek özelliklerini geliştirmeyi hedefler. Ayrıca, sigara, alkol ve zararlı olduğu bilinen her türlü kötü alışkanlıktan korunma veya arınma, daima aktif ve efektif yaşam tarzını hedef alan, aile ve toplum ile sosyal bakımdan uyum içinde olma gibi olgular da kazandırılması amaçlanır. Aile sorumluluğunda iken bu alışkanlıklar, okul çağında pekişir. Bu nedenle sağlıklı yaşam ve egzersiz konusunda, bireylerin, ailelerin, eğitimcilerin, toplum liderlerinin ve yöneticilerin bilinçli olması önem arz etmektedir (Zorba vd., 2013: 122).

Günümüzde sağlıklı toplumların oluşturulmasında aktif ve pasif rekreasyon aktivitelerinin önemi tartışılmayacak kadar büyüktür. Aktif ve pasif rekreasyon olgusu günümüz toplumlarına kaliteli bir yaşam sağlamada, sosyal ve ekonomik hayatın olumsuz şartlarını azaltmada ve hem içinde bulunduğu toplumun hem de bireylerin mental ve fiziksel sağlığına olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Rekreasyon aktiviteleri, aynı zamanda, farklı ırkları, cinsiyetleri, sosyal sınıfları, yaş, yetenek veya dini inançlardan insanları bir araya getirebilen, aynı amaç doğrultusunda birleştirebilen bir yapı da sağlamaktadır (Uçar, 2014: 1-22). Bu faydalara rağmen birey rekreasyonel aktivitelerden uzak kalabilmektedir. Bireyi rekreasyonel aktivitelere motive eden unsurlar kadar, bu aktivitelere katılımını engelleyen bireysel ve/veya çevresel birçok rekreasyonel engelleyicilerde vardır.

“Engel” kavramı serbest zaman literatüründe; “bireyin serbest zamanlarında rekreasyonel etkinliklere katılımını kısıtlayan ve birey tarafından karşılaşılan nedenleri” olarak tarif edilmektedir (Alexandris ve Carroll, 1997: 107-125). Daha genel bir anlamıyla ise serbest zaman engelleri “bireyler tarafından algılanan serbest zaman tercihlerinin oluşumunu engelleyen ve serbest zaman katılımını önleyen ya da engelleyen faktörler” olarak adlandırılır. Serbest zaman engelleri ifadesi birçok araştırmacı tarafından tanımlanmış ve tüm tanımların aynı fikri paylaştığı ortaya çıkmıştır: Engeller; araştırmacılar tarafından varsayılan ve serbest zamandaki katılım ve hazzı engellemiş ya da kısıtlanmış bireyler tarafından algılanan veya kabullenilen faktörler olarak tanımlanmıştır. Konuyla ilgili literatürde engellerin kategori çeşitleri oluşmuştur. Engeller, içsel ve dışsal olarak ikiye ayırmışlardır. Engeller; zaman yetersizliği ve maddi eksiklik, coğrafi konum üzerinden aktivite alanlarına olan mesafe, imkânların yetersiz olması gibi sebepler dışsal engeller, algılanan kapasite, yetenek, bilgisizlik ve ilgi alanları gibi sebepler ise içsel engeller olarak sıralanabilir (Çakır vd., 2016: 192-200).

Köydeki rekreasyonel hayat yukarıda sıralanan engellerin yanında sadece köye ve hatta şehir hayatına tam entegre olamamış yaşamların içinde olan diğer bireyleri de etkileyecek başka engellerle de ilişkilendirilebilir. Bunlar aynı zamanda köy yaşamındaki sosyal ve rekreasyonel hayatı da düzenleyen, etkileyen unsurlardır. Bunların başında örf, adet, gelenek, dini inanç, toplumsal yapı, töre gibi unsurların oluşturduğu ailenin ve başkalarının baskısı gelmektedir. Bunun yanında bireylerin rekreasyonel konularda bilgi ve bilinç eksikliğinin olması, köyde bireylerin rekreasyonel taleplerine uygun tesislerin ve hizmetlerin olmaması, olan hizmet ve tesislere de ulaşım sorununun olması da bu faktörlere eklenebilir.

Bu çalışmada Antalya şehir merkezine 12 km. uzaklıktaki Gökçam ve Karatepe Köyleri temel alınarak, köyde yaşayan bireylerin serbest zamanlarını değerlendirme biçimleri ve yönelimleri, köy yaşamında rekreasyonel engellerin belirlenmesi ve irdelenmesi amaçlanmıştır.

Köy, rekreasyon ve rekreasyon engellerine ilişkin kavramsal ve kuramsal literatür ve elde edilen veriler bir bütün olarak değerlendirildiğinde bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde geçmişten günümüze değişen köy olgusu, köyde sosyal ve kültürel yaşam, rekreasyon kavramı ve hayatımıza sağladığı faydalar, literatür kaynaklı rekreasyon engelleri ve baş etme stratejileri gibi kavram ve olguları açıklayan yaklaşımlar tartışılmaktadır.

Araştırmanın ikinci bölümünde araştırmanın amacı, modeli, ana kütle ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve verilerin nasıl analiz edildiği son olarakta araştırmaya konu köylerin coğrafik konumları ve nüfus özellikleri verilmiştir.

Çalışmanın bulgularının değerlendirildiği üçüncü bölümde katılımcılara ait demografik özellikler, rekreasyonel eğilim ve tercihler, KREÖ'den elde edilen verilerin sonuçları verilmiş ve çalışma bir bütün olarak tartışma kısmında irdelenmiş, önerilerinde yer aldığı sonuç bölümü ile tamamlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KÖY VE KÖY YAŞAMI

1.1. Köy

Türk toplumunun Cumhuriyet kurulduğundan bu yana kalkınma çabası içerisinde olduğu bilinmekte olan bir gerçektir. Bir diğer gerçek ise, neredeyse yarım yüzyıldan beri mücadele edilen hızlı ve düzensiz kentleşmeye rağmen, Türk Halkının yarısından fazlasının, halen kalkınma öncelikli alanlarda yaşamını sürdürdüğüdür (www.die.gov.tr, erişim tarihi: 23.03.2017).

Köy kavramını farklı bakış açılarıyla tanımlamak mümkündür. 1924 tarihinde çıkarılan 442 sayılı Köy Kanunu'nda; “Nüfusu 2000’den aşağı olan yurlara köy denir. Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi ortak ürünleri bulunan ve toplu halde veya dağınmık hanelerde oturan insanlar, bağ, bahçe ve tarlaları ile birlikte bir köy teşkil ederler” şeklinde tanımlanmıştır. Köy çiftçilikle uğraşan toplumlar ile sınırlandırılmayacağı gibi, köy kavramı da ölçek ile belirlenmiş olan bir yaşam alanı olarak sınırlandırılmaz. Bu sınırlar genişletilebilir ve çevresi de dâhil edilebilir. Arslan’a göre köy;

“İktisadi faaliyetleri ağırlıklı olarak tarım, hayvancılık ve el sanatları olan; mekanik iş bölümü, cemaat ruhu ve gelenekçi-fatalist bir hayat anlayışının egemen olduğu; aile içinde geleneksel ilişkiler yaygın olan; nüfusu en fazla binlerle ifade edilebilen, coğrafi bir sınırı, kendine ait bir adı ve kendine özgü bir toplumsal örgütlenmesi bulunan; toplumsal değişme sürecinin görelî olarak yavaş işlediği; kırsal bir mekânda varlığını sürdüren sosyal ve fiziki çevrelerin oluşturduğu, bütün bu yönleriyle de kentlerden farklılık gösteren toplumsal yerleşmelerdir” olarak tanımlanmıştır (Arslan, 2003: 5).

1993 yılı itibariyle ilçe merkezi sayımız ise 836 iken 2017 de 919’dur. Yine 1993 yılı değerlerine göre Türkiye’de 35.544 de köy mevcutken 2017 de bu sayı 18.329’dur. Bu azalmanın nedeni köyden kente göçtür. Öte yandan ülkemizde bu idari sistem dışında kalan bir takım köyden küçük yerleşmeler ise mezra, kom, yayla, bağ evidir, bir başka ifadeyle köy-altı yerleşmeleri de vardır ki, bunların sayısı tahminen 50.000’den fazladır. Köy-altı yerleşme birimleri içinde sayı itibariyle yaylalar (26.000 civarında) ve komlar (9800 civarında) başta gelir (Gümüş, 2016: 90-92).

1.2. Cumhuriyet Döneminde Köy

Milli Mücadelede başarı dolu bir tarih yazan yeni Türkiye, birçok alanda yeniliğe ihtiyaç duymuştur. Eğitim, ekonomi, yerel yönetimler, ziraat ve kalkınmaya destek birçok alanda modern bir yol izleme gerekliliği göz ardı edilemeyecek kadar önemliydi. Ve kaçınılmaz olarak köy ve köylünün kalkındırılması da bu yeni oluşum planlamalarının en önemli basamağıydı. Bu gereklilikten Cumhuriyet kurulduktan yaklaşık altı ay sonra 442 sayılı Köy Kanunu çıkarılmış ve yerleşim yeri olarak köyler hukuki statüsünü kazanmışlardır.

Bu dönemde, köylülerin çoğu okuma yazma bilmemekte ve eğitim ihtiyaçlarını sınırlı yaralanabilmekteydi. Bu dönemde tarım modern metotlar ile desteklenemediğinden, köylü büyük bir gelir kaybı yaşamaktaydı. Ayrıca bu bölgelerdeki yıllık gelir düzeyinin düşüklüğü, toprakların oldukça az miktarının verimli olması, beslenme olanaklarının kısıtlılığı, yolların olmaması ya da düzenlenmemiş olması, elektrik, içme suyu gibi birçok hayati mevzuda geri vaziyette bulunması gibi olumsuzluklardan dolayı insanların temel ihtiyaçlarını karşılayamaması aciliyet arz ediyordu. Bu olumsuzlukların bir anda düzelmesi ve hedeflenen düzeye ulaştırılmasına imkân olmadığı gibi bu eksikliklerin izale edilmesi için uygun ortam ve imkân da mevcut değildi (Sarı, 2014: 509-534). Buna göre, o dönemdeki köy ve köylülerin sorunlarını aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür (Mutlu, 1967: 1):

- Çoğu köylerin yolu yok, olanı da bozduktu
- Sağlık şartları kötü, çocuk ölümleri çok fazlaydı
- Çoğu köyde içme suyu henüz yoktu
- Okul ve öğretmen ihtiyacı çok fazlaydı
- Tarım eski metotlarla yapılıyordu

Belirtilmiş olan bu eksiklikler ekonomik, zirai, tıbbi, eğitim gibi alanların ivedi bir düzenlenmesi ve bu düzenleme çerçevesinde uygulamalar yapılması gereğini ortaya koymuştur. Bunun için ilk ve en önemli çalışma, köy kanununun hazırlanması olmuştur.

1.3. Köy Kanunu

Cumhuriyet döneminde köylüye yönelik ilk ve en önemli adımlardan biri, 18 Mart 1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun yürürlüğe konması olmuştur. 1924 tarihli Köy Kanunu, Cumhuriyetin modernleşmesi ve imâr projesinin bir parçası olarak ortaya atılmış ve bununla birlikte Cumhuriyetin ideallerine yakışan bir köy kurulması öngörülmüştü. Bu düşünceyle, 19

Aralık 1923 tarihinde köy kanunu ile ilgili layiha Dâhiliye encümenine havale edilmiştir. Dâhiliye encümeninde görüşülen bu karar, daha sonra meclise gönderilmiştir (Mutlu, 1967:7).

Köy kanunu tasarısının amacı, coğrafik anlamda ülkeyi değişik nüfus sayılarına göre bölümlendirme ve sınıflandırmasının yapılarak coğrafyadaki benzer problemlerin çözümünü kolaylaştırmak ve yaygınlaştırmaktır. Diğer bir deyişle belirli büyüklükteki alanları köy olarak tanımlamak değil, parça halindeki köyleri makul bir nüfus siyaseti olacak biçimde birleştirmek/çoğaltmaktır.

Köy Kanununa göre, coğrafik temelli bir bölümlendirmeye gidilip memleket; köy, kasaba, şehir, büyükşehir şeklinde ayrılacaktır. Bunun sebebi farklı nüfus sayısındaki yerleşim yerlerinin ihtiyaçlarının da farklı olacağı gerçeğidir. Örneğin; 3 bin nüfuslu bir yer ile 100 bin nüfuslu bir yerin benzer ihtiyaçlar göstermeyeceği, gösterse bile önceliklerinin farklı olacağıdır. Bu tasarıda, öz olarak köylere yapılacak hizmetler şu sözlerle ifade edilmiştir: “köylere tefrik olunan mahalli hizmetler ne lüzumundan ziyade geniş ve ne de pek sınırlı olmamak ve belirli hizmetler köylünün bedeni ve bedeli kudret ve tahammülünü aşmamakla beraber, köylünün gelişmesini temin ve onu medenî hayata yaklaştıracak surette taktır ve tespit olundu”. Bu haliyle Köy Kanunu’nun hedefi, köyün ziraat ve hayvancılık olarak geliştirilmesi, köyde gerektiği zaman sosyal ve toplumsal yardımların temini, köyün kalkındırılması, yollarının yapımı, eğitimi gibi birçok faydalı hedefler olarak belirlenmişti (Sarı, 2014: 509-534).

442 sayılı bu kanuna göre, “nüfusu 2.000’den az olan yerlere köy, nüfusu 2.000 ile 20.000 arasında olanlara kasaba ve 20.000’den çok olanlara şehir denilmiştir. Nüfusu 2.000’den aşağı olsa dahi belediye teşkilatı mevcut olan yerleşim yerleri kasaba olarak kabul edilecek ve belediye kanununa tabi tutulacaktır. Ancak evleri toprağa tabi olarak dağılmış olan yerlerde bir toplu kısım 2.000 nüfusa sahip olmadıkça, orada bu kanun hükümleri tatbik olacaktır. Cami, okul, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan, toplu veya dağınık yerlerde oturan insanlar, bağ, bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy olarak kabul edilecektir.” (Sarı, 2014: 509-534).

Türkiye’de planlı kalkınma dönemine kadar köy ve köylünün kalkındırılması çabaları belli bir düzeye erişmiş ve özellikle tarım, eğitim ve sağlık ve altyapı alanında olumlu neticeler alınmıştır. Ekonomik kalkınmanın köylülerin kalkınması ile mümkün olacağı, bu sebeple en küçük üretim birimi olan köylünün titizlikle korunması ve teşvik edilmesi gereğidir (Ceyhun, 2012: 14).

Köy Kalkınması için bu kanunun ne derece başarılı olduğu, özellikle köy kanununun gerekli gördüğü görevlerin ne ölçüde gerçekleştiğine ilişkin güvenilir bir bilgi yoktur. Türlü

nedenlerle köylere atfedilen görev ve sorumlulukların istenilen ölçüde yerine getirilmediği belirtilmiştir. 1929 ekonomik bunalımının etkisiyle, kanunun uygulanması gecikmiş, ayrıca II. Dünya Savaşı başka bir unsur olarak ortaya çıkmıştır. Savaş sonrası dönemde ise, köylerin yol, okul, su ve benzer hizmetleri devlet tarafından ele alınmıştır. Bunda ise köy gelirlerinin yetersizliğinin büyük etkisi olmuştur (Sarı, 2014: 509-538).

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin toplum kalkınması tanımlaması konuya daha da netlik kazandırmıştır: “Toplum kalkınması, küçük toplulukların içinde yaşadıkları geri ekonomik, sosyal ve kültürel şartların iyileştirilmesi amacıyla, bu toplulukların öz gayretlerinin devletin gayretleri ile birleştirilmesi, bu toplulukların terk edilmişlikten kurtarılıp milli bünyeye bağlanması ve milli kalkınma çalışmalarına, bu toplulukların da kendilerine düşen katılışlarda bulunmalarının sağlanmasıdır.” (Çağlar, 1969: 12).

Ayrıca tarih ve sayısı belirtilmiş kanun ile çıkan Bütünşehir yasasında geçen ifade ve yasanın kapsadığı iller şu şekildedir;

“On üç ilde büyükşehir belediyesi ve yirmi altı ilçe kurulması ile bazı kanun ve kanun hükmünde karamamelerde değişiklik yapılmasına dair 12.11.2012 tarihinde resmi gazetede yayınlanan 6360 sayılı kanun içeriğindeki, 1. maddenin 1. fıkrasında büyükşehir olarak tebliğ edilen illere, aynı maddenin 3. fıkrası gereği bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmıştır.”

Bu iller;

- Aydın
- Balıkesir
- Denizli
- Hatay
- Malatya
- Manisa
- Kahramanmaraş
- Mardin
- Muğla
- Tekirdağ
- Trabzon
- Şanlıurfa
- Van (<https://www.tbmm.gov.tr>, erişim tarihi: 23.03.2017)

Çalışmada bahsi geçen köylerde bu yasa ile mahalle sıfatını almış ve yönetsel olarak bazı değışikliklere uğramıştır. Her ne kadar bütün şehir yasasıyla mahalle statüsünde olsalar da köy olma özellikleri devam etmektedir. Yeni düzenleme ile:

“Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir. Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değıştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur. Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür. Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli aynı yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır” şeklinde tanımlanmıştır (<http://www.migm.gov.tr>, erişim tarihi:23.03.2017).

1.4. Köyün Yönetimi

1927 nüfus verilerine göre, genel nüfus 13.648.270 olarak tespit edilmiş, bunlardan 2.236.085’i şehirlerde, 11.412.185’i ise köylerde yaşamaktayken, Günümüzde İl ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı %92,3 oldu. Belde ve köylerde yaşayanların oranı ise %7,7 olarak gerçekleşti. Bu sayılar baz alındığında, nüfusun %83,6’sı köylerde yaşamaktaydı. Bu durum göz önüne alındığında söylenebilir ki, hükümetin uygulamış olduğu köy ve köylüye yönelik uygulamalar hemen hemen memleketin tamamını ilgilendiriyordu. Yani diğer bir deyişle toplu kalkınma planı denilebilir. Bu kalkınmanın en önemli kısmını yönetim kısmı oluşturacaktır. Bu sebeple bu kanunda yönetim ile ilgili kısımlar ayrıntılı olarak açıklanmıştır. 442 sayılı kanununa göre, köy idaresinde iki organ bulunmaktadır. Bunlar köy dernekleri ve köy ihtiyar kurullarıdır. Köy dernekleri 24. maddeye göre, köy muhtarını ve ihtiyar meclisi azalarını seçmeye hakkı olan köylülerin toplanmasına denirdi. Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azalarını seçecek olanlarda şu şartlar bulunmak zorundaydı (Varınca, 1946: 49): 442 sayılı kanun ve 41. kanunda muhtar olmanın şartları Tablo 1.1’de verilmiştir.

Tablo 1.1 Muhtar Olma Şartları

442 sayılı kanununa göre	Yenilenen tasarılarla göre ise
<ul style="list-style-type: none"> • TC tebaasında olmak, • Köy halkı olmak veya köy nüfusunda bulunmak, • 18yaşını bitirmiş olmak, 	<ul style="list-style-type: none"> • Türk olmak, • Seçim başlamadan önce en aşağı altı aydan beri o mahallede oturmakta bulunmuş olmak, • 25 yaşını bitirmiş olmak,

<ul style="list-style-type: none"> • Cinayetle hüküm giymemiş olmak, • Delilik, bunaklık, sefillik gibi durumda olmamak ve hâkim tarafından üzerine vasi tayin edilmemiş olamamak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hırsızlık, kaçakçılık, dolandırıcılık, sahtecilik ve sahte kâğıtları bilerek kullanmak, inancı kötüye kullanmak gibi yüz kızartıcı suçlardan biriyle veya ağır hapis cezasıyla hükümlü veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak, • Türkçe okur-yazar olmak, şarttır.
--	---

Köy kanununun 36. Maddesi ise muhtarın görevini sıralar. Buna göre;

- Kanunları köylüye yayar, anlatır
- Köyün dirlik ve düzenliğine bakar
- Bulaşıcı ve salgın hastalıklarını kovar, üfürükçüleri, doktor taslaklarını, köye girip çıkanları hükümete haber verir
- Ölenlerle doğanları bildirir
- Eşkiyayı tutar, köylünün malına, canına kıyanları yakalar, asker kaçaklarını arayıp bulur.
- 37. maddede ise şu hususlar belirtilir:
- Sıtma ile savaşmak için su birikintilerini kurutur
- Köye içilecek su getirtirir
- Kuyu ağızlarına bilezikler yaptırır
- Köyün her evinde kuyulu veya lağımlı birer hela köyün münasip bir yerinde herkes için gene kuyulu ve kapalı büyük bir hela yaptırmaya çalışır
- Köyde okul, cami inşasıyla uğraşır
- Köy yollarını düzenler
- Asker ailelerine, öksüz çocuklara yardım temin eder
- Köy ahırlarını evlerden ayrı bir yerde yaptırır
- Sulama arklarını açtırır
- Güreş cirit, nişan, spor alanları tesis ettirir

Bu iki maddedeki hususlara bakıldığında, birinci maddede devlet işlerinin, ikinci maddede ise köy işlerinden bahsedildiği görülür. Muhtar, devlet işlerinde tam bir inisiyatif sahibi olduğu halde, köy işlerinde ihtiyar heyetinin kararlarına bağlı kalır (Varınca, 1946: 61). Muhtarın tam inisiyatif sahibi olması onun kontrol mekanizmasından tamamen bağımsız olduğu anlamına gelmiyordu. Bu sebeptendir ki köy muhtarının görev ve yetkilerini kötüye kullanmasına karşı belli

başlı iki fren vardır. Birisi köy ihtiyar heyeti, diğeri ise hükümet makamıdır. Muhtar, köy ihtiyar heyetinin kararı olmaksızın köyün yerel işleri hakkında hiçbir harekette bulunamaz. Diğeri ise 40. Maddede belirtilmiş ve köy muhtarının köylü faydasına olmayan kararlarını kaymakam bozabilir. Özellikle 37. Madde köyde de rekreasyonel hayatın düzenleneceğinin de önemi vurgulanmış ve bu görev muhtara verilmiştir.

1.5. Köy Kalkınmasında Köy Enstitüleri

17 Nisan 1940'ta kabul edilen, 3803 sayılı Köy Enstitüleri Yasasıyla köy öğretmeni ve köyün ihtiyacına yönelik meslek erbablarını ve diğeri meslek elemanlarını yetiştirmek üzere, tarıma elverişli arazisi bulunan bölgelerde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Köy Enstitüleri kurulmuştur. Bu yasaya göre enstitülerin görev ve sorumluluğu sadece köy öğretmeni yetiştirmekle sınırlanmamış, bunun yanında sağlık görevlisi, teknisyen gibi meslek elemanları yetiştirmek bu enstitülerin temel hedefi olmuştur. Toplam 21 ayrı bölgede açılan bu okulların 1954 yılında tamamen varlıklarına son verilmiştir. Köy Enstitülerinde eğitim gören köyde yaşayan bu çocuklar nitelikli bireyler olarak yetiştikten sonra, tekrar köylerine dönüp, geride kalmış eğitim eksikliği çeken insanların eğitim öncesi yörelerine dolayısıyla uzun vade de ülkelerine nitelikli insan ve kalkınma boyutunda katkıda bulunmuşlardır. Köy Enstitülerinin ekonomik, toplumsal, kültürel, eğitsel ve kişisel gelişimde birçok etkileri olması ile birlikte toplum kalkınması üzerindeki olumlu etkileri gözlenmiştir. Yapılan tüm alan taramaları göstermektedir ki Köy Enstitülerinin toplum kalkınmasında önemli bir etkiye sahiptir. Yeniçeri, yaptığı araştırmada belirtmektedir ki;

“Cumhuriyetin bu eşsiz projesinin hedefi; köyden gelen çocukların yetiştikten sonra, tekrar köylerine dönerek geride kalan ve okuma fırsatı veya olanağı bulmamış bireyleri eğiterek ülkenin okuryazar düzeyini arttırmaktaydı. Köy Enstitüleri'nin o günkü eğitim yöntemi günün en modern eğitim yönteminden daha donanımlıydı. Bu modelde teorik ve pratik eğitim birlikte alınıyordu. Yalnız temel dersler değil, yaşama dair bütün uygulama ve metodlar bir bütünlük içinde işleniyordu. Bir taraftan güçlü bir tarih eğitimi ile yurttaşlık ve ulusal bilinç kazanıyorlardı; bunun yanında tarım, el işi ve güzel sanatlar ile becerilerini geliştirip, dünya klasiklerini okuyarak, müzik dinleyerek, tiyatro yaparak dünya değerleri ile tanışıyorlardı.” (Yeniçeri, 2005: 4).

Köy Enstitüleri'nde yaşam, o dönemi yaşamış öğretmen ve öğrencilerinin anlatımı ile tam "birliktelik, katılım, yetki ve sorumluluk" çerçevesine oturtulmuştur. Enstitülerde kararlar yönetici-öğretici-öğrenci üçlüsünün katkıları ve onaylarıyla alınırdı. Okul yöneticileri ile öğrenciler her konuyu tartışabilirlerdi. Enstitüleri'nin kuruluşunda Atatürk politikası uygulanır,

tarıma elverişli arazilerin seçilmesine özellikle özen gösterilir. Eğitim anlayışı açısından Köy Enstitüleri'yle diğer okullar arasında çok önemli nitelik farkı bulunmaktaydı. Köy Enstitüleri'ne eğitim anlamında yüklenen sorumluluk ağır ve anlamlıdır. Köy Enstitüleri'ndeki anlayış o dönemde "Eğitim, üretim içindedir" şiarıdır. Hep beraber ülkeyi kalkındırmak için üretmek ve hayata birlikte bakmaktır." fikrinden yola çıkıyordu (Yeniçeri, 2005: 4).

Köy enstitüsü projesinin yetiştirdiği öğretmenler gittikleri köylerde hemen köyde yaşayan bireyleri eğitmeye başlar, Türkiye'nin her tarafında görev yapan öğretmenler bir taraftan okuma yazma öğretir, diğer taraftan doğrudan köylülere tarım için pratik bilgiler verirlerdi ve köylüler ile birlikte bu işlere girişirlerdi. Ayrıca zamanla bu öğretmenlerin görev yaptıkları köylerde sosyal birliktelik ve faaliyet düzeyi artış gösterirdi. Enstitülerin olduğu tiyatrolar kurulmuş, köy kahvehanelerinde okuma odaları açılmıştı (Yeniçeri, 2005: 4).

1.5.1. Köy Enstitülerinin Eğitim ve Öğretim Alanındaki Etkileri

Köy enstitülerinin eğitim ve öğretim alanında, kültür ve sanat alanında ve sosyal ve ekonomik anlamda kuruldukları bölgelere ileri düzey katkıları olmuştur. Enstitüler, deney ve birikimlerin, akılcı bir bileşimle, en geniş boyutta uygulamaya konmasıdır; etkileri de bu yüzden çok uzun soluklu ve yaygın olmuştur. Köy enstitüleri, eğitim ve öğretim alanında su kazanımları sağlamıştır:

- Sistem ve program yerine var olan durumlara çözüm yolları getirmek
- Eğitim ve öğretimi amaca uygun bir ortam içinde demokratik işleyişte, herkese sorumluluk ve yetki vererek gerçekleştirilmesi
- Köy enstitüsü uygulamasını, yeni bir eğitim kuşağı için okul durumuna gelmesi,
- Köy enstitülerinde denenmiş eğitim ilkelerinin bir bölümünün bugünkü öğretmen okullarında sürdürülmesi
- Öğretmen adaylarının köylerle ilgisinin kesilmemesi gereği
- Büyük kentler yerine, doğa içinde bir bütün oluşturan eğitim sitelerine yönelme
- Köy enstitülerinde başarıyla uygulanan karma eğitim görüşünün yaygınlaştırılmaya çalışılması

Köy enstitülerinde "eğitimde fırsat eşitliği" ilkesinin, milli eğitimin temel görüşlerinden biri durumuna gelmeye başlamasıdır (Özyüksel, 2007: 18).

1.5.2. Kültür ve Sanat Alanındaki Etkileri

Enstitülerle kültür ve sanat alanında çok ciddi gelişmeler kaydedilmiştir. Halk kaynağına ulaşma, halkın yaratıcılığını, yaşayan kültür değerlerini ortaya çıkarma, o yörenin kültürünü ve sanatını zenginleştirme açısından enstitülerin etkisi büyüktür. Buna ilave olarak, Başaran Köy Enstitülerinin kültür ve sanat hayatı üstündeki etkilerini izleyen şekilde sıralamıştır(Başaran, 2003: 18);

- Halk oyunları, türküleri, dili, sanatı enstitüler arası imecelerle yurt yüzeyine yayılmış, yeni bir mayalanmaya yol açmıştır.
- Halk-aydın ikiliği ortadan kalkmış, halk aydınları yetişmeye başlamıştır.
- Yazınımızda gerçekçiliği güçlendiren, yazın haritamızı genişleten bir gelişme olmuştur.
- Yakın çevrenin doğa, kültür ve tarih değerlerini ortaya koyarak ulusalı bulmaya yönelinmiştir.

1.5.3. Sosyal ve Ekonomik Alandaki Etkileri

Köy enstitüleriyle, Anadolu'nun yer altı ve yer üstü zenginlikleri sahiplenilmiş, emek odaklı bir kalkınma anlayışıyla “tam bağımsızlık” ilkesi gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Enstitülerin adları, “adlandırmada coğrafya boyutuyla”, kuruldukları iller bu anlayışın haritasını çizmektedir. Bunlar Tütengil'in deyişiyle “Türkiye haritamızın 21 köşesinden bize bakan ‘akıl ve umut’ gözleridir” (Başaran, 2003: 18). Enstitüler, halktan gelen aydının büyük sayılara ulaşmasında büyük kaynak olmuş; “büyük uyanış” terimi, enstitülerle bir içerik zenginliğine kavuşmuştur (Özyüksel, 2007: 18).

1.6. Köy Hayatını Etkileyen Unsurlar

Köy hayatını etkileyen çok sayıda unsur vardır. Bu unsurları sosyolojik ve antropolojik açıdan ele almak mümkündür. Bu unsurlara bağlı olarak da köydeki rekreasyonel yaşam farklılaşacaktır.

1.6.1. Köy Hayatı

Köy ve köylünün problemlerine yönelik çözüm üretmek için ciddi ve kalıcı atılımlar İlk olarak Atatürk döneminde görülmektedir. Maalesef Atatürk sonrası dönemde köy olgusu ve kırsal alan problemleri görmezden gelinmiş; sorunların çözümüne yönelik efektif ve sürekli politikalar

üzerine çalışılmamıştır. Sorunların çözümüne yönelik idealist ve özverili girişimlerin ise çok az sayıda örneği vardır (Sugeç, 2007: 12).

Türkiye ki halen gelişmekte olan ülke olarak değerlendirilmektedir, gibi ülkelerde toplum kesimleri arasında bazı tutarsızlıklar gözlenmektedir. Mevcut olan bu dengesizliklerin ortaya çıkardığı sorunlar ülke kalkınmasını olumsuz etkilemektedir. Bu dengesizliklerin başında köy ve kentler arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmişlik düzeylerindeki farklılıklar öne çıkmaktadır. Köy ve kent arasındaki yaşam koşullarını önemli derecede etkileyen sosyal kültürel ve ekonomik farklılıklar az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde köyün aleyhine gelişme gösterdiğinden Türkiye’de üzerinde durulması gereken bir araştırma konusu haline gelmiştir. Bu gelişmişlik farklılıkları köy ve kentler arasında gözle görülür ölçüde olduğu gibi, köylerin arasında da dikkat çekmektedir. Köyün kente olan mesafesi, köyün büyüklüğü, köyün zirai yapısı, köyün eğitim seviyesi, köyün işletme arazilerinin durumu vs. gibi bir takım sosyal ve ekonomik faktörler köylerin her birinin farklı gelişim göstermelerine neden olmaktadır. Bu da farklı faktörlere göre her bir köyün gelişmesinin yönünün değişiklik gösterebileceğini ifade etmektedir (Kızılaslan, 2006: 141-162).

Köylerde yaşam ve ekonomik faaliyetler önemli ölçüde doğal kaynakların erişilebilirliğine bağlıdır. Daha çok basit rekreasyon tesisleri bulunan ve dağ sporu, kayak veya yüzme gibi sporlara imkân veren yörelerdir. Köy gibi kırsal alanlarda uzun doğa yürüyüşleri için köy yolları ve patikalar elverişlidir (Ertüzün ve Fişekçioğlu, 2013: 206-209).

Köy Hayatını etkileyen bir diğer unsur ise göçtür. Köyden kente göç sanayileşmenin etkisi ile 1950’li yıllarda desteklenmiş, özendirilmiştir. Ancak daha sonra kontrolsüz bir şekilde devam eden göçler kentlerde fiziksel yapıyı bozmuş ve ekonomik dengesizliğin sebebi haline gelmiş ve iş gücü sömürgeciliğinin başlamasına yol açmıştır. Köyde kalanlar için ise işler zorlaşmıştır. Üreten kesim azaldıkça toprak verimliliği düşmekte ve üretim azalmaktadır. Az zamanda ve az çiftçi ile devam edilen talebe cevap verme çabası ilaçlar ve hormonların hayatımıza girmesindeki belki de ilk sebeptir. Tüm bunların haricinde köye yapılan yatırımların azalması köylüye darbe vurmuştur ve tek gelirini topraktan elde eden köylü emeklerinin karşılığını alamamıştır. Kendileri olmasa bile çocuklarını köy yaşamının zorluklarından uzaklaştırmaya ve metropol yaşamına özendirmeye başlamıştır. Köyden çıkan birey okul veya iş hayatında sosyal eksiklik hissetmemek için asimilasyona kendini maruz bırakmaktadır. Bu olay sosyal bir olgu olarak özünü ve değerlerini reddetme, psikolojik olarak köye dönünce yaşadığı kültür şoku ve doğup büyüdüğü yere imkânsızlıklardan dolayı küsme, ekonomik olarak ise

gelişen insanı kente göç veren köylünün artık talebe ve kendi kendine yetememesi olarak yansımaktadır.

Köyde rekreasyonel hayat daha çok anmaya ve kutlamaya dayalı ritüeller ve oyunlardan oluşur ve çok da zengin değildir. Ritüeller bireysel olabileceği gibi, aile, toplum, yöresel, bölgesel, ulusal ve uluslararası nitelikte de olabilir. Bireyin her yıl yaş gününü kutlaması bireysel ritüel iken, evlilik yıldönümü, kaybedilen bir aile bireyinin her ölüm yıldönümünde anılması aile boyutundaki anma ve kutlama ritüellerine örnektir. Yöresel ve bölgesel bazlı eğlenmeye dayalı ritüellere örnek olarak; düşman işgalinden kurtuluş törenleri, yayla şenlikleri, deve güreşleri verilebilir. Hatta o köydeki toplu sünnet merasimleri, asker uğurlama törenleri, hacca yolcu etme törenleri de bu başlık altında görülebilir. Ulusal düzeyde anma ritüellerine örnek olarak; ulusal kahramanların, eski büyüklerin (Cumhurbaşkanı, Başbakan, gibi) ölüm yıl dönümleri, kutlama ritüelleri de milli bayramlar örneğinde değerlendirilebilir. Uluslararası kutlama/anma ritüelleri tüm dünyaca veya çok sayıda ulus tarafından aynı anlamda ve aynı zamanda yapılan anma ve kutlamaları tanımlar. Yılbaşları tüm dünyanın ortak olarak kutladığı bir ritüeldir. Bunların yanında köy yaşamında düğünler rekreasyonel hayatın önemli parçalarından biridir. Yöresel ve inanç temelli farklılıklar olsa da düğünler sosyal hayat içinde önemli bir yere sahiptir. Alevilerde düğün kadın erkek beraber yapılan bir kutlama töreni iken, Sünnilerde bu durum kadın ve erkek eğlencesinin ayrı yapılmasını gerektirir. Kına gecesi kadınların düğünde kendi aralarında eğlenmesi iken, gelin almaya gidiş de erkeklerin kendi aralarında yaşadıkları düğündür. Ama günümüzde bu kural eskisi gibi değildir. Aynı kamusal alan içinde tüm aile tarafları beraber düğün yapılabilmektedir.

1.7. Rekreasyon

İnsanoğlu varoluşunun her döneminde zaman ile yarış halindedir. Kendisini idame için yapılacak işleri ve kendilerine ayırmaları gereken vakitlerin farkındalığında zaman yönetimini öğrenmişlerdir. Zamanı iyi kullanmak beraberinde kaliteli bir yaşam için gerekli olan disiplini getirir. Bu disiplin ile beraber bireylerin ihtiyaç duyduğu, planlı veya plansız uygulayabilecekleri etkinlik ve gerekliliklere verimli bir şekilde vakit ayırabilme ve hobi edinebilme imkânları tanır. Böylece kişi zorunlulukları ve kişisel yaşamı arasında denge kurabilme yetisi kazanabilir.

Tarihin her döneminde bireyler zorunluluklarına ayırdığı vakit haricindeki zamanları etkili kullanabilme yolları aramıştır. Zorunluluklardan kasıt ise dönemimizde de kabul gören Abraham Maslow'un "muhteşem insan doğası" teorisini eşsiz bir şekilde yansıttığı "İhtiyaçlar

Hiyerarşisi” piramidinde bahsedilen “fizyolojik ihtiyaçlar” ve “güvenlik ihtiyacı” basamakları temel ihtiyaçlar olarak kabul görür. Fizyolojik ihtiyaçlar; yeme-içme, uyuma-dinlenme olarak tanımlanırken; güvenlik ihtiyaçlarını ise, dışsal etmenlerden kaynaklı tehlikeli durumlardan sakınma ve korunma, fizyolojik ihtiyaçlara kaynak sağlayan iş, etik, sağlık gibi altboyutları koruma, mülkiyet güvenliği olarak tanımlamak mümkündür (Ardahan ve ark., 2016: 11; Kocaekşi, AÖF yayın no: 1468).

Geçmişten günümüze, evrensel bir ihtiyaç olarak görülen ve kabul edilen serbest zaman aktivitelerinin birey, toplum ve demografik özelliklere göre değişiklik göstermesi muhtemeldir. Rekreasyon aktivitelerinin birleştirici ve bütünleştirici etkisi göz önüne alındığında özellikle çağımızda büyüyen din, dil, ırk, cinsiyet, kültür vb. gibi farklılıkların bireyler arası veya toplumlar arası “öteki” algısını yıkmakta ve “farklılığa hoşgörü” faydasını sağlamaktadır (Ardahan, 2013: 1078-1090).

Kentler büyüdükçe ve nüfus arttıkça bununla birlikte doğal kaynaklar kötü kullanıma maruz kalınca yerel ve resmi yönetimler onları korumak için efor sarf eder. Bununla birlikte halka açık rekreasyon alanlarının kurulması girişiminde bulunur. Bu parklar hem kültürel hem de fiziksel boş zaman değerlendirme uğraşları için birçok faaliyet arz eder. Hükümetlerde halkın rekreasyon teşebbüslerini; kaynak kullanımıyla, programlarla, korumayla, standartlarla, teşvikle ve kanun yaparak destekler (Cordes ve İbrahim, 1996: 124). Diğer bir yandan rekreasyon içinde bulunduğu toplumu ve kültürü de etkilemektedir. Rekreasyon, iyileştirici etkisiyle ve multidisipliner yapılarla olan uyumu sayesinde, toplum davranışlarının ve alışkanlıklarının sağlam ve sağlıklı hale gelmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Genelden özele hareketle sağlıklı toplumlarda yetişen bireyler kendilerini ifade etmekte zorluk çekmezler, hoşgörülü ve ne istediğini bilen ve kendini bu doğrultuda geliştiren birey topluma yararlı hale gelir. Böylelikle ihtiyaçlar hiyerarşisinin en üst basamağı olan “kendini gerçekleştirmiş birey” olma yolunda sürekli gelişime açık, karar verebilme yetisini etkin kullanabilen ve toplumsal bağlamda faydalı olmaya özen gösteren toplumlara altyapı oluşturur (Ardahan, 2017: 1-10).

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte çalışma saatlerinin azalması ve insanların serbest zamanlarının artması, eğitim ve gelir düzeylerinin yükselmesini sağlamıştır ve bu unsurlardan doğan serbest zamanı verimli değerlendirme bilinci boş zamanlarda rekreasyonel etkinliklere olan talebi doğurmuştur. Rekreasyonel etkinlikler öğrenme, keşfetme ve araştırma için çok çeşitli olanaklar sunmaktadır. Buna bağlı olarak ta rekreasyonel etkinliklerin insanlara bedensel,

zihinsel ve sosyal bağlamda bireyin lehine yarar sağlamakta, bireyin özgüvenini ve kendine olan saygısını arttırmaktadır (Kurar ve Baltacı, 2014: 39-52).

Endüstrileşmedeki gelişmelere paralel olarak teknolojiye dayalı artan üretim gücü ve refah düzeyinin gelişimi ile birlikte serbest zamanlarda önemli bir artışa yol açmıştır. Bu durum serbest zaman ve rekreasyon olgularının günümüzde giderek önem kazandığını tüm kesimlerde insanın hayatının önemli bir yere yerleştiğini işaret eder. Artık serbest zamanını nitelikli geçirmek isteyen birey bir çok alternatife ulaşabilmektedir (Şahin vd., 2009: 62-71).

Hazar (2009) rekreasyonu izleyen şekilde tanımlamıştır;

“Katılanın gönüllü olarak seçtiği ve boş zamanını değerlendirdiği etkinlikleri kapsar. Bu etkinlikler, müzikal uğraşlar, sportif etkinlikler, oyunlar, sanatsal etkinlikler, hüner gerektiren etkinlikler, doğa etkinlikleri, sosyal ve kültürel etkinlikler olarak genel başlıklar altında toplanabilir. Rekreasyon teriminin İngilizce karşılığı olan “recreation” kelimesi, sözlük anlamında yeniden yaratma, canlandırma, yeniden yaratılmış şey, eğlence, dinlenme ve boş zamanı hoşça vakit geçirme yolu anlamını ifade etmektedir.”

Koçyiğit ve Yıldız modern anlamda rekreasyonu:

“Bir sosyal kurum, bilgiler topluluğu ve profesyonel bir çalışma alanı olarak rekreasyon; işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin pek çok önemli ihtiyacını karşılayan, dolu ve mutlu bir yaşam aracıdır. Bu yaklaşımla rekreasyon, en yaygın olarak, insanların gönüllü olarak boş zamanlarında katıldıkları ve kişisel olarak doyum sağladıkları aktiviteler olarak tanımlanabilir” şeklinde ifade etmişlerdir (Koçyiğit ve Yıldız, 2014: 2).

Rekreasyonla ilgili yapılan tanımların ortak yönleri bir araya getirildiğinde rekreasyon;

“İnsanların serbest zamanlarında özgür iradeleri ile yalnız veya grupla zevk alarak yapabildikleri ve bunun sonucunda eğlendikleri, dinlendikleri, bedenlen ve ruhen bir tazelenme, yenilenme hissettikleri ve haz elde ettikleri etkinlikler toplamı olarak tanımlanabilir.” (Ardahan, 2016: 11).

Son yıllarda ülkemizde de rekreasyon; önceleri “Rekreasyon ve Spor” daha sonra ise “Rekreasyon” ifadesi ile eğitim ve araştırmalara konu olmaya başlamıştır. Önceleri spor bilimleri ve teknolojisi yüksek okulları ile beden eğitimi ve spor yüksekokulları bünyesinde açılmaya başlanan ve Rekreasyon (Rekreasyon ve Eğlence) ağırlıklı programlara son yıllarda Turizm Fakülteleri bünyesinde açılmaya başlayan “Rekreasyon Yönetimi” bölümleri de eklenmeye başlanmıştır. İçerikleri aynı değildir. Turizm spor bilimlerinde rekreasyon kavramının bir kolu olarak değerlendirilip rekreasyonun diğer alanlarının eğitimini veren bir anlayışa sahiptir. Turizm fakültelerinde rekreasyon biliminin turizm ve eğlence hizmetleri boyutu dikkat çekmektedir (Kocaekşi, AÖF yayın no: 1468).

Araştırmalara göre yerel yönetimlerin spor ve rekreasyon çalışmalarında halkı memnun edecek düzeyde faaliyet gösteremedikleri sonucunu vermektedir. Yapılan faaliyet ve sunulan

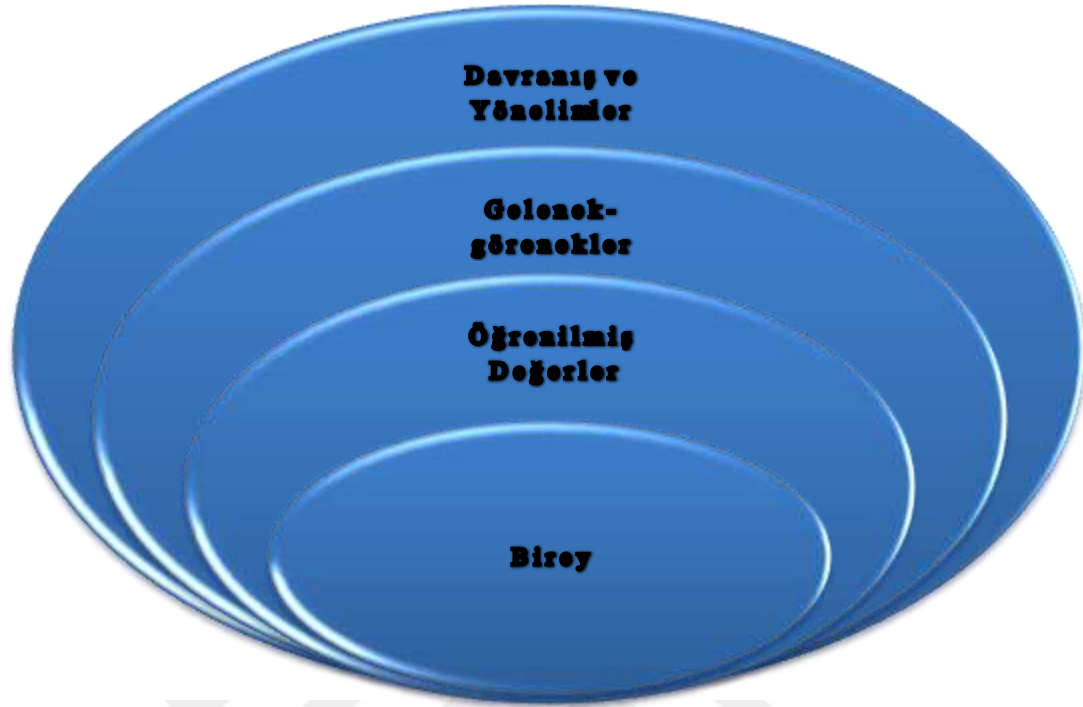

hizmetler konusunda hiçbir bilgilendirme ve reklam olmadığı, hizmetleri yerel yönetimlerin hiç denetlemediği ve tesislerin temizliği konusunun da yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşılmaktadır. Bu anlamda yerel yönetimlerin yapılanması içerisinde yöre halkının serbest zaman değerlendirme temalı istek ve ihtiyaçlarına dönüt sağlayabilecek yeterli sistem bulunmamaktadır. Yerel yönetimler kendi politik rant düzeylerini lehine çevirme doğrultusunda yatırımlar yapmakta, ve daha göz önünde olan performans sporlarına hizmet edecek şekilde yapılanmaktadırlar (Uçar, 2014: 1-22). Yerel yönetimler sporu yaygınlaştırmak ve çeşitliliğini arttırmak için halkın spora ilişkin profil ve ihtiyaçlarının belli bir politika çerçevesinde ele alması gerekir (Karataş, 2013: 113-121).

1.7.1. İnanç Faktörü ve Rekreatif Etkinlikler

İnanç, olumsuzdan olumluya uzanan bir devamlılık çizgisi üzerinde bir nesne, kişi veya olay ile ilgili bir değerlendirmeyi işaret eder. Bireyi o nesne, kişi ve ya belli bir olgu karşısında belli bir şekilde davranmaya adapte eder (Plotnik, 2009: 588).

Ajzen'e göre inanışlar, bilişsel bileşen, duygusal bileşen ve davranışsal bileşenlerin etkileşimi ile oluşur. Bilişsel bileşenler, tutumu bir nesne, kişi veya fikrin değerlendirilmesinde hem düşünceleri hem de iradeyi kapsayan inanış yönüdür. İnançın olumlu veya olumsuz, zayıf veya güçlü yönleri duygusal bileşen kısmını oluşturur. Davranışsal bileşen kısmında ise birey, öngörülen davranışlar gerçekleşmesi veya gerçekleşmemesi ile süreci tamamlar (Ajzen, 2001: 27-58). İnsanlık tarihi incelendiğinde ruhani baskıların bireyi, serbest zaman deneyiminin içinde bulunduğu toplumun etkisi ve inanç yönüyle şekillendirdiğini söyleyebiliriz. Rekreatif etkinliklerde bu inanışlar sayesinde yönlendirilebilir. Örneğin, Pagan kültüründe kadınlar kutsal bir varlık sayılıp her türlü sosyal olgu ve etkileşimin içinde bulunurken, Hıristiyanlığa geçiş ile birlikte "Bakire Meryem" ile kadının imgelendirilmesi farklı deneyim yönlerini kutsallaştırmış ve bu neticede kadınlar sosyal hayattan yalıtılmışlardır. Bir diğer örnekte ise savaş, avlanma, hayvan terbiyeciliği ve bunlara bağlı bir kültür ağı oluşturan Uygur Türkleri bir dönem savaşmayı, çalışmayı, avlanmayı ve bunlarla bağlantılı eylemleri yasaklayan Maniheizm (Manicilik) dinini benimsemişlerdir. Ancak içinde buldukları sert ve savaşçı çağda anti-sosyal Manicilik başarısızlığa uğramıştır. Sadece sahip oldukları toprakları kaybetmek ile kalmayan Uygurlar, aynı zamanda kültürel ve sosyal faaliyetlerinin tamamından kopmuşlardır (Dever, 2005: 46-61).

Şekil 1.1 Biireyin Teolojik Bilgiden Etkilenme Aşamaları

1.7.2. Teoloji ve Ritüeller

Teolojik bilgi, bir dine mensup çoğu insana göre dini önderler, kutsal yazıtlar ve/veya bireysel esinlenme ile kazanılan bilgiyi işaret etmektedir. Bazı dinlerde ise kazanılan bu bilgi hayata teorik ve pratik anlamda etki eder. Dini bilginin anlamlandırılış ve pratiğe dökülüş şekli çoğu zaman dinden dine, mezhepten mezhebe ve kişiden kişiye değişmektedir (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Din>, erişim tarihi: 10.04.2017).

İlk çağlardan günümüze kadar olan teolojik olguların ve adetlerin halka ve yaşayışlarına etkileri çok çarpıcıdır. Antik Yunan'da rekreatif faaliyetler sadece dini ritüellerin etrafında dönmekteydi. Ortaçağ Hıristiyan Avrupa'sında ise rekreatif etkinlikler, şövalye oyunları, avcılık ve savaş niteliğinde kendini göstermektedir. O dönem bazı kaynaklar göstermektedir ki 40.000 şövalye ile yapılan bu oyunlar cinsiyet ayrımı yapılmaksızın halkın yoğun katılımı ile gerçekleştirilmekteydi. Orta Asya da ise yine savaş kültürüne bağlı etkinlikler görülürken, nevrüz gibi tamamen sosyalleşmeye yönelik faaliyetlerde görülürdü.

Yeniçağa geçiş döneminde Hıristiyanlıkta modern oyunların temelleri atılırken, İslamiyet ile birlikte hıdrellez ritüeli gibi içerisinde şehrain tören, merasim ve şenlik bulunan halk katılımının cinsiyet ayrımı yapılmaksızın mümkün olduğu ve şu anda İç Anadolu'da ki "şivlilik"

gibi üç ayların gelişinin kutlanmasını uyarlanmış kültürlerin kökenidir. Şivlilikte fener alayı, geleneksel gösteriler ve açık alan aktiviteleri yapılmaktadır.

İslami anlayış bu bağlamda binicilik, atıcılık ve yüzme gibi faaliyetlerin cinsiyet ayrımı yapılmaksızın geliştirilmesini desteklemektedir. Bedenin korunması, sağlığın sürdürülmesi bir tavsiyeden ziyade kesin bir emir özelliği taşımaktadır. Ayrıca İslam rehberi Kur'an-ı Kerim'de ve İslam peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.)'in kıssalarında "zamanı boş geçirmeme", "uğraşı olan insana saygı" üzerine örnekler bulunur. İnsanların kavim kavim yaradılış sebebi birbirini tanımak, sosyalleşmek ve paylaşımda bulunmak olarak tanımlanmaktadır. Bir örnekte Hz. Muhammed (s.a.v), boş oturan bir kişiye selam vermeden geçmiş, aynı yoldan dönerken oturan kişinin yere çubuk ile çizim yaptığını görünce selam vererek, serbest zamanını bir uğraş ile dolduran kişinin selamı uğraş ve emeğine saygıdan hak ettiğini vurgulamıştır (<http://www.dinimizislam.com/detay.asp?Aid=1286>; erişim tarihi: 24/04/2017).

İslam anlayışının sosyal ve kültürel hayattaki etkinliği farklı yorum ve tavırların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Mezhepsel pratiklerin çeşitliliği boş zaman faaliyetlerine bakış açısını da etkilemiştir. Örneğin Sünni kültürün sağlık odaklı rekreatif etkinliklere katılma amacı, Alevi kültüründe sosyal yaşamda daha aktif rol oynama ve kültürlerini yaşatmanın bir aracı olarak görülmektedir. Gelişme dönemindeki jeopolitik akımlardan etkilenen Alevi-Sünni kültürü içinde buldukları döneme göre şekillenmişlerdir. Orta Asya kaynaklı kültürden beslenen Alevi kültürü kadınların sosyal hayat içerisinde daha fazla yer aldığı bir sistemi benimsemişken, Abbasi ve Emevi kaynaklı Sünni kültürü ise erkeklerin sosyal hayatta önemli bir yer tuttuğu davranış biçimini benimsemiştir. Alevi kültürün dış dünyaya kapalı yapısı daha öznel bir kültüre sahip olmalarını sağlarken Sünni kültürü yönetsel ve sosyal faktörlerden doğrudan etkilenmiştir. Her iki kültüründe kendine has rekreatif profilleri şekillenmiş ve günümüze kadar gelebilmiştir. Bu süreçte yaşanan ihtiyaç farkınlılığı rekreatif faaliyet çeşitlerinin de artmasına neden olmuştur.

Sünni kültüründe erkekle kadının aynı kamusal mekanları kullanamaması sünni inancına sahip kişilerde rekreasyonel aktivitelere cinsiyet temelli bir ayrım getirilerek katılmayı gerekli kılmıştır. Hatta köy kahveleri ve köy odaları erkeğin evden uzaklaşması ve kadınların kendi aralarında buluşma/sosyalleşme fırsatlarının yaratılması için geliştirilmiş çözümlerden birisidir.

1.7.3. Rekreasyonun Faydaları ve Rekreasyona İhtiyacın Nedenleri

Rekreasyonun kişinin fiziksel ve mental yönlerdeki olumlu etkiye sahip olduğundan insan yaşamındaki yeri yadsınamazdır. Bu nedenle özellikle genç neslin, fiziksel ve mental açıdan

sağlıklı bireyler olarak yetişebilmeleri için, mevcut rekreatif etkinlik ve profillerinin saptanması ve çeşitlendirilmesi önemli bir konudur (Müderrişoğlu ve Uzun, 2004: 108-121).

Zorba vd.(2013:122) rekreasyonu modern bağlamda şu şekilde ifade etmektedir;

“Spor kavramı ile birlikte değerlendirildiğinde ilk akla gelen yarışma kurallarına veya amacına yönelik olarak yapılan ve bireyler ya da takımlar arası mücadele ile gerçekleştirilen aktivite veya yarışmalardır. Bununla birlikte, yarışma amacı gütmeyen, yalnızca kişisel sebepler ile sağlık için, sosyalleşmek için gibi sebeplerle spor yapan çok geniş bir kitle vardır. Bu tür etkinliklerde kazanma veya kaybetme endişesi olmaksızın, insanlar çok daha rahat ve homojen bir ortam içerisinde fiziksel etkinliklere katılma olanağına sahiptirler.”

Günümüzde sağlıklı toplumların oluşturulmasında spor ve rekreasyonun önemi tartışılmayacak kadar büyüktür. Spor ve rekreasyonun günümüz toplumlarına kaliteli bir yaşam sağlamada, sosyal ve ekonomik hayatın olumsuz şartlarını azaltmada ve hem içinde bulunduğu toplumun hem de bireylerin mental ve fiziksel sağlığına olumlu yönde çok büyük rolü vardır. Spor ve rekreasyon, insanların aynı zamanda, farklı ırkları, cinsiyetleri, sosyal sınıfları, yaş, yetenek veya dini inançları bir araya getirebilen, aynı amaç doğrultusunda birleştirebilen bir yapı da sağlamaktadır (Uçar, 2014: 1-22).

Rekreasyon ihtiyacını ortaya çıkaran en önemli unsur, rekreatif etkinliklerin bireye ve topluma sağladığı faydalardan ileri gelmektedir.

1.7.4. Fiziksel Yararlar

Teknolojik gelişme ile bireylerin iş yükleri azalmış ve hareketsiz yaşam tarzı baş göstermeye başlamıştır. Bilindiği gibi hareketsiz bir çok hastalığa yol açmakta ve yaşam kalitesini düşürmektedir. Hareketsizliğin getirdiği problemlerden kurtulmanın en etkili yolu fiziksel aktivitelere katılımdır.

Serbest zaman etkinliklerinden biri olarak spor; oyunların, dansın, açık ve kapalı alan eğlencelerinin insanların algıladıkları fiziksel sağlıklarının sağlanması ve devamı için önemli ve ihmal edilememesi gereken bir olgudur. İnsan hareketli bir varlıktır. Döllenme ile birlikte vücut organları ve sistemleri gelişir ve büyümeye başlar. Yaşamın kaliteli bir şekilde idamesi için harekete ihtiyaç vardır. Sağlıklı büyüme, gelişme ve yaşamı sürdürmek için uygun bir fiziksel aktivite ve mental sağlık içinde hobi gibi düzenli hayat kalitesi arttıracak ve sosyalleştirebilecek rekreasyon etkinliklerine ihtiyaç vardır. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki; “düzenli fiziksel aktivite, şişmanlığı, kalp ve dolaşım sistemi hastalıklarını, yüksek tansiyon, kolesterol, çeşitli kas

ve eklem rahatsızlıklarını önlemede etkilidir”. Egzersizle sağlığı korumak bilimsel araştırmalar tarafından desteklenen bilimsel gerçeklerdir (Mutlu, 1967: 7).

Cordes ve İbrahim rekreasyonun fiziksel yararını şu şekilde de tanımlamaktadır: Herhangi bir etkinliğini rekreatif amaçlarla yapan bir birey bu etkinlik için beceri ve yeteneğinin ortaya çıkmasını, etkinliğe katılan yetenekli diğer bireylerle kültürel ve sosyal ilişkiler kurarak ve devamlı çalışarak sağlayabilmektedir. Birey uygun bedensel etkinliklere katılmakla bedeninin sağlıklı büyümesine ve gelişmesine katkıda bulunabilir. Bu büyüme ve gelişim sadece kemik ve kas kütlesi açısından değil aynı zamanda kalp ve akciğerlerin de katılımı ile gerçekleşir.” (Cordes ve İbrahim, 2003: 38–39).

1.7.5. Toplumsal Yararları

İnsanlar doğal bir seçilim ile sosyal özellikleri ile beraber yaratılmışlardır. İnsanlar birbiriyle olan ilişkilerinde sadece temel ihtiyaçlarını karşılamazlar. Aynı zamanda katılım, hoşgörü, yakınlık gibi sosyal ihtiyaçlarını da giderirler. Günümüz toplumlarının en büyük sorunsallarından birisi muhakkak ki serbest zamanlarını değerlendirmede bireylerin yetersiz kalmasıdır. Bu yetersizlik imkânların kıtlığından değil, bilakis çokluğundan kaynaklanan ve mevcut yaşam içerisinde bireylerin, hayatın zorunsal gereksinimlerinden kendilerini soyutlayamamasından kaynaklanmaktadır.

Sosyalleşme uzun bir süreci kapsadığından rekreasyon aktiviteleri de sosyalleşme için bir hizmet sürecidir. Bilhassa serbest zamanlarda kazanılan davranışlar tüm yaşamı etkilemektedir. sosyalleşme sürecinde aile ve arkadaş grupları çok önemli araçlardır. Grup faaliyetlerinde bireyler sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik davranışlar geliştirirler. Bu kişide bir tatmin yaratır. Bireyin kendini tanınması ve kimliğim tanımlayabilmesine yardımcı olur.

rekreatif etkinlik esnasında toplumun her kesiminden heterojen yapıda insanlar bir arada bulunabilmektedir. Bu durum toplumsal hayatın niteliğini geliştirmekte ve toplumun tatmin değerlerini yükseltmektedir. Rekreatif etkinliklere katılım ile oluşmuş guruplarda gerçekleşen ve değerlenen bir olgu olarak toplumsallaşma içsel ve sürekli bir durumdur (Karakkk, 2005: 95).

Kişi serbest zaman faaliyetlerine katılarak kendisi için ikinci bir kimlik oluşturma sürecine de girebilir. Birçok insan için serbest zaman etkinliklerine katılma sebebi onların statüsünü yüksek göstermesi veya saygı duyulma isteğidir (Sarı, 1967: 1).

“İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve toplumsal kurallara uyulmasında rekreatif etkinlikler önemlidir. Tezcan’a göre, rekreasyon eğitimi ile yetişkin eğitimi demokrasi eğitimini benimsemeleri açısından birbirlerine benzerler. Demokrasi ğretiminde kişilere bilgilerin aktarılmasından çok, demokrasinin ilkelerini kavratarak, onların kişiliklerinin zmlenmiş bir parçası durumuna getirilmesi

esas olduğundan, rekreatif etkinliklere katılım yoluyla gurup çalışması temelinde gençlerin demokratik düzen için yetiştirilmesi rekreasyon eğitiminin sağlayacağı çok önemli bir katkıdır” (Tezcan, 1985: 42).

Ekonomik statü, toplumsal mevkii, ırk, milliyet, eğitim ve kültürel farklılık gibi durumlar insanları birbirinden ayırmaktadır. Bireyler asında hoşgörü eksikliği meydana gelmektedir. Komşuluk, birlik ve arkadaşlık bağları da giderek zayıflamaktadır. Gruplar halinde uygulanan rekreasyon aktiviteleri bireyler arasında bir dayanışma sağlamaktadır. Bu faaliyetlerle bireyler, aralarındaki iletişim bağının güçlendiğini görürler. Bu sayede serbest zaman faaliyetleriyle toplumda yaşamın nitelikli zaman geçirme bilinci gelişmekte ve katılımcıların yaşamı daha yaratıcı, mutlu ve zengin bir duruma gelmektedir (Varıncı, 1946: 49).

1.7.6. Psikolojik Yararları

Psikolojik yarar hali, “insanın ruh sağlığını ifade eder. Ruh sağlığı kişinin kendisiyle ve çevresiyle süreli bir denge ve uyum içinde olmasıdır.” Günümüzde insanın aile, okul, iş yaşamındaki yoğunluğu ve sorunları bireyin sinir sistemini bozarak yorulmasına ve dayanma gücünün azalmasına neden olabilir. İşyerinde yapılan işlemlerin sürekliliği, belirli bir düzen içerisinde devam eden iş disiplini ve aşırı kurallar, rekabete dayalı sürtüşmeler, modern yaşamın ortaya çıkardığı değişik stres yapıcılar ve bunların karşısında insanın ortaya koyduğu tepkiler önemli bir rahatsızlığı ortaya koymaktadır. Bu gibi baskılardan uzaklaşmak için insanlar değişik bir ortam içerisine girip moral kazanmak isterler. Bu ortam onlar için dinlenmek, eğlenmek, değişiklik yaratacak ve kendisini yenileyecek rekreasyon faaliyetleridir.

Sürekli aynı şeylerin tekrar edilmesi, çeşitli sürtüşmeler, aşırı kural uygulamaları, monotonluk gibi faktörler bireyin moral değerlerini alt üst eder. Bu durumlarda insanlar kendilerini değişik bir ortam içerisine sokarak moral kazanmak isterler. Bu değişik ortam onlar için dinlenecek, eğlenecek, değişiklik yaratacak ve kendisini yenileyecek, böylece ruhsal tazeliklerini kazanacak rekreatif etkinliklerdir (Karaküçük, 2005: 95; İbrahim ve Cordes, 2002: 74–75; Ardahan vd., 2016: 52). Daha çok grup olarak gerçekleştirilen rekreatif etkinlikler, insanın sosyal ilişkiler kurmasında ve geliştirmesinde de büyük rol oynarlar. Ortak zevkleri ve uğraşı alanları olan insanlar, belirli rekreatif etkinliklerde bir araya gelerek sosyal ilişkiler kurarlar (Karaküçük, 2005: 95).

Serbest zamanları değerlendirilmesinin psikolojik açıdan yararları şöyle sıralanabilir; “Birey serbest zamanlarını olumlu şekilde değerlendirmekle fiziksel, zihinsel ve toplumsal faktörlerin bütünleşmesinden doğan bir kişilik kazanır. Bireylerin dürüst, adil, hoşgörülü, kibar ve anlayışlı olmalarına katkıda bulunur. Saldırganlık eğilimlerinin azalması ve cinsel gerginliklerin giderilmesi serbest zamanların

değerlendirilmesi aracılığıyla sağlanabilir. Serbest zaman faaliyetleriyle kişi kendini yalnız hissetmez bir gruba, takıma veya organizasyona katılarak yalnızlığını giderebilir. Birey bu etkinliklere katılarak dışa dönük kişilik geliştirme imkânına sahip olur. Rekreatif etkinliklere katılan insanlar, her yaş döneminde yaratıcılık gücünü ortaya çıkararak bu gücün geliştirilmesini sağlarlar.” (Karaküçük, 2005: 95).

Serbest zaman faaliyetlerine katılım davranış değişiklikleri, kişisel gelişim, sağlıklı duygu süreci gibi sonuçlara ulaşmada kişiyi destekler. Yer değiştirme ile kişiler, üzerlerinde olan baskıyı atarlar. Serbest zaman aktivitelerinin çeşitli olması, değişik ve pozitif psikolojik sonuçları doğurur (<http://sosyologum.com>, erişim tarihi: 02.02.2017).

1.7.7. Ekonomik Yararları

Birey serbest zamanlarını değerlendirirken seçeceği etkinlik çeşidiyle ekonomik işlevi olan bir üretim sağlayabilmektedir. Özellikle ticari rekreasyon işletmeciliği ve seçilen aktivitenin gerektirdiği malzeme, ekipman alımı ve cari giderler ciddi bir ekonomi oluşturur. Rekreasyon bütün uygulama çeşitleriyle ekonomik bir olayı oluşturmamaktadır. Ancak, geniş iş yatırım imkanları ve çeşitli harcamalara neden olması rekreasyon olayına ekonomik bir kategoride bakılmasını da sağlamıştır. Rekreasyon birçok alanda önemli bir ticari hareketlilik sağlamak için hem gelir elde edilmesi hem de elde edilen gelirin harcanması için ekonomik ortam oluşturmaktadır (Karaküçük, 2005, 95: 231; Tezcan, 1985: 42).

Maslow’un ihtiyaçlar teorisinde belirttiği gibi; “İnsanoğlu en temel ihtiyaçlarından başlayarak en üst düzeyde yer alan ihtiyaçlarını karşılamaya devam edebildiği sürece mutlu olacaktır. Rekreasyon insana bu fırsatı vererek mutlu olmasına hizmet eder” (İbrahim ve Cordes, 2002: 71–73).

1.7.8. Rekreasyonun Fonksiyonları

Yapılan araştırmalar serbest zaman bilincine sahip birey ve toplumların bedensel, zihinsel ve duygusal sağlık yönünden, bu bilince sahip olmayan toplumlardan bütün bu yönlerden daha sağlıklı olduklarını ortaya koymuştur. Bunun yanı sıra rekreasyon için ayrılan zaman dilimi, insanların kendilerini en iyi biçimde ve tam olarak ifade edebildikleri zaman dilimini oluşturur (Turgut, 2012: 11).

Rekreasyon fırsatlarından yoksun kalan bir kimse ile bu yönden iyi imkânları kullanma şansına sahip olan kimse arasında sağlık, çevreye ve yasalara karşı tutum bakımından bazı farklar görülür. Her şeyden önemlisi rekreasyon, hayatı değerlendiren ve ona anlam kazandıran bir ruhsal davranıştır. Bu bakımdan dünyanın her yerinde insanlar fiziksel, tinsel ve toplumsal

yapıları yönünden rekreasyona muhtaçtırlar. Rekreasyonun en önemli fonksiyonlarını aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür (Yılmaz, 2007; Ardahan vd., 2016: 162).

- Kişi ve toplum sağlığını düzeltir.
- Sportif etkinlikler ve açık alanda serbest hareket imkânı insanın bedensel sağlığını olumlu yönde geliştirir. Bireyin bedensel ve ruhsal hayatına yaptığı olumlu katkılar sonucu insan birçok sakatlığa ve hastalığa karşı daha dirençli hale gelir.
- Ruhsal sağlık açısından sorunlar teşkil edebilecek, çevre ve iş değişimi, özel hayatta yaşanan problemler sonucu ortaya çıkan ruhsal gerginlikleri giderir. İç huzuru sağlar.
- İyi düzenlenmiş rekreatif olanaklar insana, kişisel özelliklerini geliştirme konusunda destek olur. Kişinin suça yönelimini azaltır. Kişi ve toplumun hayat kalitesi yükselir.
- Entelektüel hayatı geliştirir.
- Rekreasyon yolu ile yeni fikirlerin teşvik edilmesi sağlanır; rekreasyon bir kimsenin gerçek varlığını bulmasına, hayat görüşünün genişlemesine, hayatın temel amacı üzerinde fikirlerinin aydınlığa kavuşmasına katkıda bulunur.
- Eğitime yardım eder.
- Oyunlar ve gezilerle aracılığıyla insanların tecrübe kazanması yeni şeyler öğrenmesi mümkün olur.
- Güzel sanatlarla ilgili rekreatif etkinlikler ve çeşitli sporlar aynı zamanda öğretici, düşündürücü ve geliştirici yönleri ile de önem taşırlar.
- Rekreatif etkinlikler insanı zaman tasarrufuna teşvik eder, çalışma verimliliğini arttırır.
- Toplumsal hayatı düzenler.
- Serbest hareket ve düşünce imkânı, dayanışma ve yardımlaşma ile demokratik bir toplum yaratır.
- Çok yönlü bir rekreatif etkinlik diyebileceğimiz turizm yoluyla çeşitli ülke insanların birbirini tanınması ve anlaması mümkün olur.
- Uluslararası ilişkileri geliştirir, ülkeler arasında yakınlaşma ve dünya barışı için elverişli bir zemin hazırlar.

1.7.9. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreatif etkinlikleri ve rekreatif davranışları sınıflandırmak için kullanılmış bazı sistemleri incelemeden rekreasyon kavramını tam olarak anlayabilmek ve rekreasyon konusu hakkında yapılan tartışmalara dahil olabilmek mümkün değildir. Ancak bu şekilde rekreasyon alanının dili oluşturularak alan içerisinde yapılan iletişimin ve anlaşılabilirliği seviyesi artacaktır.

İnsanlar sahip oldukları serbest zamanlarını birçok farklı nedenlerle ve beklentilerle değerlendirmek üzere açık veya kapalı alanlarda, pasif veya aktif olarak, kentsel veya kırsal alanlarda rekreatif etkinliklere katılarak değerlendirmek istemektedir. Toplumun sınıfsal yapısıyla da ilişkili olarak farklı insan grupları tarafından, çok çeşitli ve değişik rekreatif etkinlikler gerçekleştirilmektedir (Karaküçük, 2005: 58). İnsanlar kendi hayal güçlerinin genişliğine, rekreatif etkinliklere katılmaya güdüleyen veya katılımı kısıtlayan değişkenlerin durumuna göre çok farklı rekreatif etkinlikler geliştirebilirler. Rekreatif etkinlikler için, etkinliklerin yukarıda da belirtilen birçok farklı yönü ele alınarak çok farklı sınıflandırma sistemleri oluşturulabilir. Mekâna, zamana, eylem çeşidine, yapılaş şekline göre; bireysel, bedensel, zihinsel, tedavi edici, amaçlarına göre sınıflandırma yapılabilir. Her rekreatif etkinliğin gurubu bireyin bu etkinlikten beklentisine ve katılım biçimine göre değişir. Bu etkinlikler amaçlarına ve işlevlerine bağlı olarak da sınıflandırılarak dinlenme, kültürel, toplumsal ilişkiler kurma, sportif, turizm ve sanatsal amaçlarla yapıyor olabilirler (Mull ve ark., 2005: 4-5).

Günümüzde kabul gören sınıflamalara geçmeden önce, geçmişten günümüze kadar Mason ve Mitchell, Roger Caillois ve Richard Kraus gibi bilim insanlarının şekil yönünden yapmış oldukları rekreasyon ve serbest zaman etkinlikleri sınıflandırmalarını incelemek faydalı olacaktır. Mason ve Mitchell rekreatif etkinlikleri “motorik, duyuşsal ve zihinsel” olmak üzere üç ana guruba; Meyer ve Brightbill, güzel sanatlar ve el işleri, dans etme, gösteri sanatları, edebi etkinlikler, müzik, doğa etkinlikleri, sosyal etkinlikler, spor ve oyunlar guruplarına; Roger Caillois, yarışma, şans, taklit ve baş dönmesi guruplarına (alkol ve uyuşturucu); Carlson, Deppe ve Maclean güzel sanatlar ve el işleri, dans etme, tiyatro, zihinsel, dilşel, edebi etkinlikler, müzik, açık alan rekreasyonu, toplumsal rekreasyon, spor ve oyunlar, hobiler, hizmet etkinlikleri guruplarına göre sınıflandırmışlardır. Overs, Taylor ve Adkins ise yapılmış en kapsamlı sınıflamayı gerçekleştirerek yüzlerce farklı etkinliğı sınıflamaya dâhil etmiştir. Öncelikle dokuz gurup oluşturmuşlar ve her gurubu onarlı sınıflamaya tabi tutmuşlardır. Örneğın oyunlar başlığı altında hedef ve beceri oyunları gurubunu, bu gurubun içerisinde ise on farklı etkinliğı sınıflamaya sokmuşlardır. Bu sınıflandırmanın üstün diğeri bir yönü ise yeni etkinlik türleri

geliştikçe sınıflamaya sokabilecek değişkenliğe ve esnekliğe sahip olmasıdır. Bu nedenle ilk versiyondan sonra birçok yeni etkinlik sınıflamaya dâhil edilmiştir. Richard Kraus popüler sporları (seyirci/katılımcı), açık alan etkinliklerini (balık yakalama, kampçılık vb.), seyahat ve turizmi, ticari eğlence ve kültürel etkinliklerin farklı şekillerini, yerel birliklerin ve alışveriş merkezlerinin etrafında gerçekleşen farklı rekreasyon türlerini, kumarı, televizyonu, teknoloji tabanlı etkinlikleri ve farklı hobileri ayrı guruplar altında sınıflamıştır (Turgut, 2012: 13)

Günümüzde rekreasyon farklı bakış açıları ve yöntemlerle sınıflandırılmaktadır. Buna göre rekreasyonu, eylem çeşidine, mekânsal sınıflamaya, çeşitli ölçülere, yerel sınıflamaya ve rekreasyonun özel işlevlerine göre sınıflandırmak mümkündür. Mekânsal sınıflama rekreatif etkinliğin ne tür bir mekânda yapıldığı ön planda tutularak yapılan sınıflamadır. Sınıflama rekreatif etkinliğin nerede yapılacağına verilen cevap ile ilişkilidir (Gölde mi, denizde mi; sahilde mi, evde mi; ormanda mı yoksa spor salonunda mı yoksa tiyatro sahnesinde mi?). Etkinliğin mekânsal sınıflandırması bu sorulara verilen cevaba göre değişebilir. Bu sorulara verilen cevaplar iki alt grupta toplandığında kapalı alan rekreasyonu (indoor recreation) ve açık alan rekreasyonu (outdoor recreation) sınıflamasına ulaşılır(Turgut, 2012: 14).

Kapalı alan rekreasyonu; insan eliyle oluşturulmuş, doğal olmayan ve genellikle bir çatı altında suni ortamlarda uygulanabilen rekreatif etkinliklerdir. Kış akşamları yüzmek için kapalı ve ısıtmalı bir yüzme havuzuna; tenis, basketbol, voleybol oynamak için ise bir spor salona ihtiyaç duyulur. Bu sınıflamaya dâhil olan bazı rekreatif etkinlikler şunlardır (Mirzeoğlu, 2003: 241–242):

- Kongre, kutlama gibi etkinliklere katılma
- Kapalı alanlarda sağlıklı yaşam etkinliklerine katılma
- Kapalı alanlarda rekreatif spor etkinliklerine katılma
- Ev içerisinde televizyon izlemek, radyo dinlemek, resim yapmak, spor yapma
- Kapalı alanlarda gerçekleşen her türlü sportif, sanatsal ve kültürel etkinliklere aktif veya pasif katılım gösterme olarak sınıflandırılabilir.

Açık alan rekreasyonu; yaşam yerlerinden uzak çoğunluğu doğal olan veya bu amaçlarla yapılandırılmış alanlarda gerçekleşen etkinlikleri kapsar. Türkçe karşılığıyla açık alan veya terimsel kullanımıyla outdoor esasen bireyin “her şeyden uzak” olma hissini kendisinde gerçekleştirmediği yerleri tamamen kapsayan bir terimdir. Şehirde doğup büyümüş birisi için evinden birkaç adım uzaklıktaki bir çiftlik olabilirken, başka birisi için şehir sınırları içerisinde

oluşturulmuş parklar ve şehir ormanları insana ıssızlık ve sessizlik hissini yaşatabilmektedir. (Turgut, 2012: 14).

Bu özelliği ile açık alan etkinlikleri insanın çevreyi en az müdahale ile kontrol altında tuttuğu açık çevrede girilen etkinlikleri kapsar. Bu etkinlikler esnasında yapılan kontroller çevreyi değiştirmeye yönelik olmaktan çok açık alan rekreasyonu esnasında en çok ihtiyaç duyulan güvenliğin sağlanmasına yönelik olarak yapılır. Doğada yapılan etkinlikler insanın var oluşundan itibaren insan yaşamının bir parçası olagelmıştır. Bu etkinlikler önceleri beslenme ve güvenlik gereksinimlerinin karşılanabilmesi, böylelikle hayatta kalmak için yapılması gereken, zorunlu etkinlikler olmuştur. Toplayıcılık, avcılık geçmişte yaşamsal gereklilikleri yerine getirirken günümüzde de önemli açık alan etkinlikleri olarak devam etmektedir.

Kentler, cezp edici yaşam merkezleri olmalarının yanı sıra barındırdıkları yüksek nüfus, buna bağlı kirlilik, hareket sınırlılığı ve günlük yaşamın getirdiği stres sonucunda uygarlık hastalıkları denilen rahatsızlıkları da barındırmaktadır (Turgut, 2012: 15). “Yoğun bir yerleşime maruz kalan kentsel alanlar insanların yaşayabilecekleri mekânlar olmaktan çıkıp yaşamak zorunda kaldığı mekânlar haline dönüşmüştür” (Şimşek vd., 2009: 315-326). Bu nedenle özellikle kentli nüfus, kalabalık ve kirli kentlerden kaçmaya ve açık alanda yapılan rekreatif etkinliklere katılmaya yönelmiştir. Böylece bu tip etkinliklerin bilinirliği ve çeşitliliği artış göstermiştir. 1950 ve 1960’lardan itibaren sıradan insanların da kendi özel ulaşım olanaklarına sahip olmaları ve yeni yolların, özellikle otobanların açılması, önceleri uzak olan alanlara insanların otomobilleri veya kamyonları ile avcılık yapmaya, balık avlamaya veya doğa yürüyüşü yapmaya kolaylıkla ulaşabilmelerini sağlamıştır. Kampçılık ise bütün açık alan etkinlikleri ve doğa sporları içerisinde her zaman destekleyici ve her hangi bir yerde konaklamanın en ucuz yolu olarak kalmıştır ve popüleritesini korumaya devam etmektedir (Turgut, 2012: 16).

Açık alan etkinlikleri kentlerde doğmuş, zaman içerisinde kentlerin daha kalabalık yerleşim merkezleri haline gelmesi nedeniyle zaman içerisinde yaşanan değişimlerden etkilenerek kent dışında ve rekreatif etkinliklere daha fazla doğal kaynak sağlayabilen geniş açık alanlar tercih edilmiştir. Açık alan etkinlikleri doğaları gereği geniş ve insan elinin güvenlik önlemleri haricinde doğaya müdahalesinin çok sınırlı olduğu doğal kaynaklarda düzenlenir ve uygulanırlar (Başar, 2006: 17).

İnsanlar açık alan etkinliklerine çok farklı amaçlarla katılsalar da en önde gelenleri eğlence, rahatlama, sağlık, egzersiz ve aile ile birlikte zaman geçirme isteğidir. Queensland

Outdoor Federation ise açık alan rekreasyonun aktif ve pasif olarak yapılabilmesinin yanı sıra şu özellikleri olması gerektiğini savunmaktadır (Turgut, 2012: 17);

- İnşa edilmiş tesislere veya altyapıya gerek duymaksızın yapılabilirler,
- Geniş arazi, su ve/veya hava ortamlarına ihtiyaç duyulabilir,
- Çoğunlukla düzenlenmemiş doğal manzaralı açık alanlar gerektirebilir,
- Eğitim sürecinin temeli olarak hizmet edebilir,
- Düzenlenmiş yarışmalar içermez.

Açık alan etkinlikleri hiçbir tesis ve altyapıya gerek duymaksızın yapılabilmelerine rağmen, düzenlenecek etkinliklerin çevreye olan etkilerini kontrol edebilmek amacıyla tesislerden, alan düzenlemesinden ve altyapıdan faydalanılabilir. Açık alan rekreasyonu etkinliklerinin çok çeşitli olması, bu etkinliklerin bir sınıflandırmaya tabi tutarak incelenmesi gerektirmektedir.

- Karada yapılan rekreatif etkinlikler,
- Su ortamında yapılan rekreatif etkinlikler,
- Havada yapılan rekreatif etkinlikler,
- Kar ve buz üzerinde yapılan rekreatif etkinlikler.
- Birden fazla ortamda yapılanlar: Ancak bazı etkinliklerin birden fazla sınıflamaya tabi olması doğal karşılanmalı, bu tür etkinlikler birden fazla ortamda yapılabilen rekreatif etkinlikler gurubunda değerlendirilmelidir.

Örneğin; koşu karada yapılabilen bir etkinlik; ancak koşuyu da içeren triatlon birden fazla ortamda yapılabilen rekreatif etkinlikler arasındadır. Daha uç bir örnek ise atlama sporu için geçerlidir. Atlama sporu karada başlar, havada devam eder ve su ortamında sona erer. Bu nedenle, bu sınıflamaya birden fazla ortamda yapılabilen rekreatif etkinlikleri de kapsayacak bir grup daha eklemek uygun olacaktır (Turgut, 2012: 17).

1.8. Rekreasyona Katılımın Önündeki Engeller

Rekreasyon bilimi günümüzün stres altındaki bireyleri için bir güdüleme faktörü olma özelliği ile gittikçe önem kazanmaktadır (Özışık, 1988: 94). Yapılan birçok araştırmaya istinaden söyleyebiliriz ki, rekreatif faaliyetler hem toplumsal hem de bireysel sağlığı olumlu etkiler. Rekreatif faaliyetlerin pozitif yönlü etkilerine rağmen kişilerin çeşitli sebepler ile kendileri için oldukça yararlı olan bu tür faaliyetlere katılmamayı tercih ettikleri ya da çeşitli engellerin katılımlarını engellediğini söyleyebiliriz. (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Şekil 1.2 Rekreasyona Katılımın Önündeki Engeller

Kentleşme, bireyleri rekreasyonel aktivitelerden alıkoyan bir faktör olarak değerlendirilebilir. Nitekim kişileri ve serbest zamanı değerlendirecek olursak ikisi arasında bir bağ vardır. Bu sebeple konut yetersizliği ve doğadan uzaklaşma gibi nedenler boş zaman faaliyetlerine katılımın önündeki bazı engelleri oluşturabileceği gibi bunun yanında, Şehir yaşamının yoğunluğu ve teknoloji, kalabalık gibi nedenler de rekreasyonel faaliyetlere değerlendirmede ki engellerden saptanan alt boyutların sadece birkaçıdır (Leighfield, Demiray, 2001: 7). Crawford ve Godbey (1987)'in geliştirdikleri ve engelleri üç ana bölüme ayıran modele göre; kişinin boş zaman faaliyetlerine katılımı bireysel, bireylerarası ve yapısal faktörlerce engellenir. Kişisel faktörler bireyin yetenek düzeyini algılaması, aktiviteye ilişkin tutumu ve aktivitenin uygunluğunun algılanması olarak nitelendirilebilir. Bireylerarası faktörler ise aktiviteye katılmak için eş veya arkadaş bulmak, para ve zaman gibi değişkenler olarak ifade edilirken, yapısal faktörlere bakacak olursak; ulaşım, tesislerin kalitesi ve ulaşılabilirliği bireyin karşılaşılabileceği yapısal engeller alt boyutunda karşımıza çıkmaktadır. Tezcan, ülkemizde

gençliğin rekreasyonel kısıtlayıcılarının başında; maddi imkânsızlıklar, birleşememe ve gereken eğitimin sağlanamaması gibi olayların rol aldığını ifade etmiştir (Tezcan, 1985: 117-119). Ortaöğretim ve üniversite popülasyonu üzerine yapılan araştırmalar da, gençlerin serbest zamanlarını nasıl değerlendireceklerini bilmedikleri veya niteliksel olarak etkisiz faaliyetlere yöneldiklerini, fakat imkân bulması durumunda da birçok aktif faaliyetlere katılmaya istekli oldukları ortaya konmaktadır (Demir, 2003: 1-24).

Yapılan ampirik çalışmaların sonuçlarına göre ise, bireyin rekreasyonel aktivitelere katılımını etkileyen temel faktörler önem sırasına göre; “para”, “zaman”, “arkadaş eksikliği”, “ulaşım” ve “tesis” olarak belirlenmiştir (Koçak, 2005: 34-36; Shinew ve ark. 2004: 181-199). Alexandris ve Carroll’un bilimsel çalışmasında cinsiyetin rekreasyonel etkinlikte bulunmada olumlu bir etkisi olduğunu belirtilmiştir (Alexandris ve Carroll, 1997: 107-125). Culp cinsiyetin sosyal etkinin önemli bir parçası olduğu ve bireylerin boş zaman etkinliklerini sınırlayan önemli bir unsur olduğunu söylemiştir (Culp, 1998: 356-379). Pulur’un yapmış olduğu araştırmada ise yurtlarda kalan kız öğrencilerin sportif faaliyetlere aktif olarak 15 katılma isteklerinin (%84) erkek öğrencilerden (%72) daha fazla olduğu görülmüştür (Pulur, 2003: 427-432). Tolukan’a göre; yapılan araştırmaya katılan bireylerin serbest zamanları değerlendirebilme ve kullanabilmede zorluk çektikleri söylenmektedir (Tolukan, 2010). Karaküçük ve Gürbüz’ün bilimsel araştırmasında kişilerin büyük bir kısmının sahip olduğu boş zaman süresini değerlendirmede yetersiz olduğu ve bu konuda zorluk çektiğini görebiliriz (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Karaküçük ve Gürbüz’ün çalışmasında, Tolukan’ın çalışmasına benzerlik göstermektedir. Kişilerin boş durumlarını değerlendirmede zorluk çekmesindeki nedenin zaman bulamaması yani yoğun olmasındandır. Balcı’da yapmış olduğu araştırmada, gelişmiş ülkelerde serbest zamanların değerlendirilmesinde çeşitli kültürel ve mesleki faaliyetlerin ön planda olduğu, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ise serbest zaman değerlendirilmesinde spor faaliyetlerinin ilk sırada yer aldığını belirtmiştir (Balcı, 2003: 161-173). Rekreasyonel etkinliklerde bulunmanın önündeki sorunların düşünülmesi içsel ve dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk seviyesi ile ilişkisini ortaya koymak için yapılan bilimsel çalışmada eksikliklerin aşılmasında motivasyonun çok büyük önemi olduğu önemle vurgulanmıştır (Alexandris ve Carroll, 1997: 107-125).

Son yıllarda açık alan rekreasyonunun arzında hızlı bir şekilde artış görülmektedir. Bu da özellikle yerel yönetimlerde rekreasyon planlaması konusunda birçok çalışmanın yapılmasına neden olmuştur. Bu çalışmaların birçoğu rekreasyonel faaliyetlere katılıma nedenlerini, nispeten

daha az miktardaki araştırmalar ise rekreasyonel katılımı kısıtlayan nedenleri incelemiştir. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ya da katılmama kararının verilmesine etki eden faktörleri belirlemek yükseköğretim kurumları, rekreasyonel hizmet alanlarına hizmet veren kurum ve kuruluşlar, rekreasyon planlamacıları, turizm ve seyahat acenteleri ve diğeri seyahat endüstrisindeki kurumlar için önem arz eder (Müderrişoğlu vd., 2005: 40-44).

Serbest zaman aktivitelerine katılımın motive edici ve kısıtlayıcı faktörleri belirlemeye yönelik araştırmalar 1980'lerin ortasında başlamıştır. Daha öncede belirtildiği üzere bu çalışmalar iki grupta toplanmıştır. Bunlar katılımı artıran ve azaltan faktörleri belirlemeye çalışan çalışmalar olarak ayrılabilir. Crawford ve Godbey (1987) kısıtlayıcıları üç grupta toplamıştır. Bunlar; a) bireyin psikolojik durumundan ve tavrından etkilenen içsel kısıtlayıcılar, b) farklı kişilik özellikleri ve paradigmaya sahip bireylerin çatışmasından kaynaklı kişilerarası kısıtlayıcılar, c) bireylerin serbest zaman değerlendirme talepleri ve alanların uyumsuzluğu/yetersizliği sonucu oluşan yapısal kısıtlayıcılarıdır.

Müderrişoğlu ve arkadaşlarının engel boyutu ile çalışmaları incelemelerinde : “Crawford ve ark. (1991) içsel kısıtlayıcıların rekreasyonel katılımlarda en fazla etkili faktör olduğunu ve yapısal kısıtlayıcıların ise en az etkili faktör olduğunu belirtmektedir. Aynı zamanda konu ile ilgili yapılmış son çalışmalardan biri olan Oh ve ark. (2001) da bu görüşü desteklemektedir. Kinnaird (1994) ve Annett ve ark. (1995) yaptıkları çalışmalarda kadın ve erkeğin rekreasyonel faaliyetlere katılım kararlarını vermelerine etki eden faktörlerin farklılık gösterdiğini belirtmişlerdir. Planlama kararları alınırken her iki grubun ayrı ayrı düşünülmesi gerekliliği” unsurlarını belirtmişlerdir (Müderrişoğlu vd., 2005: 108-121)

Köydeki rekreasyonel hayat yukarıda sıralanan engellerin yanında sadece köye ve hatta şehir hayatına tam entegre olamamış yaşamların içinde olan diğeri bireyleri de etkileyecek başka engellerden de söz edilebilir. Bunlar aynı zamanda köy yaşamındaki sosyal ve rekreasyonel hayatı da düzenleyen, etkileyen unsurlardır. Bunların başında örf, adet, gelenek, dini inanç, toplumsal yapı, töre gibi unsurların oluşturduğu başkalarının ve ailenin baskısı gelmektedir. Bunun yanında bireylerin rekreasyonel konularda bilgi ve bilinç eksikliğine sahip olması, köyde bireylerin rekreasyonel taleplerine uygun tesislerin ve hizmetlerin olmaması, olan hizmet ve tesislere de ulaşım sorununun olması eklenebilir. Bunların dışında, köyde hayat çok farklı unsurların bileşkesi olarak sürdürülür. Bağ bahçe işleri, tarla işleri, var ise büyük ve küçükbaş hayvancılık işleri, aile bireylerinin ve evin yemek, bulaşık, temizlik, okul, ödevler, büyük ebeveynlerin bakımı gibi gündelik işler bireylerin çok fazla zamanlarını almaktadır. Bireyler bu yoğun tempoda rekreasyon bilinçleri, hatta rekreasyonel istekleri belirgin olsa bile yeteri kadar zaman yaratamayabilirler. şehirde bireyleri rekreasyonel aktivitelere yönelten motive edici

unsurların başında arkadaş etkileşimi, medyanın etkisi gibi unsurlar olsa da bunların köy yaşamında eksikliği de vardır. Köy yaşamında bireyler bu bağlamda rekreasyonel etkinliklere ilgisiz kalabilirler.

1.8.1. Engellerle Baş Etme Stratejileri

Birey rekreasyonel etkinliklere katılıma karar verme sürecinde içsel ve dışsal sebepli birçok kısıtlayıcıları aşması gerekir. Bu etkinliğe başlarken de, egzersiz sürecinde de baş edilmesi gereken birçok duruma tekabül edecektir. Birey bu durumlar karşısındaki kararlılığı ve farkındalığı sayesinde engel teşkil eden durum veya olgulara karşı kişisel baş edebilme yöntemlerini geliştireceklerdir. Aksi halde birey amacına ulaşamayacak veya fayda elde edemeyecektir (Ardahan, 2016: 108).

Engeller bireyden bireye ve toplumdan topluma değişebileceğinden baş etme stratejileri de engellerin belirlendiği sosyal ve kültürel yaşamlarına göre değişmektedir. Rekreasyon aktiviteleri engelleri ile baş etme stratejilerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmalar demografik özelliklere göre baş etme stratejilerinin farklılık gösterebileceğini kanıtlamaktadır.

Ardahan ve arkadaşları rekreasyon engelleri ile baş etme stratejilerini izleyen şekilde gruplamıştır (Ardahan vd., 2016: 110 – 111);

a) Zaman Yönetimi Stratejileri

- Aktivite süresinin kısa tutulması
- Daha erken uyanma veya daha geç yatma
- Daha düzenli olmaya çalışma
- İşe, okula ve aileye ayrılan zamandan kesinti
- Katılıma zamanın kalması için dersleri/işi/hayatı programlama
- Diğer serbest zaman etkinlikleri için daha az çalışma
- Normalde katılım göstereceği zamanı değiştirme
- Kalabalık olmayan zaman dilimlerinde katılım gösterme

b) Beceri Kazanımı Stratejileri

- Hangi etkinliklerin sunulduğunu öğrenmek için şehrin/kampüsün/bulunulan yerin kaynaklarından yararlanma
- Yeni beceriler/etkinlikler öğrenmeye çalışma
- Yetenekli değil ise gururu bir yana bırakma ve yapabildiğinin en iyisini ortaya koyma

- Yetenekli değil ise etkinlik hakkında yardım isteme
  - Etkinlikte daha iyi olabilmek için antrenman yapma
- c) Kişiler arası ilişkiler**
- Aynı cinsiyetten bireyler ile etkinliklere katılma
  - Beraber etkinliklere katılmak için insanlar bulmaya çalışma
  - Kendisini yöneltecek (motive edecek) birisini bulma
  - Kendisi ile etkinliklere katılmaları için arkadaşlarını cesaretlendirme
  - Etkinlik seçimlerini arkadaşlarının seçimlerine uydurma
  - Tanımadığı insanlarla etkinliklere katılmaya istekli olma
- d) İçsel Onaylama Stratejileri**
- İyi olduğu etkinliklere katılma
  - Bilerek rekabetçi olmayan etkinliklere katılma
  - Başkaları ile çatışmaya düşmekten kaçınabileceği etkinlikleri seçmeye gayret etme
- e) Fiziksel Uygunluk Stratejileri**
- Doğru şekilde beslenerek katılıyor gibi hissetme
  - Daha fazla uyuyarak katılıyor gibi hissetme
  - Katılım gösterebilmek için fiziksel uygunluğunu geliştirme
  - Sakatlanmalardan korunmak için uygun koruyucu/emniyet donanımını kullanma
- f) Finansal Yönetim**
- Katılabilmek için parasını bütçeleme
  - Sahip olduğu donanım/kıyafetler ile yetinme
  - Katılmak için para kazanmayı sağlayacak bir işe sahip olma
  - Katılabilmek için başkalarından donanım/kıyafet ödünç alma
  - Daha az pahalı olan etkinliklere katılma

Serbest zaman ve rekreasyon söz konusu olduğunda katılımı arttırmanın ve rekreasyon engelleri ile baş edebilmenin çeşitli yolları vardır. Öncelikle rekreasyon eğitiminin verilmesi ve rekreasyonun faydaları konusundaki farkındalığın arttırılması gereklidir. Bu bilgilendirme seansları bireyi rekreasyonel aktiviteye katılıma motive etmenin ilk adımı olacaktır. Katılımcıya serbest zaman etkinlikleri ile ihtiyaç duyduğu, sosyal yaşamı, fiziksel ve mental gelişimi sağlayacağı gösterildiğinde ve hayatına sağlayacağı faydalar anlatıldığında birey kendisi için yararlı göreceği bu olgulara sahip çıkacak ve uzun vadede katılım için gereklilikleri yerine

getirmeye çalışacaktır (<http://isziej.weebly.com/overcoming-barriers.html>, erişim tarihi: 25.04.2017).

Serbest zaman engellerinin baskın etkisine rağmen, ki bu engellerin aşılabilir olduğu yapılan çalışmalar ile kanıtlanmıştır, Katılımcıların büyük bir kısmı engeller ile baş etme stratejilerini kullanarak, aktif bir şekilde arzuladıkları aktiviteleri yapabilmektedirler. Gelişen literatür ve araştırmalar artık bize rekreasyon engellerini tanımlayabilmektedir. Dolayısıyla baş etme stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması konusunda toplum liderlerine, akademisyenlere ve rekreasyon uzmanlarına çok iş düşmektedir.

Bireylerin rekreasyonel aktiviteye katılımını engelleyen çeşitli etmenler vardır. Bu etmenlerden birisi bilhassa kültürlenme hareketini toplumsal anlamda sağlayabilmek adına yapılacak olan ve toplum liderleri tarafından desteklenen, gerekirse ücretsiz olması yoluyla bireyi motive edecek etkinlikler planlamalıdır. Bu sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı konumda olanlar için motive edici bir yaklaşım olur. Diğer yandan serbest zaman aktiviteleri ile finansal refah düzeyi arasında pozitif ilişki aranmamalıdır. Bilhassa açık alan rekreasyonu aktivitelerinde hammadde olarak doğa düşünüleceğinden, farklı aktivitelerle farkındalık yaratılabilir.

Bir diğer kısıtlayıcı olarak düşünebileceğimiz fiziksel uygunluk derecesi veya fiziksel algıyı düşündüğümüzde bireyin psikolojik olarak hazır hissedebilmesini sağlamak için uygun ortam ve koşulların yaratılması gerekir. Aktiviteye katılmama sebebi fiziksel özgüvensizlik olan bireylerin homojen bir yapıda bir araya gelmeleri sağlanırsa ve bu bireylere uygun aktivite sunulabilirse fiziksel olarak rekreatif etkinliklerin beden kompozisyonuna faydası ve sosyal paylaşımın özgüvene ve kendini ifade etme yeteneğine olan faydaları birey tarafından özümсенir. Düzenli fiziksel aktivitenin katılımcılar için sağladığı yararları sıraladığımızda obezite, kalp krizi ve atak riskinin düşmesi, kaliteli bir yaşam için zihinsel iyi olma halinin gelişmesini söyleyebiliriz. Bu yüzden tüm popülasyonun zararlı alışkanlıklardan ve olası sağlık sorunlarından korunması için dünya çapında serbest zaman alışkanlıklarına bireylerin teşvik edilmesi gereklidir (Kennely vd., 2013: 466-484).

Serbest zaman aktivitelerine katılımın gerçekleşmesi bireyin bir şekilde birçok faktörle baş edebilme istek ve yeteneğine bağlıdır. Engellerle karşılaşma, katılım engellerine alışma, yumuşatma ya da tamamen ortadan kaldırmaya yönelik baş etme stratejilerinin oluşması için ihtiyaç olmuştur. Baş etme konusu, bireylerin serbest zaman uğraşlarında engellerinin etkisini en aza indirmek için baş etme stratejilerinin rolünü doğru varsayan engellerle baş etme yönteminin teorik gelişimine yol açmıştır. Jackson ve arkadaşlarına göre engeller, “bireyin katılımını

engellemez. Birçok insan engelleri aşabilir ya da üstesinden gelebilir ve serbest zaman aktivitelerine katılabilir”. Engelleri aşma konusu insanların hayatında önemli bir konudur (Jackson vd., 1991: 1-11).

Tercan Kaas’ın (2016) araştırmasında serbest zaman engelleri ile baş etme stratejileri ve alt boyutlarına bakıldığında ortalamaların rekreatif etkinliklere katılım gösteren bireylerde vücut algısının bir engel iken rekreatif etkinliğe katılım ile beraber olumlu olması ve serbest zaman aktivitelerine zaman yaratmak için hayatındaki düzeni oluşturmaları ile birlikte anlamlı sonuçlar zaman yönetiminin stratejisi olarak değerlendirilmiştir. Bunlardan beceri kazanma stratejisini incelediğimizde bireylerin yeni beceriler öğrenmeye çalıştığı, spor aktivitesinin gerektirdiği beceriyi edinebilmek için uygulamalar yaptığı, gerekirse yardım aldığı görülmüştür. Kişilerarası ilişkiler boyutuna bakıldığında, aktif katılan bireyler etkinliklere birlikte katılacak kişiler bulma veya arkadaşlarını bu konuda ikna etme konusunda daha çok çaba harcadıklarını ifade etmişlerdir. İçsel onaylama stratejilerinde spora aktif katılanların iyi oldukları ve rekabet konusunda sıkıntı yaşamayacakları aktivitelere katılma konusunda daha olumlu stratejiler geliştirdiği görülmektedir. Spora aktif katılan bireyler doğru beslenme, fiziksel uygunluğu geliştirme ve yaralanma risklerine karşı tedbirli olma konularında daha fazla çaba harcadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca aktif katılımcılar aktivitelerin maliyetlerini karşılama konusunda da stratejiler geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Bu çalışma göstermektedir ki, rekreasyonel kısıtlayıcılar kişiye göre farklılık göstermekte, ancak birey engellerle başa çıkma stratejilerini geliştirdikçe rekreasyonun yararlarını görmekte ve farkındalık kazanıp hayatını olumlu yönde değiştirmektedir.

Köyde rekreasyon engelleri tanımlanıp bunlarla başa çıkma stratejileri düşünülürken bu engellerle başa çıkma gereksinimini fark eden köy liderine veya bu arzı yaratan köydeki topluluğa yerel yönetimlerin desteği çok önemli bir yer tutar. Bilimsel bağlamda kısıtlayıcılar tanımlandığında, bu kısıtlayıcıları hayatlardan soyutlamaya yönelik bir kültürlenme hareketi gereklidir.

Köylerde serbest zamanın nitelikli değerlendirmenin ve zaman yönetiminin farkındalığı yaratılmalı ve rekreasyonun önemi, faydaları ve hayatımıza kattıkları konusunda köyde yaşayan birey bilgilendirilmelidir. Daha sonra köy olarak kaynaşma sağlanmalı ve köylü-kentli olgusunu yıkmak ve sadece sosyal aktiviteye şehirde yaşayan bireylerin hak ettiği-ulaşabildiği ön yargısını kırmak gereklidir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; köyde yaşayan bireylerin rekreasyonel profillerini ve bireylerin serbest zaman engelleyicilerini belirlemek, “Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeğinin-KREÖ” geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır

2.2. Araştırmanın Modeli, Ana Kütle ve Örneklem

Araştırma tanımlayıcı bir araştırmadır ve bu çalışmaya Antalya şehir merkezine 12 km mesafedeki Karatepe ve Gökçam Köyleriyle sınırlıdır. Ana kütle Gökçam ve Karatepe Köylerindeki tüm bireylerden oluşmaktadır.

Gökçam ve Karatepe köyleri tesadüfen seçilmemiştir. İki köy bir birine sınırdır ve her ikisi de Antalya’ya eşit mesafededir. Coğrafik özellikleri itibariyle aynıdır. Her iki köye de aynı toplu taşıma aracı ile gidilmektedir. Gökçam tamamen Sünni vatandaşların yaşadığı, Karatepe ise tamamen Alevi vatandaşların yaşadığı köylerdir.

Araştırma sürecinde her iki köy muhtarı ile toplam üç toplantı yapılmıştır. Birinci toplantı da tanışma gerçekleştirilmiş ve çalışma amacı anlatılmıştır. İkinci toplantıya muhtarlar ve azalardan oluşan genişletilmiş kurul katılımıyla gerçekleşmiş veburada amaç daha detaylı şekilde ele alınarak, muhtardan ve azalardan köyde böyle bir çalışma yapılacağına köylülere duyurulması istenmiştir.

Karatepe köyünde tanıtım muhtar ve kısa adı KAR-DER olan (Karatepe Mahallesi Kültür Dayanışma Yaşatma ve Yardımlaşma Derneği) dernek başkanı ve Karatepe Cem Evine asılan ilanlarla yapılmıştır. Bunun yanında KAR-DER’in sosyal medya üzerindeki grubundan üçüncü toplantıya kadar çalışma hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır.

Gökçam köyünde ise köy kahvesi, muhtarlık ve köy camiinden yapılan duyurular ve anons aracılığıyla çalışma halka duyurulmuştur.

Üçüncü toplantıda duyuruların tamamlandığına dair onay alındıktan sonra cumartesi ve pazar dahil üç hafta sonu ve hafta içi üç gün akşamları, her iki köye de gidilmiştir. Karatepe köyünde anket doldurulmasında herhangi bir sıkıntı olmamıştır fakat Gökçam köyünde kadınlar ankete katılmak istememişlerdir. Bu sebeple Gökçam köyünde ilave cami duyuruları yapılmıştır.

Her iki köyden araştırmaya dahil olmak istemiş 18 yaşın üstündeki kadın ve erkekler örnekleme dahil edilmiştir. Karatepe köyünden 130 kişi (72 kadın 58 erkek), Gökçam'dan 101 kişi (48 kadın, 53 erkek) toplam 231 kişi anket çalışmasına dâhil olmuştur.

2.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak bu çalışmanın amacına uygun olarak geliştirilen ve iki bölümden oluşan anket formu yüz yüze anket metoduyla katılımcılara verilmiş ve gerekli bilgilendirme yapıldıktan sonra geri toplanmıştır. Anketler toplandığında doldurma hataları uygulama esnasında düzeltildiği için toplanan tüm anketler değerlendirmeye alınmıştır. Anket formunun birinci bölümünde bireylere ait demografik bilgiler ve hali hazırda serbest zamanlarında ne yaptıklarını sorgulayan soru listesi, ikinci bölümde köydeki rekreasyon engellerini sorgulamak için geliştirilen maddeler yer almıştır. Çalışmada **KREÖ** için beşli Likert ölçeği (1- Kesinlikle Beni İfade Etmiyor, 2- Beni İfade Etmiyor, 3- Kısmen Beni İfade Ediyor, 4- Beni İfade Ediyor, 5- Kesinlikle Beni İfade Ediyor) kullanılmıştır.

Anket formunun ikinci bölümünde yer alan Köydeki Rekreasyon Engelleri maddelerinin geliştirilmesinde, Alexandris ve Carrol'ın (1997) geliştirdiği ve Türkçe uyarlamasını Karaküçük ve Gürbüz'ün (2006) yaptığı Boş Zaman Engelleri Ölçeği ve Öcal'ın (2012) geliştirdiği Serbest Zaman fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları Ölçeği maddelerinden faydalanılmıştır. Her iki çalışmada çalışmanın amacına uygun olmadığı için her iki çalışmada yer alan maddelere ilave olarak başka maddeler de eklenerek 47 maddeden oluşan yeni bir madde havuzu oluşturulmuştur. İki madde Faktör Analizi yapıldığında düşük varyans değerleri verdiği için analizden çıkarılmış ve faktör analizi toplam 45 madde üzerinden yapılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışmada KMO ve Bartlett küresellik testlerinin sonuçlarına göre ölçeğe açıklayıcı faktör analizi (AFA) uygulanabilir olduğu için AFA uygulanmış, modelin geçerlilik ve güvenilirliği AFA yapılmış ve **KREÖ**'nin alt boyutları ortaya konulmuştur. Faktör analizi sonucunda oluşan **KREÖ**'nun yapı geçerliliğini test etmek için madde-faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach's Alpha katsayılarına, elde edilen ölçeğin maddeleri ve faktörleri arasındaki ilişkiye bakmak için test Pearson Corelation Testi kullanılmış ve sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde sorgulanmıştır.

2.5. Gökçam ve Karatepe Köyleri

Gökçam Köyü; Antalya ilinde yer almakta olup, Doyran semtinde bulunan Gökçam Köyü 2012 yılında çıkarılan Bütün Şehir Yasasıyla Konyaaltı İlçesine bağlanarak mahalle olmuştur. Gökçam haritası konumu ise 36° 53' 41,1108" Kuzey ve 30° 32' 46,9932" Doğu gps koordinatlarıdır. Gökçam Köyü bağlı olduğu Konyaaltı ilçe merkezine 9 kilometre mesafe uzaklıktadır. Gökçam Antalya şehir merkezine mesafesi ise yaklaşık 15 kilometredir. Yıllara göre nüfusu Tablo 2.1'de verilmiştir (<http://www.nufusune.com/2449-antalya-konyaalti-gokcam-mahallesi-nufusu>, erişim tarihi: 24.04.2017).

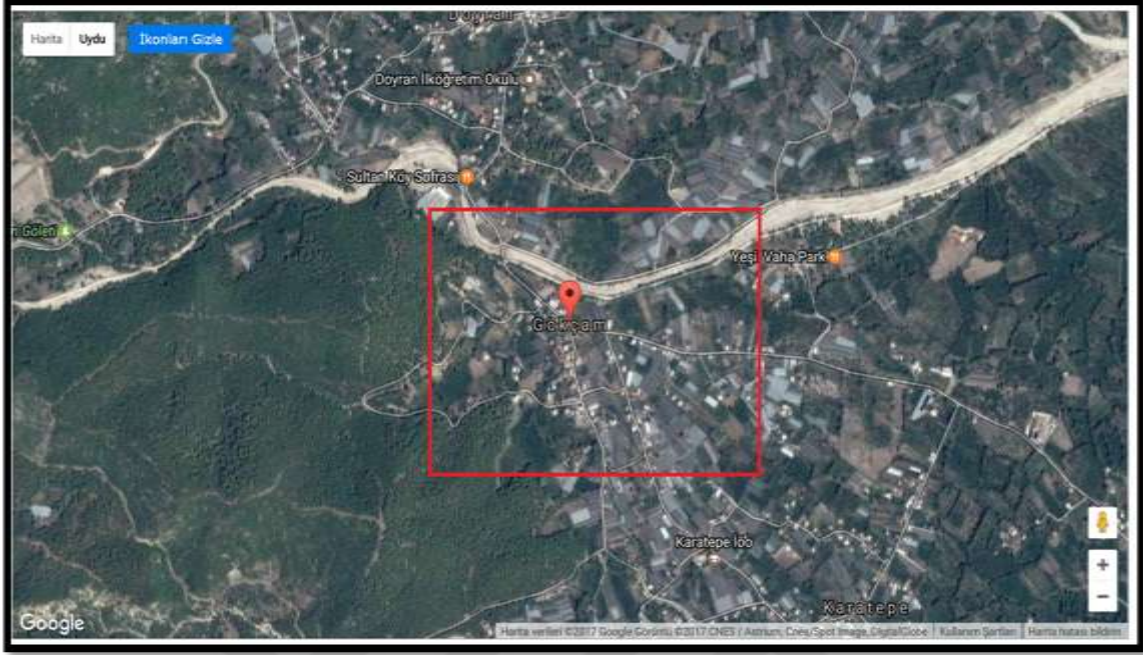
Tablo 2.1 Gökçam Köyü Yıllara Göre Nüfusu

Yıllar	Nüfus
2016	424, Kadın: 225, Erkek: 199
2015	407
2014	416
2013	407
2012	414
2011	407
2010	426

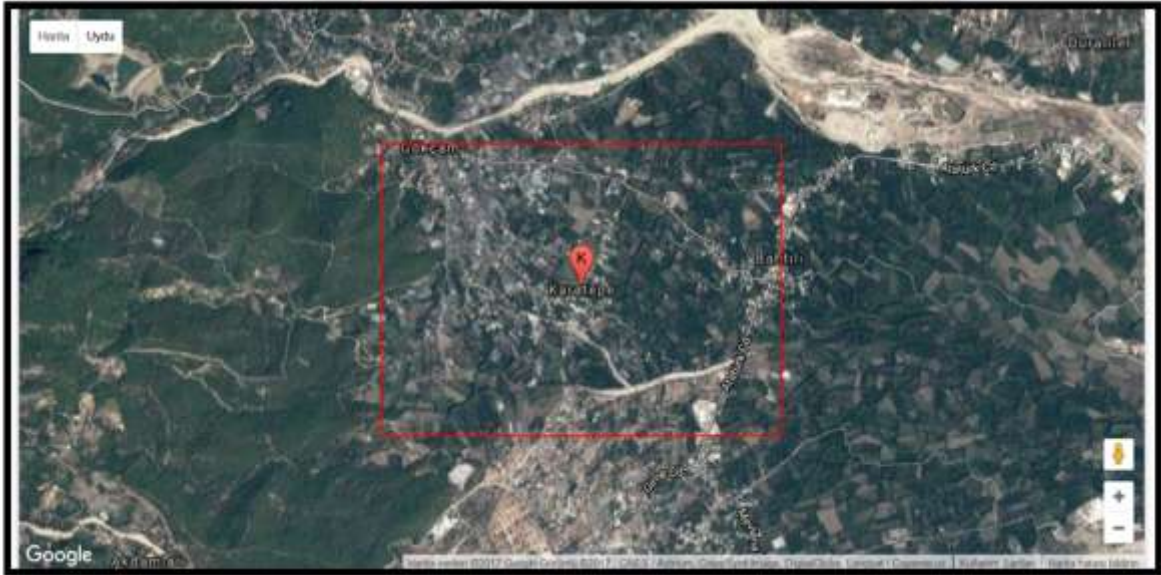
Karatepe Köyü; ismini mahallede bulunan küçük bir tepeden adını aldığı bilinmektedir. Karatepe Köyü 2012 yılında çıkarılan Bütün Şehir Yasasıyla Konyaaltı İlçesine bağlanarak mahalle olmuştur. Mahallelinin yazları kullandığı Kozdağı ve Alimpınarı adında iki tane yaylası mevcuttur. Mahallenin ilkokulu taşınmalı eğitime geçildiğinden dolayı atıl durumda olup, kapalıdır ve yerinde şu an Karatepe Mahallesi Kültür, Dayanışma, Yaşatma ve Yardımlaşma Derneği (KAR-DER) , KAR-DER Cem Evi ve Kültür Salonu faaliyet göstermektedir. Mahallede Alevi -Tahtacı inancı görülmektedir (https://tr.wikipedia.org/wiki/Karatepe,_Konyaalt%C4%B1, Erişim:24.04.2017). Karatepe Köyü nüfusu izleyen Tablo 2.2'de verilmiştir (<http://www.nufusune.com/2454-antalya-konyaalti-karatepe-mahallesi-nufusu>, Erişim: 24.04.2017). Gökçam ve Karatepe Köyleri arası mesafe 1.7 km'dir.

Tablo 2.2 Karatepe Köyü Yıllara Göre Nüfusu

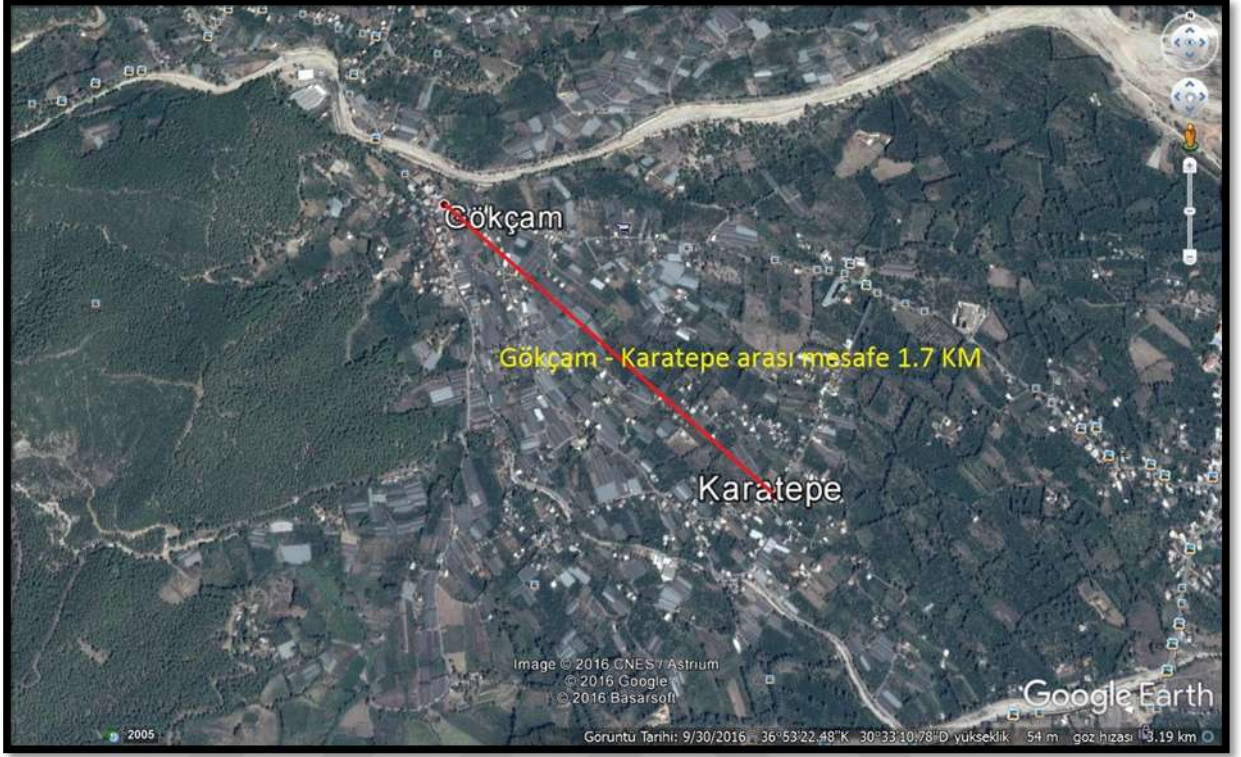
Yıllar	Nüfus
2016	825, Kadın: 411, Erkek: 414
2015	810
2014	793
2013	771
2012	803
2011	817
2010	831

Harita 2.1 Gökçam Köyü Coğrafi Haritası

Harita 2.2 Karatepe Köyü Coğrafi Haritası

Harita 2.3 Gökçam-Karatepe Köyü Arası Mesafe

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÖYDE REKREASYON ENGELLERİ

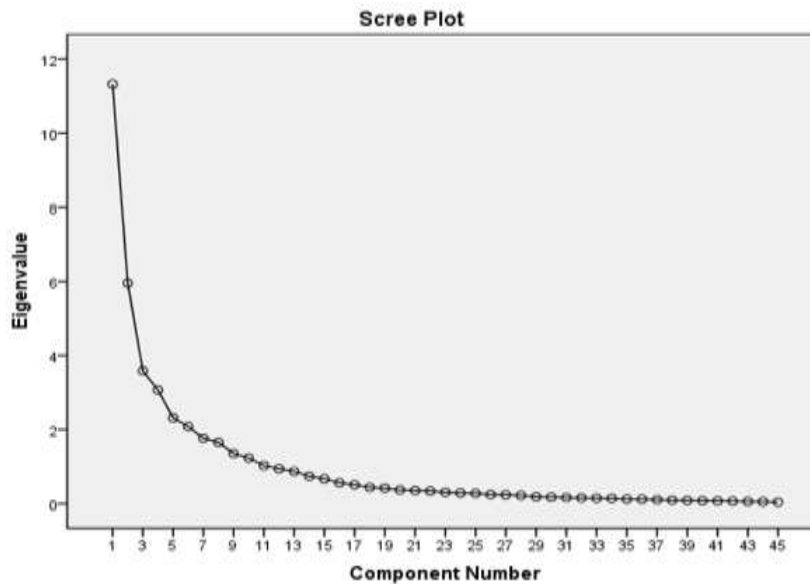
GÖKÇAM ve KARATEPE KÖYLERİ UYGULAMASI

3.1. Bulgular

Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeğini-KREÖ geliştirmek, Türk popülasyonu için geçerlilik ve güvenilirliğini yapmak için analizine uygun olduğunu göstermektedir.

KREÖ geliştirmek için 47 madde ile AFA uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo-3.4'de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği KREÖ ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin değeri Kaiser'in (1974) de öngördüğü biçimde (0.60) değerinin üstünde ve Bartlett's Test of Sphericity ($p < 0.05$) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre verilere faktör AFA ve Bartlett Küresellik Testi yapılmış, iki madde 0.50'nin altında varyansa sahip olduğu için faktör analizinden çıkarılıp geri kalan 45 madde ile AFA yeniden yapılmış ve Ki-kare=9503.612, $p=0.000$ ve Keiser-Meyer-Olkin örneklem yeterlilik ölçümü (0.798) olarak hesaplanmıştır.

Modelde Varimax döndürme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre Çizim 3.1'de de görülebileceği gibi, tüm maddeler öz değerleri 1'den büyük olan 11 faktörde toplanmış ve toplam varyansın %78.57'sini açıklamıştır. Ölçeğin Cronbach's Alpha değeri ise (0.847) olarak bulunmuştur.

Çizim 3.1 Faktör Analizi Scree Plot Sonucu

Tablo 3.1’de faktörler ve maddeler arasındaki korelasyon değerleri verilmiştir. Buna göre faktörleşme ilişkileri doğru gerçekleşmiştir. Her grupta o maddenin korelasyon değerleri faktörleştiği grupta en yüksektir.

KREÖ’nin toplam Cronbach’s alpha değeri 0.847’dir. Elde edilen faktörler, faktörlerde yer alan maddeler, Cronbach’s alpha değeri ve döndürülmüş öz değerler (DD); ve Faktör-1 (F1) için DD=5.785 ve Cronbach’s alpha değeri=0.939, Faktör-2 (F2) için DD=5.049 ve Cronbach’s alpha değeri=0.918, Faktör-3 (F3) için DD=4.142 ve Cronbach’s alpha değeri=0.909, Faktör-4 (F4) için DD=3.538 ve Cronbach’s alpha değeri=0.894, Faktör-5 (F5) için DD=3.183 ve Cronbach’s alpha değeri=0.946, Faktör-6 (F6) için DD=3.167 ve Cronbach’s alpha değeri=0.826, Faktör-7 (F7) için DD=2.685 ve Cronbach’s alpha değeri=0.813, Faktör-8 (F8) için DD=2.152 ve Cronbach’s alpha değeri=0.813, Faktör-9 (F9) için DD=1.936 ve Cronbach’s alpha değeri=0.802, Faktör-10 (F10) için DD=1.929 ve Cronbach’s alpha değeri=0.719 ve Faktör-11 (F11) için DD=1.789 ve Cronbach’s alpha değeri=0.627 olarak bulunmuştur.

AFA ile elde edilen faktörler aşağıdaki gibi isimlendirilmiştir:

F1: “İlgisizlik” adı verilen bu faktör bireylerin “Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmemek”, “Bu tür etkinliklere ilgili olmamak”, “Gündelik hayatın akışını bozmak istememek” ve “Bu tür aktivitelere başlamayı sürekli ertelemeyi” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

F2: “Tesis-Hizmet-Ulaşım” adı verilen bu faktör bireylerin “Yakın civarımda katılabileceğim aktivitelerin olmaması”, “Aktivitelerin yapılması için tesislerin olmaması”, “Aktivitelerin yapılması için tesislerin yetersiz olması”, “Aktivitelerin yapılabileceği tesislerin kalabalık olması”, “Aktivitelerin yapılabileceği tesislerin kalabalık olması”, “Bana uygun aktivite olmaması”, “Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşımın zaman alması” ve “Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşımın olmamasını” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F3: “Yetenek Algısı” adı verilen bu faktör bireylerin “Bu aktiviteleri sürdürebilecek iradeye sahip değilim”, “Bu aktivitelerden çabuk sıkılacağımı düşünüyorum”, “Bu aktiviteleri hayatıma katmaya hazır değilim” ve “Bu aktiviteleri yapacak kadar yetenekli olduğumu düşünmüyorum” ve “Bu aktivitelerin gerektirdiği özellikler kişisel becerilerimle uyuşmuyor” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

F4: “Başkalarının ve Ailenin Baskısı” adı verilen bu faktör bireylerin “Komşularımdan çekiniyorum/utaniyorum”, “Bu aktivitelere katılmam ailemi çevreye karşı zor durumda bırakabilir”, “Bu aktivitelere katılmam ailem tarafından hoş karşılanmıyor” ve “Ailem bu

aktivitelere katılmama izin vermiyor” ve “Aile bireylerinden çekiniyorum /utanıyorum” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

F5: “Birey Psikolojisi” adı verilen bu faktör bireylerin “Bu aktiviteleri yaşıma uygun bulmuyorum”, “Bu aktiviteleri benim yaşındakiler yapmazlar”, “Başkalarının katıldığı ortamlardan mutlu olmamak” ve “Boş zamanlarımı ailem için ayırmak zorunda olmayı” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F6: “Zaman Yetersizliği” adı verilen bu faktör bireylerin “İş/çalışma zamanının yoğun olması” ve “Aile/İş sorumluluklarım nedeniyle aktivitelere zaman ayıramıyorum” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

F7: “Bilgi Eksikliği” adı verilen bu faktör bireylerin “Aktivitelere nasıl/nerede katılacağını bilmemek” ve “Aktivitelerin yapıldığı yeri öğrenebileceğim kimsenin/yerin olmamasını” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F8: “Arkadaş Eksikliği” adı verilen bu faktör bireylerin “Aktivitelere beraber katılacağım arkadaşlarımın zamanının olmaması”, “Aktivitelere beraber katılacağım kimsenin olmaması” ve “Arkadaşlarımın bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmamasını” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F9: “Fiziksel Algı ve Sağlık” adı verilen bu faktör bireylerin “Fiziksel yapım bu tür etkinliklere katılmaya uygun değil”, “Fiziksel görüntüm fiziksel aktivitelere katılmamı engelliyor”, “Fiziksel engelim nedeniyle bu tür aktivitelere katılamıyorum”, “Bu aktiviteleri yaparken kendime bir şey olacak diye kaygılanıyorum”, “Bu aktiviteler sırasında denge ve koordinasyon sorunu yaşıyorum”, “Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi “ ve “Sağlık problemlerimin varlığını” tarifleyen maddelerden oluşur.

F10: “Pahalı Bulmak” adı verilen bu faktör bireylerin “Bu tür aktiviteleri pahalı buluyorum”, “Bu aktivitelerde kullanılan malzemeler bana göre pahalı” ve “Bu aktivitelere düzenli katılmamın ulaşım maliyeti göre pahalıyı” tarifleyen unsurlardan oluşur.

F11: “Ailevi Nedenler” adı verilen bu faktör bireylerin “Hasta/Yaşlı/Engelli aile bireyiyle ilgilenme zorunluluğum var”, “Küçük bebeğim olduğu için katılamıyorum” ve “Çocuk okuttuğum için katılamıyorum” maddelerini tarifleyen unsurlardan oluşur.

Tablo 3.1 Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde Numaraları	Faktör Yükleri											Ortak	
	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10	F11	Varyans	X±SS
Fizikselalgıvesağlık1	0.651											0.682	1.88±1.139
Fizikselalgıvesağlık2	0.815											0.837	1.97±1.145
Fizikselalgıvesağlık3	0.857											0.860	1.86±1.116
Fizikselalgıvesağlık4	0.798											0.774	1.90±1.171
Fizikselalgıvesağlık5	0.852											0.865	1.88±1.107
Fizikselalgıvesağlık6	0.796											0.778	2.11±1.286
Fizikselalgıvesağlık7	0.845											0.791	2.13±1.308
Tesishizmetulaşım1		0.769										0.696	3.64±1.385
Tesishizmetulaşım2		0.805										0.730	3.56±1.384
Tesishizmetulaşım3		0.900										0.859	3.29±1.468
Tesishizmetulaşım4		0.752										0.788	2.86±1.472
Tesishizmetulaşım5		0.760										0.778	3.18±1.503
Tesishizmetulaşım6		0.770										0.762	3.72±1.387
Tesishizmetulaşım7		0.839										0.796	3.51±1.509
Başkalarıveailebaskısı1			0.720									0.704	3.90±1.192
Başkalarıveailebaskısı2			0.831									0.781	4.10±1.081
Başkalarıveailebaskısı3			0.754									0.754	3.90±1.198
Başkalarıveailebaskısı4			0.729									0.783	4.05±1.082
Başkalarıveailebaskısı5			0.757									0.757	4.00±1.053
Yetenekalgısı1				0.820								0.785	2.23±1.316
Yetenekalgısı2				0.786								0.819	2.33±1.200
Yetenekalgısı3				0.442								0.735	2.31±1.254
Yetenekalgısı4				0.767								0.816	2.26±1.214
Yetenekalgısı5				0.719								0.791	2.18±1.215
Pahalıbulmak1					0.891							0.911	2.52±1.308
Pahalıbulmak2					0.819							0.856	2.56±1.249
Pahalıbulmak3					0.869							0.880	2.57±1.259
Birey psikolojisi1						0.836						0.851	2.32±1.336
Birey psikolojisi2						0.825						0.867	2.39±1.330
Birey psikolojisi3						0.713						0.677	2.35±1.307
Birey psikolojisi4						0.485						0.766	3.44±1.365

Tablo 3.1 Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları (Devamı)

Madde Numaraları	Faktör Yükleri											Ortak	
	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10	F11	Varyans	X±SS
İlgisizlik1							0.846					0.817	2.45±1.373
İlgisizlik2							0.720					0.736	2.67±1.232
İlgisizlik3							0.745					0.751	2.79±1.293
İlgisizlik4							0.754					0.691	2.97±1.351
Arkadaseksikligi1								0.688				0.793	2.82±1.412
Arkadaseksikligi2								0.786				0.838	2.74±1.355
Arkadaseksikligi3								0.696				0.764	2.45±1.274
Zamanyetersizliği1									0.901			0.892	2.87±1.454
Zamanyetersizliği2									0.764			0.817	3.01±1.312
Ailevinedenler1										0.753		0.780	1.97±1.233
Ailevinedenler2										0.582		0.746	2.02±1.356
Ailevinedenler3										0.742		0.798	2.24±1.465
Bilgieksikliği1											0.654	0.617	3.82±1.389
Bilgieksikliği2											0.806	0.785	3.35±1.433
Cronbach's Alpha değerleri	0.939	0.918	0.909	0.894	0.946	0.826	0.813	0.813	0.802	0.719	0.627	Tüm ölçeğin Cronbach's Alpha değeri	
Döndürülmüş Öz Değerler	5.785	5.049	4.142	3.538	3.183	3.167	2.685	2.152	1.936	1.929	1.789		
Döndürülmüş Varyans %'si	12.857	11.220	9.204	7.863	7.072	7.038	5.967	4.781	4.302	4.287	3.976		
Döndürülmüş Birikimli %	12.857	24.077	33.281	41.143	48.216	55.253	61.221	66.002	70.304	74.591	78.567		0.847

Tablo 3.2 Madde-Faktör Analizi

Maddeler	Faktör Yükleri										
	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10	F11
İlgisizlik1	0.855**	0.273**	0.066	-0.080	0.211**	0.015	0.081	-0.038	0.109	-0.072	-0.091
İlgisizlik2	0.777**	0.227**	0.233**	-0.133*	0.177**	0.053	-0.084	-0.050	0.160*	-0.049	-0.113
İlgisizlik3	0.809**	0.212**	0.142*	-0.154*	0.322**	-0.092	0.151*	0.004	0.002	0.138*	-0.028
İlgisizlik4	0.759**	0.275**	0.002	-0.074	0.095	0.039	-0.023	0.077	-0.007	0.081	-0.125
Tesishizmetulaşım1	0.199**	0.792**	-0.001	0.194**	-0.210**	-0.231**	-0.085	0.199**	0.025	-0.039	-0.212**
Tesishizmetulaşım2	0.155*	0.814**	0.108	0.039	-0.130*	-0.281**	0.041	0.266**	0.113	-0.080	-0.150*
Tesishizmetulaşım3	0.325**	0.912**	0.140*	0.011	-0.046	-0.187**	-0.049	0.236**	0.115	-0.016	-0.111
Tesishizmetulaşım4	0.245**	0.789**	0.280**	-0.212**	-0.114	-0.147*	-0.121	0.219**	0.210**	0.212**	0.033
Tesishizmetulaşım5	0.341**	0.803**	0.240**	-0.048	0.160*	-0.273**	0.104	0.327**	0.228**	-0.113	-0.009
Tesishizmetulaşım6	0.158*	0.759**	0.167*	0.190**	0.036	-0.122	0.021	0.264**	0.063	0.009	-0.047
Tesishizmetulaşım7	0.333**	0.858**	0.105	0.069	0.012	-0.160*	-0.005	0.259**	0.155*	0.060	-0.145*
Yetenekalgısı1	0.088	0.212**	0.813**	-0.283**	0.332**	0.036	0.203**	0.362**	0.349**	0.179**	0.301**
Yetenekalgısı2	0.029	0.121	0.890**	-0.353**	0.456**	0.116	0.143*	0.498**	0.438**	0.180**	0.248**
Yetenekalgısı3	0.150*	0.123	0.757**	-0.440**	0.467**	0.078	-0.029	0.359**	0.526**	0.235**	0.282**
Yetenekalgısı4	0.143*	0.151*	0.882**	-0.273**	0.399**	0.084	0.073	0.422**	0.526**	0.205**	0.344**
Yetenekalgısı5	0.152*	0.156*	0.855**	-0.446**	0.351**	0.170**	0.061	0.477**	0.548**	0.287**	0.271**
Başkalarınınveailebaskısı1	-0.126	0.032	-0.411**	0.828**	-0.372**	-0.200**	-0.127	-0.242**	-0.500**	-0.356**	-0.333**
Başkalarınınveailebaskısı2	-0.172**	0.007	-0.290**	0.844**	-0.273**	-0.207**	-0.174**	-0.127	-0.290**	-0.401**	-0.306**
Başkalarınınveailebaskısı3	-0.047	0.009	-0.336**	0.856**	-0.354**	-0.196**	-0.148*	-0.273**	-0.439**	-0.456**	-0.271**
Başkalarınınveailebaskısı4	-0.124	0.078	-0.437**	0.885**	-0.409**	-0.218**	-0.149*	-0.262**	-0.487**	-0.489**	-0.432**
Başkalarınınveailebaskısı5	-0.123	0.042	-0.360**	0.879**	-0.290**	-0.189**	-0.127	-0.227**	-0.453**	-0.446**	-0.342**
Birey psikolojisi1	0.248**	0.062	0.486**	-0.243**	0.847**	0.022	0.128	0.263**	0.378**	-0.055	0.068
Birey psikolojisi2	0.182**	-0.072	0.453**	-0.426**	0.907**	0.041	0.239**	0.206**	0.269**	0.009	0.142*
Birey psikolojisi3	0.236**	-0.010	0.364**	-0.278**	0.819**	-0.015	0.223**	0.361**	0.272**	0.041	0.026
Birey psikolojisi4	0.147*	-0.134*	0.247**	-0.341**	0.674**	0.400**	0.171**	0.159*	0.230**	0.266**	0.393**
Zamanyetersizliği1	0.029	-0.149*	0.035	-0.111	0.099	0.924**	-0.258**	0.073	0.007	0.100	0.074
Zamanyetersizliği2	0.023	-0.306**	0.181**	-0.331**	0.163*	0.905**	-0.139*	0.071	0.205**	0.383**	0.326**
Bilgi eksikliği1	0.013	-0.192**	0.012	-0.154*	0.225**	-0.049	0.849**	0.087	-0.062	-0.099	-0.027
Bilgi eksikliği2	0.057	0.159*	0.170**	-0.134*	0.176**	-0.323**	0.859**	0.261**	0.134*	0.057	-0.050
Arkadaseksikliği1	0.100	0.252**	0.375**	-0.098	0.423**	-0.079	0.253**	0.807**	0.294**	-0.030	-0.009
Arkadaseksikliği2	-0.055	0.245**	0.435**	-0.302**	0.172**	0.149*	0.114	0.894**	0.447**	0.166*	0.142*
Arkadaseksikliği3	-0.056	0.297**	0.485**	-0.290**	0.171**	0.142*	0.154*	0.863**	0.425**	0.208**	0.169*
Fiziksel algıvesağlık1	0.035	0.100	0.559**	-0.515**	0.296**	0.165*	0.020	0.363**	0.779**	0.375**	0.246**
Fiziksel algıvesağlık2	0.204**	0.216**	0.406**	-0.296**	0.460**	-0.045	0.135*	0.366**	0.818**	0.067	0.167*
Fiziksel algıvesağlık3	0.070	0.164*	0.525**	-0.479**	0.305**	0.097	0.025	0.352**	0.919**	0.295**	0.332**
Fiziksel algıvesağlık4	0.061	0.077	0.441**	-0.379**	0.264**	0.141*	-0.061	0.466**	0.836**	0.286**	0.257**

Tablo 3.2 Madde-Faktör Analizi (Devamı)

Maddeler	Faktör Yükleri										
	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10	F11
Fizikselalgıvesağlık5	0.043	0.160*	0.559**	-0.477**	0.336**	0.082	-0.014	0.393**	0.924**	0.299**	0.330**
Fizikselalgıvesağlık6	0.048	0.136*	0.456**	-0.508**	0.281**	0.112	0.108	0.421**	0.863**	0.298**	0.279**
Fizikselalgıvesağlık7	0.031	0.119	0.472**	-0.395**	0.205**	0.106	0.041	0.356**	0.869**	0.217**	0.322**
Pahalıbulmak1	-0.002	0.038	0.238**	-0.472**	0.079	0.211**	-0.008	0.101	0.239**	0.961**	0.442**
Pahalıbulmak2	0.065	-0.012	0.256**	-0.529**	0.112	0.288**	0.014	0.148*	0.331**	0.941**	0.470**
Pahalıbulmak3	0.026	-0.007	0.243**	-0.425**	0.044	0.233**	-0.073	0.121	0.301**	0.948**	0.492**
Ailevinedenler1	-0.019	-0.163*	0.190**	-0.319**	0.255**	0.271**	-0.107	0.145*	0.252**	0.286**	0.740**
Ailevinedenler2	-0.117	0.084	0.369**	-0.288**	0.035	-0.028	0.036	0.099	0.276**	0.355**	0.761**
Ailevinedenler3	-0.124	-0.185**	0.265**	-0.333**	0.190**	0.268**	-0.045	0.040	0.248**	0.522**	0.893**

Tablo 3.3 KREÖ Maddeleri

İlgisizlik1	Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmedim
İlgisizlik2	Bu tür etkinliklere ilgi duymam
İlgisizlik3	Gündelik hayatın akışını bozmak istemiyorum
İlgisizlik4	Bu tür aktivitelere başlamayı sürekli ertelerim
Tesishizmetulaşım1	Yakın civarımda katılabileceğim aktiviteler yok
Tesishizmetulaşım2	Aktivitelerin yapılması için tesisler yok
Tesishizmetulaşım3	Aktivitelerin yapılması için tesislerin yetersiz
Tesishizmetulaşım4	Aktivitelerin yapılabileceği tesisleri kalabalık
Tesishizmetulaşım5	Bana uygun aktivite yok
Tesishizmetulaşım6	Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşım zaman alıyor
Tesishizmetulaşım7	Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşım yok
Yetenekalgısı1	Bu aktiviteleri sürdürebilecek iradeye sahip değilim.
Yetenekalgısı2	Bu aktivitelerden çabuk sıkılacağımı düşünüyorum.
Yetenekalgısı3	Bu aktiviteleri hayatıma katmaya hazır değilim.
Yetenekalgısı4	Bu aktiviteleri yapacak kadar yetenekli olduğumu düşünmüyorum.
Yetenekalgısı5	Bu aktivitelerin gerektirdiği özellikler kişisel becerilerimle uyuşmuyor.
Başkalarınınveailebaskısı1	Komşularımdan çekiniyorum/utanıyorum
Başkalarınınveailebaskısı2	Bu aktivitelere katılmam ailemi çevreye karşı zor durumda bırakabilir
Başkalarınınveailebaskısı3	Bu aktivitelere katılmam ailem tarafından hoş karşılanmıyor
Başkalarınınveailebaskısı4	Ailem bu aktivitelere katılmama izin vermiyor
Başkalarınınveailebaskısı5	Aile bireylerinden çekiniyorum / utanıyorum
Bireypsikolojisi1	Bu aktiviteleri yaşıma uygun bulmuyorum
Bireypsikolojisi2	Bu aktiviteleri benim yaşındakiler yapmazlar
Bireypsikolojisi3	Başkalarının katıldığı ortamlardan mutlu olmuyorum
Bireypsikolojisi4	Boş zamanlarımı ailem için ayırmak zorunda kalıyorum
Zamanyetersizliği1	İş/çalışma zamanım yoğundur
Zamanyetersizliği2	Aile/İş sorumluluklarım nedeniyle aktivitelere zaman ayıramıyorum.
Bilgieksikliği1	Aktivitelere nasıl/nerede katılacağımı bilmiyorum
Bilgieksikliği2	Aktivitelerin yapıldığı yeri öğrenebileceğim kimsenin/yerin olmaması
Arkadaseksikliği1	Aktivitelere beraber katılacağım arkadaşlarımdan zamanı yok
Arkadaseksikliği2	Aktivitelere beraber katılacağım kimse yok
Arkadaseksikliği3	Arkadaşlarımdan bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmıyor

Tablo 3.3 KREÖ Maddeleri (Devamı)

Fizikselalgıvesağlık1	Fiziksel yapım bu tür etkinliklere katılmaya uygun değil
Fizikselalgıvesağlık2	Fiziksel görüntüm fiziksel aktivitelere katılmamı engelliyor
Fizikselalgıvesağlık3	Fiziksel engelim nedeniyle bu tür aktivitelere katılamıyorum
Fizikselalgıvesağlık4	Bu aktiviteleri yaparken kendime bir şey olacak diye kaygılanıyorum
Fizikselalgıvesağlık5	Bu aktiviteler sırasında denge ve koordinasyon sorunu yaşıyorum.
Fizikselalgıvesağlık6	Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi
Fizikselalgıvesağlık7	Sağlık problemlerimin varlığı
Pahalıbulmak1	Bu tür aktiviteleri pahalı buluyorum
Pahalıbulmak2	Bu aktivitelerde kullanılan malzemeler bana göre pahalı
Pahalıbulmak3	Bu aktivitelere düzenli katılmamın ulaşım maliyeti göre pahalı
Ailevinedenler1	Hasta/Yaşlı/Engelli aile bireyiyle ilgilenme zorunluluğum var
Ailevinedenler2	Küçük bebeğim olduğu için katılamıyorum
Ailevinedenler3	Çocuk okuttuğum için katılamıyorum

Katılımcıların hangi köyden olduklarına göre dağılım Tablo 3.4'te verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi katılımcıların %56.30'u Karatepe Köyünde yaşarken, %43.70'i Gökçam Köyünde yaşamaktadır.

Tablo 3.4 Köye Göre Dağılımı

Köyler	n	%
Gökçam	101	43.70
Karatepe	130	56.30
Toplam	231	100.0

Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.5'de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi, katılımcıların %51.90'ı kadın, %48.10'u erkektir. Toplamda kadın katılımcılar daha fazla olsa da bu dağılım Karatepe'deki kadın katılımcıların fazlalığından kaynaklanmaktadır. Gökçam Köyünde kadınların önemli bir kısmı araştırmaya katılmayı reddetmişlerdir. Katılıma ikna için onlarla uzun zaman geçirilip onaylanıp, içlerine girildikten sonra anket uygulanmıştır. Hatta Gökçam Köyünde anket doldurulması ile ilgili olarak Gökçam Muhtarı sayısız defalarca anons yapmıştır. Karatepe Köyünde böyle bir zorlukla karşılaşılmamıştır.

Tablo 3.5 Cinsiyete Göre Dağılım

Cinsiyet Göre Dağılım	Gökçam		Karatepe		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kadın	48	47.50	72	55.40	120	51.90
Erkek	53	52.50	58	44.60	111	48.10
Toplam	101	100.00	130	100.00	231	100.00
		43.70		56.30		

Katılımcıların medeni duruma göre dağılımı Tablo 3.6’da verilmiştir. Tablodan görülebileceği gibi toplam katılımcıların %76.60’ı evli, %23.40’ı bekârdır. Grup dağılımından yola çıkarak medeni durumu evli olan katılımcıların fazlalık gösterdiğini görüyoruz. Bunun sebebini Gökçam ve Karatepe köylerinde ulaşılan katılımcıların 26 – 45 yaş aralığında fazlalık göstermesi, iki köyde de okuyan bireylere genelde ölçek uygulaması sabah saatlerinde yapıldığı için ulaşılamaması ve bekar olarak tanımlanan çoğu katılımcının aslında boşanmış ve ya eşini kaybetmiş bireyler olmasındandır.

Tablo 3.6 Medeni Duruma Göre Dağılım

Medeni Duruma Göre Dağılım	Gökçam		Karatepe		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evli	83	82.20	94	72.30	177	76.60
Bekâr	18	17.80	36	27.70	54	23.40
Toplam	101	100.00	130	100.00	231	100.00
		43.70		56.30		

Katılımcıların yaş aralıklarına göre dağılımı Tablo 3.7’de verilmiştir. Tablodan görülebileceği gibi yoğunluk 26-45 yaş aralığında, %53.70’i oranındadır. Bu oranı 46 yaş ve üstü seçeneği %24.70, 25 yaş ve altı seçeneği ise %21.60 ile takip ediyor. Oranların 26-45 yaş aralığına toplanmasının sebebi birebir ölçek uygulamasında evde veya seralarda ulaşabildiğimiz katılımcıların ölçeğe daha anlayışlı ve uygulanabilir bakmaları ve destek olmalarıdır.

Genel ortalama ve standart sapmalarına bakılırsa da çalışmaya katılan kadınların yaş ortalamaları 35.84 ± 11.26 , erkeklerin yaş ortalamaları 36.53 ± 12.91 olarak bulunmuştur. Medeni durumu göre bakıldığında çalışmaya katılan evli bireylerin yaş ortalaması 39.14 ± 10.85 , bekâr bireylerin yaş ortalamaları ise 26.46 ± 10.70 olarak bulunmuştur.

Tablo 3.7 Yaş Aralığına Göre Dağılım

Yaş Aralığına Göre Dağılım	Gökçam		Karatepe		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
25 yaş ve Altı	14	13.90	36	27.70	50	21.60
26-45 yaş	64	63.40	60	46.20	124	53.70
46 yaş ve üstü	23	22.80	34	26.20	57	24.70
Toplam	101	100.00	130	100.00	231	100.00
Cinsiyete Göre		43.70		56.30		
Kadın		34.48±9.40		36.75±12.32		35.84±11.26
Yaş Ortalaması	Erkek	37.87±12.38		35.31±13.35		36.53±12.91
Med. Dur. Göre Yaş	Evli	38.40±10.41		39.79±11.24		39.14±10.85
Ortalaması	Bekar	26.39±9.05		26.50±11.55		26.46±10.70

Katılımcıların hanedeki kişi sayısına göre dağılımı Tablo 3.8’de verilmiştir. Gökçam Köyünde yoğunluklu olarak üç kişi ve dört kişi iken Karatepe köyünde bu yoğunluk üç kişi seçeneğinde toplanmıştır. Gökçam köyünde bir kişi, iki kişi yaşayan katılımcı sayısı düşük oranlarda iken, Karatepe Köyünde bir kişi ve iki kişi seçeneği %23 oranında işaretlenmiştir. Aynı zamanda beş kişi ve daha fazla seçeneği Gökçam Köyünde %12.90 oranında iken Karatepe Köyünde bu oran %0.80’dir. Bunun sebebi Gökçam Köyündeki geleneksel aile yaşamı ve büyüklerine bakma eğiliminin Karatepe’ye göre fazla olmasından kaynaklanabilir.

Tablo 3.8 Hanedeki Kişi Sayısına Göre Dağılım

Hanedeki Kişi Sayısına Göre Dağılım	Gökçam		Karatepe		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Bir Kişi	1	1.00	4	3.00	5	2.20
İki Kişi	8	7.90	26	20.00	34	14.70
Üç Kişi	40	39.60	75	57.70	115	49.80
Dört Kişi	39	38.60	24	18.50	63	27.30
Beş Kişi ve Daha Fazla	13	12.90	1	0.80	14	6.10
Toplam	101	100.00	130	100.00	231	100.00
		43.70		56.30		

Katılımcıların aile toplam gelirine göre dağılımı Tablo 3.9’da verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi her iki köyde de ağırlıklı gelir 2500 TL ve altıdır.

Tablo 3.9 Aile Gelirine Göre Dağılım

Aile Gelirine Göre Dağılım	Gökçam		Karatepe		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
1500 TL ve Altı	34	33.70	35	26.90	69	29.90
1501 - 2500 TL	38	37.60	68	52.30	106	45.90
2501 - 3500 TL	29	28.80	27	20.80	56	24.20
Toplam	101	100.00	130	100.00	231	100.00
		43.70		56.30		

Katılımcıların ailedeki konuma göre dağılımı Tablo 3.10'te verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi toplamda ankete annelerin daha çok katıldığıdır. Çocuk seçeneği iki köyde de düşük oranlarda çıkarırken, Gökçam köyünde anne ve baba seçenekleri eşit sayıda ve oranlarda çıkmıştır. Karatepe köyünde ise katılımcıların yoğun olarak kadınlardan oluşması sebebiyle anne seçeneğini işaretleyenler %46.20 oranındadır. Çocuk seçeneğinin az çıkmasının sebebi anketin 18 yaş üstü bireylere uygulanmış olmasından kaynaklanabilir.

Tablo 3.10 Ailedeki Konuma Göre Dağılım

Ailedeki Konuma Göre Dağılım	Gökçam		Karatepe		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Anne	42	41.60	60	46.20	102	44.20
Baba	42	41.60	41	31.50	83	35.90
Çocuk	17	16.80	29	22.30	46	19.90
Toplam	101	100.00	130	100.00	231	100.00
		43.70		56.30		

Katılımcılar eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 3.11'te verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi Gökçam Köyü ve Karatepe köyünün toplamına baktığımızda %50.60 oranında ilköğretim seviyesinde olduğudur. Her iki köydeki oranlarda farklılık olsa da ilköğretim mezunu olanların sayısı yüksek orandadır. Bunun yanında Karatepe köyü Gökçam köyüne oranla eğitim düzeyi daha yüksektir.

Tablo 3.11 Eğitim Durumuna Göre Dağılım

Eğitim Durumuna Göre Dağılım	Gökçam		Karatepe		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
İlköğretim	58	57.4	59	45.4	117	50.6
Lise ve Dengi	30	29.7	50	38.5	80	34.6
Üniversite ve üstü	13	12.9	21	16.2	34	14.7
Toplam	101	100.00	130	100.00	231	100.00
		43.70		56.30		

Katılımcılar çalıştığı yere göre dağılımı Tablo 3.12’te verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi katılımcıların çoğu özel sektörde istihdam edilmektedir. Bunun yanı sıra anlamlı sayılabilecek diğer bir oran ev hanımı seçeneğinin dağılımıdır. Bu seçenek Gökçam Köyü’nde, Karatepe Köyü’ne göre fazladır. Bunun sebebi, kültür ve sosyal gelişim farklarından kaynaklı farkındalık olarak ve Gökçam Köyü’nde aile ve eş baskısı gözlemsel olarak değerlendirilebilir.

Köy hayatının beklenen sonucu köy tanımına uygun olarak bireylerin daha çok kendi işlerinde çalışıyor olmalarıdır. Burada oranların özel sektör lehine fazla çıkmasının nedeni köyün Antalya şehir merkezine yakın çıkması ve iki köye de eşit uzaklıktaki özel sektöre ait tarım, depolama, yıkama ve arı üretim fabrikasının olmasıdır.

Tablo 3.12 Çalıştığı Yere Göre Dağılım

Çalıştığı Yere Göre Dağılım	Gökçam		Karatepe		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kamu Sektörü	4	4.00	5	3.80	9	3.90
Özel Sektör	29	28.70	58	44.60	87	37.70
Kendi İşim	20	19.80	15	11.50	35	15.20
Öğrenci	5	5.00	16	12.30	21	9.10
Emekli	11	10.90	14	10.80	25	10.80
Ev Hanımı	32	31.70	22	16.90	54	23.40
Toplam	101	100.00	130	100.00	231	100.00
		43.70		56.30		

Katılımcıların önemli kısmı özel sektörde çalışsa da bunun yanında arta kalan zamanlarında kendi sera/tarlalarında da çalışmakta hatta başkalarına gündelikçi olarak da gitmektedirler. Katılımcıların normal işi dışında çalıştığı yere göre dağılımı Tablo 3.13’te

verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi Gökçam Köyü'nde kendi işinde çalışanların oranı %62.90 iken başkasının işinde çalışanların oranı ise %37.10'dur. Karatepe Köyü'nde kendi işinde çalışanların oranı %84.40 iken başkasının işinde çalışanların oranı ise %15.60'tır.

Tablo 3.13 Normal İşi Dışında Çalıştığı Yere Göre Dağılım

Normal İşi Dışında Çalıştığı Yere Göre Dağılım	Gökçam		Karatepe		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kendi işim / Seramda Çalışıyorum	22	62.9	27	84.4	49	73.1
Başkasının İşinde Gündelikçi	13	37.1	5	15.6	18	26.9
Toplam	35	100.00	32	100.00	67	100.00
		52.23			47.77	

Karatepe ve Gökçam Köyleri'nin günlük boş vakitleri değerlendirme biçimleri Tablo 3.14'te verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi; günlük boş vakitleri değerlendirme biçimleri toplamda öncelik sırasına göre ilk beşi evde aileyle beraber olmak, televizyon izlemek, arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak, film izlemek ve ev gezmeleri yapmaktır. Bu durum köylerde farklılık göstermektedir. Karatepe Köyündeki ilk beş; evde aileyle beraber olmak, arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak, film izlemek, arkadaşlarım ile dışarıda vakit harcamak iken, Gökçam Köyünde , evde aileyle beraber olmak, televizyon izlemek, ev gezmeleri yapmak, evde arkadaşlarla birlikte olmak ve kitap okumaktır.

Katılımcıların günlük boş vakitleri değerlendirme biçimlerinin seçenekleri köylere göre karşılaştırıldığında kahveye gitmek, internette gezinmek, sosyal medyada vakit harcamak, film izlemek, arkadaşlarım ile dışarıda vakit harcamak ve arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Farklılık arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak, film izlemek, internette gezinmek, sosyal medyada vakit harcamak alt boyutlarında karatepe köyünün lehine iken arkadaşlarım ile dışarıda vakit harcamak ve kahveye gitmek seçeneklerine Gökçam Köyünün lehinedir.

Tablo 3.14 Günlük Boş Vakitleri Değerlendirme Biçimi

Günlük Boş Vakitleri Değerlendirme Biçimi	Gökçam	Karatepe	Toplam	t
	Ort. ± SS.	Ort. ± SS.	Ort±SS	
Evde aileyle beraber olmak	4.08±0.95	3.88±1.38	3.97±1.21	1.260
Televizyon izlemek	3.25±1.17	3.09±1.27	3.16±1.23	0.965
Arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak	2.68±1.23	3.42±1.37	3.10±1.36	-4.267*
Film izlemek	2.69±1.38	3.32±1.28	3.04±1.35	-3.518*
Ev gezmeleri yapmak	3.06±1.28	2.95±1.11	3.00±1.18	0.660
Arkadaşlarım ile dışarıda vakit harcamak	2.59±1.25	3.29±1.26	2.99±1.30	4.195*
İnternette gezinmek	2.57±1.24	3.29±1.45	2.98±1.41	-3.962*
Kitap okumak	2.76±1.50	3.14±1.47	2.97±1.49	-1.907
Evde arkadaşlarla birlikte olmak	2.84±1.35	2.98±1.19	2.92±1.26	-0.809
Sosyal medyada vakit harcamak	2.18±1.17	2.63±1.30	2.43±1.26	-2.748*
Bilgisayar oyunları oynamak	1.97±1.25	2.28±1.18	2.14±1.22	-1.892
Kahveye gitmek	2.07±1.42	1.56±1.27	1.78±1.36	2.859*

*- p < 0.05

Karatepe ve Gökçam Köyleri'nin TV'de izlenen programlar seçeneklerine göre sonuçları Tablo 3.15'te verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi; tv de izlenen programların öncelik sırasına göre ilk beşi haber programları, yerli-yabancı sinema, belgesel programları, dizi ve kültür-sanat programlarıdır.

Katılımcıların TV'de izlenen programlar alt boyutlarını köylere göre karşılaştırıldığında magazin-eğlence programları, yerli-yabancı sinema, müzik programları ve açık oturum ve tartışma programları seçeneklerinde istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık tüm biçimlerde Karatepe Köyünün lehinedir.

Tablo 3.15 TV'de İzlenen Programlar

TV'de İzlenen Programlar	Gökçam	Karatepe	Toplam	t
	Ort. ±SS.	Ort. ±SS.	Ort.± SS.	
Haber programları	3.53±1.44	3.58±1.59	3.56±1.52	-0.212
Yerli-Yabancı sinema	2.89±1.32	3.39±1.31	3.17±1.33	-2.875*
Belgesel programları	3.06±1.26	3.02±1.41	3.03±1.34	-0.250
Dizi	2.71±1.24	3.05±1.33	2.90±1.30	-1.957
Kültür-Sanat programları	2.68±1.10	2.89±1.30	2.80±1.22	-1.323
Müzik programları	2.18±1.17	3.24±1.45	2.77±1.43	-6.160*
Yarışma programları	2.66±1.34	2.84±1.31	2.76±1.32	-0.995
Açık oturum ve tartışma programları	2.30±1.25	2.82±1.34	2.59±1.33	-3.025*

Spor programları	2.37±1.30	2.65±1.58	2.52±1.47	-1.440
Magazin-Eğlence programları	2.03±1.16	2.70±1.41	2.41±1.34	-3.871*

*- $p < 0.05$

Katılımcıların günlük boş vakitlerini değerlendirme biçimlerinin köylere ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.16'da verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi; Gökçam Köyündeki kadınlar boş vakitlerinde yaptıkları aktivitelerin öncelik sırasına göre ilk dördü; evde aileyle birlikte olmak, televizyon izlemek, evde arkadaşlarla beraber olmak ve ailecek ev gezmeleri yapmaktır. Bunun yanında hiç yapmadıkları ve/veya en az yaptıkları aktivitelerin öncelik sırasına göre ilk üçü; kahveye gitmek, bilgisayar oyunları oynamak ve sosyal medyada vakit harcamaktır.

Gökçam Köyünde yaşayan erkek katılımcıların boş vakitlerinde yaptıkları aktivitelerin öncelik sırasına göre ilk dördü, evde aileyle birlikte olmak, televizyon izlemek, ailecek ev gezmeleri yapmak, evde arkadaşlarla beraber olmaktır. Bunun yanında hiç yapmadıkları ve/veya en az yaptıkları aktivitelerin öncelik sırasına göre ilk üçü, bilgisayar oyunları oynamak, sosyal medyada vakit harcamak, arkadaşlarla dışarda vakit harcamaktır.

Gökçam Köyünde yaşayan erkek ve kadınların günlük boş vakitlerini değerlendirme biçimlerinde kahveye gitmek, televizyon izlemek ve arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmakta istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve bu farklılık erkeklerin lehinedir. yani erkekler kadınlara göre daha fazla kahveye gitmekte, televizyon izlemekte ve arkadaşlarıyla ev/kahve dışında daha fazla vakit geçirmektedir. Kadınlar da erkeklerin olmadığı diğer alanlarda kadınlarla yapılabilecek aktiviteleri yapmaktadırlar.

Karatepe Köyünde yaşayan kadın katılımcıların boş vakitlerinde yaptıkları aktivitelerin öncelik sırasına göre ilk dördü, Evde aileyle beraber olmak, Televizyon izlemek, Film izlemek ve Evde arkadaşlarla birlikte olmaktır. Bunun yanında hiç yapmadıkları ve/veya en az yaptıkları aktivitelerin öncelik sırasına göre ilk üçü Kahveye gitmek, Bilgisayar oyunları oynamak ve Sosyal medyada vakit harcamaktır.

Karatepe Köyünde yaşayan erkek katılımcıların boş vakitlerinde yaptıkları aktivitelerin öncelik sırasına göre ilk dördü, evde aileyle beraber olmak, internette gezinmek, arkadaşlarla dışarda vakit harcamak ve film izlemektir. Bunun yanında hiç yapmadıkları ve/veya en az yaptıkları aktivitelerin öncelik sırasına göre ilk üçü, kahveye gitmek, bilgisayar oyunları oynamak ve evde arkadaşlarla birlikte olmaktır.

Karatepe Köyünde yaşayan erkek ve kadınların günlük boş vakitlerini değerlendirme biçimlerinde İnternette gezinmek, Bilgisayar oyunları oynamak, Kahveye gitmek maddeleri

erkekler lehine istatistiki olarak anlamlı fark göstermektedir. Televizyon izlemek, evde arkadaşlarla birlikte olmak, film izlemek seçeneklerinde ise kadınlar lehine istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

Karatepe ve Gökçam köylerinde yaşayan kadınların günlük boş vakitlerini değerlendirme biçimlerinde Film izlemek, arkadaşlarla dışarda vakit harcamak ve arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmakta istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve bu farklılık Karatepe köyünde yaşayan kadınların lehinedir. Buna göre Karatepe köyündeki kadınlar Gökçam Köyündeki hemcinslerine oranla daha fazla film izlemekteler, arkadaşlarıyla dışarda vakit harcamakta ve arkadaşlarıyla ev/kahve dışında aktivite yapmaktadırlar. Bunların muhtemel sebepleri de iki köy arasındaki sosyolojik farklılıklardan ve toplumsal fırsatlardan kaynaklanabilir.

Karatepe ve Gökçam Köylerinde yaşayan erkeklerin günlük boş vakitlerini değerlendirme biçimleri karşılaştırıldığında ciddi anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Örneğin arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak, arkadaşlarla dışarda vakit harcamak, internette gezinmek, sosyal medyada vakit harcamak, bilgisayar oyunları oynamak ve kitap okumak seçenekleri istatistiki olarak Karatepe Köyü erkekleri lehinedir. Yani Karatepe Köyündeki erkekler Gökçam Köyündeki erkeklere göre daha fazla dışarıya çıkıyorlar, interneti daha aktif kullanıyorlar ve kitap okuyorlar. Diğer yandan televizyon izlemek, ailecek ev gezmeleri yapmak ve kahveye gitmek seçenekleri Gökçam Köyü erkekleri lehine çıkmıştır ve anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 3.16 Günlük Boş Vakitleri Değerlendime Biçimi Cinsiyete Göre Karşılaştırma

Günlük Boş Vakitleri Değerlendime Biçimi	Gökçam Köyü			Karatepe Köyü			Cinsiyetlere Göre Karşılaştırma	
	Kadın (11)	Erkek (12)	t	Kadın (21)	Erkek (22)	t	Kadın (11)-(21)	Erkek (12)-(22)
	Ort ± SS	Ort ± SS		Ort ± SS	Ort ± SS		t	t
Kahveye gitmek	1.35±0.53	2.72±1.66	-5.453*	1.24±0.80	1.97±1.60	-3.385*	0.979	2.426*
Evde aileyle beraber olmak	4.13±1.08	4.04±0.81	0.461	3.76±1.56	4.02±1.12	-1.040	1.393	0.110
Televizyon izlemek	2.94±1.45	3.53±0.75	-2.607*	3.33±1.06	2.79±1.44	2.465*	-1.726	3.335*
İnternette gezinmek	2.46±1.27	2.68±1.22	-0.889	2.83±1.33	3.86±1.41	-4.243*	-1.553	-4.739*
Sosyal medyada vakit harcamak	2.31±1.29	2.06±1.05	1.099	2.44±1.36	2.86±1.18	-1.845	-0.536	-3.819*
Bilgisayar oyunları oynamak	2.08±1.47	1.87±1.02	0.862	1.96±1.07	2.67±1.21	-3.533*	0.539	-3.778*
Ailecek ev gezmeleri yapmak	2.85±1.56	3.25±0.94	-1.545	3.14±1.19	2.72±0.95	2.208*	-1.133	2.903*
Evde arkadaşlarla birlikte olmak	2.88±1.47	2.81±1.24	0.234	3.18±1.25	2.72±1.07	2.241*	-1.185	0.394
Film izlemek	2.67±1.59	2.72±1.177	-0.183	3.25±1.34	3.40±1.20	-0.657	-2.167*	-3.026*
Kitap okumak	2.79±1.69	2.74±1.32	0.186	3.08±1.40	3.21±1.57	-0.469	-1.028	-1.720*
Arkadaşlarla dışarda vakit harcamak	2.52±1.44	2.66±1.06	-0.558	3.11±1.39	3.52±1.08	-1.899	-2.227*	-4.289*
Arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak	2.35±1.25	2.98±1.15	-2.617*	2.97±1.47	3.97±0.99	-4.397*	-2.473*	-4.806*

*- p < 0.05

Gökçam ve Karatepe Köyleri'nin TV'de izlenen programlar biçimi cinsiyete göre karşılaştırma alt boyutlarına göre sonuçları Tablo 3.17'de verilmiştir.

Tablodan da görülebileceği gibi; Gökçam Köyü'nde TV'de izlenen programlar biçimi cinsiyete göre karşılaştırma alt boyutlarına göre öncelik sırasına göre kadın katılımcıların ilk beşi; haber programları, dizi, yerli-yabancı sinema, yarışma programları ve belgesel programlarıdır. Bunun yanında hiç izlemedikleri ve/veya en az izledikleri tv programlarının öncelik sırasına göre ilk üçü; spor programları, müzik programları ve açık oturum ve tartışma programlarıdır.

Gökçam Köyü'nde TV'de izlenen programlar biçimi cinsiyete göre karşılaştırma alt boyutlarına göre öncelik sırasına göre erkek katılımcıların ilk beşi; haber programları, belgesel programları, yerli-yabancı sinema, kültür-sanat programları ve spor programlarıdır. bunun yanında hiç izlemedikleri ve/veya en az izledikleri tv programlarının öncelik sırasına göre ilk üçü magazin-eğlence programları, müzik programları ve açık oturum ve tartışma programlarıdır.

Gökçam Köyü'ndeki katılımcıların TV'de izlenen programlar biçimi cinsiyete göre karşılaştırıldığında haber programları, belgesel programları, magazin-eğlence programları ve spor programları alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Magazin-eğlence programları kadınlar tarafından daha çok tercih edilirken, anlamlı fark çıkan diğer maddeler erkekler lehinedir.

Karatepe Köyü'nde TV'de izlenen programlar biçimi cinsiyete göre karşılaştırma alt boyutlarına göre öncelik sırasına göre kadın katılımcıların ilk beşi; haber programları, yerli-yabancı sinema, müzik programları, dizi ve belgesel programlarıdır. Bunun yanında hiç izlemedikleri ve/veya en az izledikleri tv programlarının öncelik sırasına göre ilk üçü; spor programları, açık oturum ve tartışma programları ve magazin-eğlence programlarıdır.

Karatepe Köyü'nde TV'de izlenen programlar biçimi cinsiyete göre karşılaştırma alt boyutlarına göre öncelik sırasına göre erkek katılımcıların ilk beşi; haber programları, yerli-yabancı sinema, spor programları, açık oturum ve tartışma programları ve müzik programlarıdır. Bunun yanında hiç izlemedikleri ve/veya en az izledikleri tv programlarının öncelik sırasına göre ilk üçü; magazin-eğlence programları, dizi, yarışma programlarıdır.

Karatepe Köyü'ndeki katılımcıların TV'de izlenen programlar biçimi cinsiyete göre karşılaştırıldığında alt boyutları açık oturum ve tartışma program, spor programları seçenekleri erkekler lehine ve dizi seçeneği ise kadınlar lehine istatistiki olarak anlamlı farklılık gösterir.

Karatepe ve Gökçam köylerinde yaşayan kadınların TV’de izlenen program tercihleri, kültür-sanat programları, yerli-yabancı sinema ve müzik programları Karatepe lehine anlamlı farklılık göstermektedir.

Karatepe ve Gökçam köylerinde yaşayan erkeklerin TV’de izlenen program tercihleri sırası ile, müzik programları, açık oturum ve tartışma programları, magazin-eğlence programları, yerli-yabancı sinema maddelerinde Karatepe Köyü erkekleri lehine, belgesel programları maddesinde ise Gökçam Köyü erkekleri lehinedir.

Tablo 3.17 TV’de İzlenen Programlar Biçimi Cinsiyete Göre Karşılaştırma

TV’de İzlenen Programlar	Gökçam Köyü			Karatepe Köyü			Cinsiyetlere Göre Karşılaştırma	
	Kadın (11)	Erkek (12)	t	Kadın (21)	Erkek (22)	t	Kadın (11)-(21)	Erkek (12)-(22)
	Ort ± SS	Ort ± SS		Ort ± SS	Ort ± SS		t	t
Haber programları	2.96±1.52	4.06±1.15	-4.125*	3.42±1.59	3.78±1.58	-1.285	-1.576	1.062
Yarışma programları	2.56±1.30	2.75±1.36	-0.718	2.85±1.26	2.83±1.37	0.084	-1.194	-0.279
Kültür-Sanat programları	2.48±1.37	2.87±0.76	-1.787	2.94±1.20	2.83±1.42	0.510	-1.917*	0.184
Belgesel programları	2.50±1.47	3.57±0.75	-4.651*	2.99±1.31	3.05±1.54	-0.258	-1.898	2.207*
Magazin-Eğlence programları	2.38±1.20	1.72±1.05	2.931*	2.75±1.26	2.64±1.56	0.450	-1.617	-3.613*
Yerli-Yabancı sinema	2.92±1.41	2.87±1.24	0.183	3.40±1.22	3.38±1.42	0.100	-2.009*	-2.021*
Müzik programları	2.21±1.18	2.15±1.17	0.245	3.32±1.42	3.14±1.48	0.707	-4.641*	-3.918*
Açık oturum ve tartışma prog.	2.38±1.41	2.23±1.10	0.593	2.54±1.22	3.16±1.41	-2.655*	-0.689	-3.837*
Spor programları	1.90±1.12	2.79±1.32	-3.696*	2.15±1.20	3.26±1.78	-4.219*	-1.185	1.553
Dizi	2.94±1.39	2.51±1.07	1.723	3.32±1.46	2.71±1.08	2.662*	-1.430	-0.970

*- p < 0.05

KREÖ'nün alt boyutlarının Karatepe ve Gökçam köylerine göre sonuçları Tablo 3.18'de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi; KREÖ alt boyutlarına göre engellerin öncelik sırasına göre ilk beşi; başkaları ve aile baskısı, bilgi eksikliği, tesis hizmet ve ulaşım, zaman yetersizliği ve ilgisizliktir.

Katılımcıların KREÖ'nün alt boyutlarının köylere göre karşılaştırıldığında tesis hizmet ve ulaşım, bilgi eksikliği, zaman yetersizliği ve birey psikolojisi alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Bunlardan ilki; tesis, hizmet ve ulaşım alt boyutundadır ve farklılık karatepe köyünün lehinedir. Bunun anlamı karatepe köyündeki katılımcılar rekreasyonel aktivitelere katılmak ve veya yapmak istiyorlar bu tesislerin olmaması ve/veya ulaşım zorluğunun olmasını engel olarak görmeleridir. İkincisi bilgi eksikliği alt boyutundadır ve bu farklılık Gökçam köyünün lehinedir. Bunun anlamı Gökçam Köyündeki katılımcıların Karatepe Köyündekilere göre rekreasyonel etkinliklere nasıl katılacaklarını ve/veya etkinlikleri öğrenecek kişilerin olamama veya bu kişilere ulaşamamalarıdır. Üçüncüsü zaman yetersizliği alt boyutundadır ve bu farklılık Gökçam köyünün lehinedir. Bunun anlamı Gökçam köyündeki katılımcıların Karatepe köyündeki katılımcılara göre rekreasyonel aktivite yap(a)mama nedeni olarak zaman yetersizliğini görmeleridir. Dördüncüsü birey psikolojisi alt boyutundadır ve bu farklılık Gökçam köyünün lehinedir. Bunun anlamı Gökçam köyündeki katılımcılar rekreasyonel aktiviteleri yapmak için kendi yaşını uygun bulmamaları, ailesine zaman ayırma zorunda olmak ve bu aktiviteleri yapmaktan mutlu olamamaktır.

Tablo 3.18 Köylere Göre Rekreasyon Engelleri Ölçeği Alt Boyutları

Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeği	Gökçam	Karatepe	Toplam	
Alt Boyutları	Ort. ±SS.	Ort. ±SS.	Ort.± SS.	t
İlgisizlik	2.67±0.82	2.75±1.19	2.72±1.05	-0.542
Tesis Hizmet Ulaşım	3.00±1.18	3.69±1.09	3.39±1.18	-4.533*
Yetenek Algısı	2.31±0.89	2.22±1.14	2.26±1.03	0.687
Başkaları ve Aile Baskısı	3.96±0.89	4.01±1.00	3.99±0.96	-0.396
Birey Psikolojisi	3.14±0.96	2.22±0.99	2.62±1.08	7.139*
Zaman Yetersizliği	3.11±1.25	2.80±1.25	2.93±1.26	1.911*
Bilgi Eksikliği	3.83±0.87	3.39±1.38	3.58±1.20	2.823*
Arkadaş Eksikliği	2.79±1.06	2.57±1.20	2.66±1.15	1.492
Fiziksel Algı ve Sağlık	2.02±1.06	1.91±0.97	1.95±1.01	0.819
Pahalı Bulmak	2.58±1.22	2.52±1.19	2.54±1.20	0.395
Ailevi Nedenler	2.20±0.96	1.98±1.16	2.07±1.08	1.564

*- p < 0.05

KREÖ'nün alt boyutlarının köylere göre rekreasyon engelleri ölçeği cinsiyete göre karşılaştırması Tablo-3.19'da verilmiştir.

Tablodan da görülebileceği gibi, Gökçam köyünde yaşayan kadınların KREÖ'nin alt boyutlarına göre bilgi eksikliği, başkaları ve aile baskısı, pahalı bulmak, zaman yetersizliği ve birey psikolojisi alt boyutları kadınlarda yüksek oranda görülmüştür. Gökçam köyünde yaşayan erkekler için ise bu sıralama başkaları ve aile baskısı, bilgi eksikliği, tesis hizmet ulaşım, arkadaş eksikliği olarak engelleri tanımlamışlardır.

Gökçam katılımcıları cinsiyet değişkenine göre aralarında karşılaştırıldığında sırasıyla, başkaları ve aile baskısı, bilgi eksikliği, birey psikolojisi, arkadaş eksikliği, tesis hizmet ulaşım alt boyutlarında erkekler lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu maddelere göre söylenebilir ki çevre baskısını erkekler daha fazla hissetmekte, erkekler aktivitelere nasıl katılacaklarını bilmedikleri için katılım sağlayamamakta, kendini mevcut aktivitelere adapte edememekte tesis, hizmet ve ulaşım faktörü ile birlikte aktivitelere katılacak kimseyi bulamaması engel olarak nitelendirilmiştir.

Karatepe köyünde yaşayan kadınların KREÖ'nin alt boyutlarına göre, başkaları ve aile baskısı, tesis hizmet ulaşım, bilgi eksikliği boyutları yüksek oranda görülmüştür. Karatepe Köyünde yaşayan erkekler için ise bu sıralama başkaları ve aile baskısı, tesis hizmet ulaşım, bilgi eksikliği, zaman yetersizliği ve ilgisizlik olarak engelleri tanımlamışlardır.

Karatepe Köyü katılımcıları cinsiyet değişkenine göre aralarında karşılaştırıldığında sırasıyla, birey psikolojisi, yetenek algısı ve pahalı bulmak maddelerinde erkekler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Buna göre Karatepe köyündeki erkek katılımcılar, kadın katılımcılara göre aktivitelere adapte olmakta zorlanmakta, aktiviteler için kendini yeterli görmemekte ve pahalı bulmaktadır.

Karatepe ve Gökçam köylerinde yaşayan kadınların KREÖ'ne verdiği cevaplar karşılaştırıldığında sırasıyla, birey psikolojisi, ailevi nedenler, pahalı bulma, başkalarının ve ailenin baskısı ve zaman yetersizliği alt boyutlarından başkalarının ve ailenin baskısı alt boyutu hariç tümü Gökçam köyü kadınları lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Karatepe ve Gökçam köylerinde yaşayan erkeklerin KREÖ'ne verdiği cevaplar karşılaştırıldığında sırasıyla, birey psikolojisi ve bilgi eksikliği alt boyutlarında Gökçam lehine anlamlı fark, pahalı bulmak ve ailevi nedenler alt boyutlarında Karatepe Köyü lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 3.19 Köylere Göre Rekreasyon Engelleri Ölçeği Cinsiyete Göre Karşılaştırma

Günlük Boş Vakitleri Değerlendime Biçimi	Gökçam Köyü			Karatepe Köyü			Cinsiyetlere Göre Karşılaştırma	
	Kadın (11)	Erkek (12)	t	Kadın (21)	Erkek (22)	t	Kadın (11)-(21)	Erkek (12)-(22)
	Ort ± SS	Ort ± SS		Ort ± SS	Ort ± SS		t	t
İlgisizlik	2.55±0.60	2.79±0.97	-1.468	2.63±1.43	2.90±0.81	-1.295	-0.365	-0.663
Tesis Hizmet Ulaşım	2.76±1.41	3.22±0.88	-1.949*	3.79±1.13	3.56±1.04	1.184	-4.402	-1.900
Yetenek Algısı	2.23±1.11	2.38±0.63	-0.870	1.97±1.11	2.52±1.11	-2.801*	1.243	-0.780
Başkaları ve Aile Baskısı	3.52±0.78	4.36±0.81	-5.298*	3.98±1.07	4.04±0.93	-0.369	-2.726*	1.894
Birey Psikolojisi	2.92±0.84	3.35±1.02	-2.324*	1.94±1.03	2.56±0.83	-3.811*	5.674*	4.447*
Zaman Yetersizliği	3.21±1.20	3.02±1.30	0.762	2.70±1.34	2.91±1.14	-0.941	2.169*	0.492
Bilgi Eksikliği	3.60±0.86	4.04±0.82	-2.617*	3.52±1.45	3.23±1.27	1.200	0.356	3.944*
Arkadaş Eksikliği	2.54±1.16	3.01±0.92	-2.258*	2.45±1.26	2.71±1.12	-1.211	0.402	1.569
Fiziksel Algı ve Sağlık	2.01±1.07	2.02±1.07	-0.030	1.78±0.96	2.06±0.97	-1.594	1.214	-0.193
Pahalı Bulmak	3.31±0.94	1.92±1.08	6.888*	2.32±1.32	2.76±0.96	-2.114*	4.459*	-4.296*
Ailevi Nedenler	2.57±0.84	1.86±0.95	3.993*	1.72±0.88	2.29±1.37	-2.870	5.306*	-1.927*

*- $p < 0.05$

3.2. Tartışma

Antalya ili Gökçam ve Karatepe köylerinde yaşayan bireylerin rekreatif profillerini belirleme, bireylerin hayatındaki serbest zaman kısıtlayıcılarını belirlemek için geliştirilen “Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeği-KREÖ” geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmak amacıyla yapılan bu çalışmada ulaşılan sonuçlar detaylı olarak ele alınmıştır.

Her iki köyden araştırmaya dâhil olmak istemiş 18 yaşın üstündeki gönüllü kadın ve erkekler örnekleme dahil edilmiştir. Karatepe köyünden 130 kişi (72 kadın 58 erkek), Gökçam’dan 101 kişi (48 kadın, 53 erkek) toplam 231 kişi anket çalışmasına dahil olmuştur.

Yapılan bu çalışmada söz konusu köylerde yaşayan bireylerin serbest zamanlarını nasıl değerlendirdikleri ve rekreasyonel aktivitelere katılmalarına engel olan faktörler bireysel değişkenlere göre incelenmiştir.

Çalışmaya katılan katılımcıların %51.90 (n:120)’ı kadın, %48.10 (111)’u erkektir. Katılımcıların %76.60 (n:177)’ı evli, %23.40 (54)’ı bekârdır. Katılımcıları yaş gruplarına göre incelediğimizde çalışmaya katılan kadınların yaş ortalamaları 35.84 ± 11.26 , erkeklerin yaş ortalamaları 36.53 ± 12.91 olarak bulunmuştur. Medeni duruma göre bakıldığında çalışmaya katılan evli bireylerin yaş ortalaması 39.14 ± 10.85 , bekâr bireylerin yaş ortalamaları ise 26.46 ± 10.70 olarak bulunmuştur. Hanedeki kişi sayısına göre katılımcılar değerlendirildiğinde katılımcıların yoğun olarak üç kişi (%49.80, n:115) ve dört kişi (%27.30, n:63) seçenekleri işaretlenmiştir. Gelire göre değerlendirildiğinde ise iki köyde de ağırlıklı olarak 2500 TL ve altı gelir grubunda hayatını idame ettiren bireyler çalışmaya katılmıştır. Çalışmaya katılan bireylerin eğitim durumları değerlendirildiğinde Gökçam Köyü ve Karatepe köyünün toplamına baktığımızda %50.60 oranında ilköğretim seviyesinde olduğudur. Her iki köydeki oranlarda farklılık olsa da ilköğretim mezunu olanların sayısı yüksek orandadır. Bunun yanında Karatepe Köyü, Gökçam Köyüne oranla eğitim düzeyi daha yüksektir. Çalışmaya söz konusu olan köylerde yoğunluklu olarak bireyler özel sektörde çalışmaktadırlar. Bunun yanı sıra katılımcıların önemli kısmı özel sektörde çalışsa da bunun yanında arta kalan zamanlarında kendi sera/tarlalarında da çalışmakta hatta başkalarına gündelikçi olarak da gitmektedirler.

Çalışmaya katılan katılımcıların günlük boş vakitleri değerlendirme biçimleri köylere göre karşılaştırıldığında Kahveye gitmek, İnternette gezinmek, Sosyal medyada vakit harcamak, Film izlemek, Arkadaşlarım ile dışarıda vakit harcamak ve Arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Farklılık Arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak, Film izlemek, İnternette gezinmek, Sosyal medyada vakit harcamak alt boyutlarında Karatepe Köyünün lehine iken Arkadaşlarım ile

dışarıda vakit harcamak ve Kahveye gitmek alt boyutlarında Gökçam köyünün lehinedir. Ardahan'ın (2016a) çalışmasında da köyde yaşayan bireyler daha çok pasif rekreasyonel aktiviteleri tercih etmekte ve evde olmayı, internette dolaşmayı, kahveye gitmeyi (sadece erkekler), aile ile birlikte olmayı, bunun yanında aktif olarak sporun içinde olmadıklarını tespit etmiştir. Bu sonuçlar Ardahan'ın Kamusal Bir Mekân Olarak Köy Kahvelerinin Rekreasyonel Önemi isimli çalışmasındaki sonuçlarla örtüşmektedir. Buna ilave olarak Ardahan'ın (2016b) Kamusal Bir Mekân Olan Memleket Kahvelerinin Tercih Edilme Nedenleri ve Rekreasyonel Önemi isimli çalışmasında da benzer sonuçlar bulgulanmıştır. Özellikle memleket kahvelerine giden bireylerin sıralamaları farklı olsa bile serbest zamanlarını benzer şekillerde geçiriyor olmaları belki de insanımızın serbest zaman tercih biçimlerini vermektedir. Farklı ana kütlelerden alınan örneklerle yapılan Ardahan ve Ceylan'ın (2016) Üniversite Öğrencilerinin Tiyatroya Hakkındaki Düşünceleri, Tiyatroya Gitme ve Gidememe Nedenleri: Akdeniz Üniversitesi Örneği isimli çalışmalarında ve Ardahan ve Akdeniz'in (2017) Koristlerin Profilleri ve Bireyleri Korolara Korist Olarak Katılmaya Motive Eden Faktörlerin Demografik Değişkenlerle Karşılaştırılması: Antalya Örneği isimli çalışmalarında yine aynı şekilde öncelikler değişse de bireylerin serbest zamanlarını geçirme biçimleri (İnternette gezinmek, Evde dinlenmek, Sosyal medyada vakit harcamak, Film izlemek gibi) büyük ölçüde benzeşmektedir.

Katılımcıların TV'de izlenen programlar alt boyutlarını köylere göre karşılaştırıldığında Magazin-Eğlence programları, Yerli-Yabancı sinema, Müzik programları ve Açık oturum ve tartışma programları alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık tüm biçimlerde Karatepe Köyünün lehinedir

Karatepe ve Gökçam Köylerinde yaşayan kadınların günlük boş vakitlerini değerlendirme biçimlerinde Film izlemek, Arkadaşlarla dışarda vakit harcamak ve Arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmakta istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve bu farklılık Karatepe köyünde yaşayan kadınların lehinedir. Buna göre Karatepe Köyündeki kadınlar Gökçam Köyündeki hemcinslerine oranla daha fazla film izlemekte, arkadaşlarıyla dışarda vakit harcamakta ve arkadaşlarıyla ev/kahve dışında aktivite yapmaktadırlar. Bunların muhtemel sebepleri de iki köy arasındaki sosyolojik farklılıklardan ve toplumsal fırsatlardan kaynaklanabilir.

Karatepe ve Gökçam Köylerinde yaşayan erkeklerin günlük boş vakitlerini değerlendirme biçimleri karşılaştırıldığında ciddi anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Örneğin; Arkadaşlarla ev/kahve dışında aktiviteler yapmak, Arkadaşlarla dışarıda vakit harcamak, İnternette gezinmek, Sosyal medyada vakit harcamak, Bilgisayar oyunları oynamak ve Kitap

okumak seçenekleri istatistiki olarak Karatepe erkekleri lehinedir. Yani Karatepeli erkekler Gökçam erkeklerine göre daha fazla dışarıya çıkıyorlar, interneti daha aktif kullanıyorlar ve kitap okuyorlar. Diğer yandan Televizyon izlemek, Ailecek ev gezmeleri yapmak ve Kahveye gitmek seçenekleri Gökçam erkekleri lehine çıkmıştır ve anlamlı fark bulunmuştur.

Karatepe ve Gökçam köylerinde yaşayan kadınların TV’de izlenen program tercihleri, Kültür-Sanat programları, Yerli-Yabancı sinema ve Müzik programları Karatepe lehine anlamlı farklılık göstermektedir.

Karatepe ve Gökçam köylerinde yaşayan erkeklerin TV’de izlenen program tercihleri sırası ile Müzik programları, Açık oturum ve tartışma programları, Magazin-Eğlence programları, Yerli-Yabancı sinema maddelerinde Karatepe Köyü erkekleri lehine, Belgesel programları maddesinde ise Gökçam Köyü erkekleri lehinedir.

KREÖ’nün alt boyutları köylere göre incelendiğinde Tesis Hizmet ve Ulaşım, Bilgi Eksikliği, Zaman Yetersizliği ve Birey Psikolojisi alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Bunlardan ilki; Tesis, Hizmet ve Ulaşım alt boyutundadır ve farklılık Karatepe köyünün lehinedir. Bunun anlamı Karatepe köyündeki katılımcılar rekreasyonel aktivitelere katılmak ve veya yapmak istiyorlar bu tesislerin olmaması ve/veya ulaşım zorluğunun olmasını engel olarak görmeleridir. İkincisi Bilgi Eksikliği alt boyutundadır ve bu farklılık Gökçam köyünün lehinedir. Bunun anlamı Gökçam köyündeki katılımcıların Karatepe köyündekilere göre rekreasyonel etkinliklere nasıl katılacaklarını ve/veya etkinlikleri öğrenecek kişilerin olamama veya bu kişilere ulaşamamalarıdır. Üçüncüsü Zaman Yetersizliği alt boyutundadır ve bu farklılık Gökçam köyünün lehinedir. Bunun anlamı Gökçam köyündeki katılımcıların Karatepe köyündeki katılımcılara göre rekreasyonel aktivite yap(a)mama nedeni olarak zaman yetersizliğini görmeleridir. Dördüncüsü Birey Psikolojisi alt boyutundadır ve bu farklılık Gökçam köyünün lehinedir. Bunun anlamı Gökçam köyündeki katılımcılar rekreasyonel aktiviteleri yapmak için kendi yaşını uygun bulmamaları, ailesine zaman ayırma zorunda olmak ve bu aktiviteleri yapmaktan mutlu olamamaktır.

Çakır ve arkadaşlarının kamu çalışanlarının rekreasyon engellerini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada cinsiyet açısından katılımcıların serbest zaman engel düzeylerine bakıldığında “Birey Psikolojisi” ve “İlgi Eksikliği” alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (Çakır vd., 2016: 192-200). Köyde rekreasyon engellerini belirlemeye yönelik yapılan çalışmamızda ise ortaya çıkan sonuç, köye yaşayan bireylerin ilgisizlik boyutunda engel bulmadıkları, ancak birey psikolojisi boyutunda hem kadın hem de erkek katılımcılarda her iki köyde de engel olarak görüldüğüdür. Bunun sebebi kadın katılımcılar için çevre ve aile baskısı, erkek katılımcılar için ise kendini yeterli görememe ve aktiviteye katılıma hazır

hissetmemeleridir. Bu çalışma birey psikolojisi alt boyutunda Çakır ve arkadaşlarının çalışması ile paralellik göstermektedir.

Demirel ve Harmandar'ın (2009) çalışmasında elde edilen de aynı alt boyutlarda farklılıklardır. Ayrıca farklı olarak gelire bağlı olarak algılanan engel düzeylerinde pahalı bulma da değerlendirilmiştir. Çalışmamızdaki bulgular pahalı bulmak faktörünü engel olarak tanımlamaktadır. Demirel ve Harmandar'ın çalışması ile bu faktör paralellik göstermektedir.

Sabancı'nın akademisyenler üzerinde yaptığı kısıtlayıcıları belirlemeye yönelik çalışmasında akademisyenlerin boş zamanlarını engelleyen faktörlerin başında tesis yetersizliği ve zaman ve ilgi eksikliği, faktörünün yer aldığı ve bunu; bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği, birey psikolojisi, ulaşım sorunu gibi faktörler takip etmiştir(Sabancı, 2016)

Görülmektedir ki uygulandığı yer gözetmeksizin bireyler aynı altboyutları engel olarak algılamakta ve demografik değişkenler bu alt boyutlarda kısıtlayıcıları belirleme de fark oluşturmamaktadır.

Benzer olarak Searle ve Jackson (1985) eğitim düzeyinin kısıtlayıcılar üzerine etkileri üzerine yaptığı çalışmada eğitim düzeyi arttıkça kısıtlayıcıların etkisinin azaldığını belirtmektedir. Köylere göre altboyutlar değerlendirildiğinde görülmektedir ki, bulgulardan harekete çıkarak eğitim deyinini daha yüksek olduğunu gördüğümüz Karatepe Köyü, Gökçam Köyüne göre rekreasyon engellerini algılamada ve bunlar ile baş etmekte güçlük çekmemektedir.

Literatür tarandığında ve emsal çalışmalara bakıldığında gözlemler önceki çalışmaların rekreasyon engellerini kent-metropolde yaşayan bireyler üzerinden değerlendirildiği görülmektedir. Bunu değerlendirdiğimizde ise çalışmamızın köy uygulaması olduğuna dikkat çekmemiz ve köy şartları ve kültürünün rekreatif etkinliklere katılıma engel olan faktörler belirlenirken farklı alt boyutların anlamlı sonuçlara işaret edebileceği söylenebilir. Gerek demografik özellikler, gerekse alışkanlıklar değerlendirildiğinde ulusal literatürde emsal çalışmaların eksikliği gözlemlenmiştir. Kent-köy olgusundaki farklılıklar değerlendirilmek istense de yine literatürel bilgi sadece anlamlı farklılıklar göz önüne alınarak bulgular yazılmıştır. Literatür bize ortak nokta olarak tesis/hizmet/ulaşım ve birey psikolojisi altboyutlarını çıkarmaktadır. Farklı olarak ise KREÖ'nün anlamlı bulunduğu alt boyutlar birey psikolojisi ve tesis/hizmet/ulaşım faktörlerinin yanı sıra bilgi eksikliği ve zaman yetersizliği ve pahalı bulmakta ve köy yaşamında serbest zaman engelleri olarak değerlendirilmektedir.

Bunun yanında görünmeyen engel olarak dini ve kültürel yapıya dikkat çekilmesi gerekmektedir. Güner, (2015)'in kadınlar ve spor aktivitelerine katılım üzerine yaptığı çalışmada belirtmektedir ki:

“Toplumsal yapı içerisinde dini değerlerin birçok alanda etkili oldukları, bunun yanında dini değer algılarının toplumda birçok kuralı düzenlediği ve dini kuralların birçok insan için bağlayıcı olduğu bilinmektedir. Hayatın her alanında olduğu gibi özellikle kadınların serbest zaman ve spor etkinliklerine katılımları üzerinde de dini değerlerin ve dinsel yaşayış özelliklerinin büyük bir rolü bulunmaktadır. Yapılan araştırmalarda kadınların serbest zaman ve spor etkinliklerine katılımları üzerinde dinin sınırlayıcı ve engelleyici bir rolü olduğu belirlenmiştir. Arab-Moghaddam ve ark., (2007) tarafından yapılan araştırmada Müslüman kadınların serbest zaman ve spor etkinliklerine katılım düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak kadınların spor ve serbest zaman etkinliklerine katılımlarını etkileyen birçok unsur bulunmaktadır. Sosyo-ekonomik açılarından ele alındığı zaman kadınların ekonomik gelir düzeylerinin düşük olmasının hem spor hem de serbest zaman etkinliklerine katılımı olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. Aile unsuru açısından ele alındığı zaman kadınların evli, özellikle de çocuk sahibi olmalarının kendilerine spor ve serbest zaman aktivitelerine katılım için yeterli zaman ayırma konusunda sorun yaşamalarına neden olmaktadır. Küçük yaş grubunda bulunan bekâr kadınların ise çeşitli sosyal ve ahlaki kaygılar nedeniyle aileleri tarafından spor ve serbest zaman etkinliklerine katılımları engellenmektedir. Dini açıdan ele alındığı zaman dünyanın birçok yerinde dini kuralların ve ahlaki değer yargılarının kadınların spor ve serbest zaman etkinliklerine katılmalarında temel belirleyici olduğu söylenebilir” (Güner, 2015: 22-29).

“Kadınların istedikleri serbest zaman ve spor etkinliklerine yönelmelerinde algıladıkları sosyal desteğin büyük bir önemi bulunmaktadır. Literatürde yer alan araştırma bulguları da kadınlarda algılanan sosyal desteğinin düşük olmasının serbest zaman etkinliklerine katılımı olumsuz yönde etkilediği, özellikle ebeveynler tarafından sağlanan sosyal desteğin ise serbest zaman ve spor etkinliklerine katılımı olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Genç kadınlar üzerinde yapılan benzer bir araştırmada da spora yönelme konusunda ebeveyn ve aile desteğinin önemli bir rolü olduğu saptanmıştır” (Biddle vd., 2005: 423-434)

Craike ve arkadaşları (2005) tarafından yapılan araştırmada; “kırsal kesimlerde yaşayan kadınların serbest zaman etkinliklerine yönelik tercih imkanlarının şehirlerde yaşayan kadınlara kıyasla daha düşük olduğu belirtilmiştir. Dünyanın birçok yerinde kırsal ve kentsel yaşam alanlarının sahip olduğu imkânların arasındaki büyük farklılıklar göz önünde bulundurulduğu zaman, kırsal kesimlerde yaşayan kadınların spor ve serbest zaman etkinliklerine katılım düzeylerinin daha düşük olmasının beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir.” (Craike vd., 2005: 355-368)

Çalışma yapılan köylerde ise bu düşünce desteklenmekte ve gözlemsel olarak değerlendirildiğinde Sünni kültürün getirdiği ritüelleri Gökçam Köyünde, mevlüt, Yasin-i Şerif okuma, Lokma döktürme (Hayır amaçlı), Alevi kültürün getirdiği ritüelleri de Karatepe köyünde Cem yapma ve musahiplik törenleri sosyal yönetim anlayışı ile görülmüştür. Sünni kültür kadınları rekreatif aktiviteye katılmalarını kısıtlarken, Alevi kültür kadın ve erkek fark etmeksizin sosyal ve sportif tüm aktivitelerden bireylerin yararlanmalarını desteklemekte ve bunun için çalışmalar yapmaktadır.

Anket formunun ikinci bölümünde yer alan Köydeki Rekreasyon Engelleri maddelerinin geliştirilmesinde, Alexandris ve Carrol’ın (1997) geliştirdiği ve Türkçe

uyarlamasını Karaküçük ve Gürbüz'ün (2006) yaptığı Boş Zaman Engelleri Ölçeği ve Öcal'ın (2012) geliştirdiği Serbest Zaman fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları Ölçeği maddelerinden faydalanılmıştır. Her iki çalışmada çalışmanın amacına uygun olmadığı için her iki çalışmada yer alan maddelere ilave olarak başka maddeler de eklenerek 47 maddeden oluşan yeni bir madde havuzu oluşturulmuştur. İki madde Faktör Analizi yapıldığında düşük varyans değerleri verdiği için analizden çıkarılmış ve faktör analizi toplam 45 madde üzerinden yapılmıştır.

Karaküçük ve Gürbüz(2007)'ün geliştirdiği Boş Zaman Engelleri Ölçeğinin alt boyutlarına baktığımızda KREÖ'den farklı olarak Tesis ve Ulaşım iki farklı faktör olarak değerlendirilmiş, Pahalı Bulmak yerine Para ifadesi, Zaman yetersizliği yerine ise Zaman ifadesi ile tanımlanmıştır. KREÖ'de olmayan tek alt boyut Kentsel koşullar olarak ifade edilen maddelerden oluşan faktördür (Gürbüz ve Karaküçük, 2007: 3-10).

Öcal (2012) 'ın geliştirdiği "Serbest Zaman Fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları (SZFA-K)" envanterinin alt boyutlarına baktığımızda ise KREÖ'den farklı olarak İrade alt boyutunu görmekteyiz. Bunun haricindeki maddeleri KREÖ ile ilişkilendirmek mümkündür. Gelir alt boyutuna eşdeğer Pahalı bulma, Sosyal çevre alt boyutuna eşdeğer Arkadaş eksikliği, Aile alt boyutuna eşdeğer Aile ve Başkalarının baskısı ve Yetenek Algısı alt boyutuna eşdeğer Fiziksel algı ve sağlık alt boyutu tanımlanmıştır (Öcal, 2012: 50-60).

Faydalanılan iki rekreasyon engellerini tanımlayan ölçeğin ikisi de il merkezlerinde, rekreatif etkinliğe ulaşımına daha elverişli ortamlarda ve rekreasyon, fiziksel aktivite veya sağlık bilincinde akademisyenler ve idareciler örneklem grupları ile geliştirilmiştir. Ancak bu çalışmada söz konusu olan örneklem grubu tanımlanan engel faktörlerinden farklı olarak çevresel ve yapısal olarak farklılık gösterdiğinden köyde yaşayan bireylerin rekreasyonel kısıtlayıcılarını tanımlamaya yönelik bir ölçek ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada; araştırma grubunun serbest zamanlarını değerlendirmede ve rekreatif etkinliklere katılmada algıladıkları engeller saptanmıştır.

Köylerde yaşayanların aktiviteleri yetersiz bulduğu veya kendilerine yönelik aktivitelere ulaşamadıkları, zaman yetersizliğinden aktivitelere katılamadıkları, katılmak için imkanı olanların kendilerini yönlendirecek kimsenin olmamasından veya bu aktivitelere nasıl katılacaklarını, nereden öğreneceğini bilmediklerinden katılamadıkları ve yine katılmak isteyen ama aile/eş/sosyal çevre baskısından olumsuz etkilendiği sonuçları çıkmıştır.

Ayrıca iki köy ayrı ayrı demografik özellikleri ile karşılaştırıldığında serbest zamanlarını değerlendirme şekilleri, TV programlarından hangilerini tercih ettikleri ve KREÖ'nün alt boyutlarından algıladıkları engellerde farklılık göstermektedir.

Gökçam ve Karatepe Köyleri örneğinde KREÖ'nün altboyutları göz önüne alındığında; Gökçam ve Karatepe köylerinde yaşayan bireylerin genel olarak rekreatif faaliyetlere karşı ilgisiz oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu ilgisizliğin ortaya çıkmasında etkili olabilmektedir. Örneğin; tesislere yapılan rekreatif hizmetlere ulaşmakta zorluk çekmek bu tip sonuçları olağan kılmaktadır.

Kitle iletişim araçlarının hızlı gelişimine uyum sağlayabilmiş köylerde dahi rekreatif faaliyetler hakkında yapılan bilgilendirmelerin eksikliği de bir engel olarak karşımıza çıkmış, gündelik işlerle uğraşı fazlaca olan köy yaşamında kısıtlı gelir imkânları ile bu faaliyetlerin sosyal hayatta yer bulamadığı gözlenmiştir.

Sıkı aile ilişkilerinin birey psikolojisi üzerindeki etkilerinin daha yoğun olduğu kapalı toplumsal gruplarda fiziksel algı ve sağlık açısından da etkilerinin olduğu söylenebilir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen bilgiler ışığında aşağıdaki önerilerin değerlendirilebileceği düşünülmektedir;

- Şehir merkezine uzaklığı fark etmeksizin yerel etkinliklerden köy sakinleri haberdar edilmelidir.
- Köydeki kamusal alanlar ve rekreatif etkinliklere uygun alanlar belirlenmeli ve aktivitelere uygun hale getirilmelidir.
- Yerel yönetimler alan aştırması yapmalı ve halkın istekleri doğrultusunda eğitmen ve materyal desteği sağlamalıdır.

- Köylerde tanıtıcı ve sürdürülebilir organizasyonlar yapılmalı ve geleneksel hale getirilmelidir.
- Köy halkı aktif ve pasif rekreasyonun faydaları hakkında bilgilendirilmeli ve teşvik edilmelidir.
- Köy liderleri rekreasyonel aktiviteler konusunda bilgilendirilmeli ve halka iletmesi için motive edilmelidir.
- Yükseköğretim Kurumları ve Kalkınma Ajansları bu tür araştırmaları desteklemeli, kitlesel ve toplumsal farkındalık yaratmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ajzen, I. (2001). Nature And Operations Of Attitudes, Annual Rewiev Of Psychology, No:52, 27-58.
- Alexandris K. ve Carroll B., (1997). Demographic Differences İn The Perception Of Constraints On Recreational Sport Participation Results From A Study İn Greece. Leisure Studies 16, 107, 125
- Arab-Moghaddam, N., Henderson, K. A., ve Sheikholeslami, R., (2007). Women's leisure and constraints to participation: Iranian perspectives. Journal of Leisure Research, 39(1), 109-126
- Ardahan, F., (2016a). Recreational Importance and Reasons for being Preferred of Countryman Coffee Stall as Communal Place. Iğdir University Journal of Soc Sci. 9: 49-69 (Ebsco)
- Ardahan, F., (2016b). Recreational Importance of a Village Coffee Stall as Communal Place. Pamukkale Journal of Sport Sciences. 7(2): 58-74.
- Ardahan, F. ve Ceylan, B. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Tiyatroya Hakkındaki Düşünceleri, Tiyatroya Gitme ve Gidememe Nedenleri: Akdeniz Üniversitesi Örneği. 14. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Bildiriler Kitabı. 1-4 Kasım 2016, Belek, Antalya.
- Ardahan, F. ve Akdeniz, Y. (2017). Koristlerin Profilleri ve Bireyleri Korolara Korist Olarak Katılmaya Motive Eden Faktörlerin Demografik Değişkenlerle Karşılaştırılması: Antalya Örneği. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Uluslararası 4. Turizm ve Rekreasyon Kongresi, 21-23 Nisan 2017, Burdur, Türkiye.
- Ardahan, F. ve Kaplan Kalkan, A. (2017). Açık Alan Rekreasyonunun Ortaya Çıkışı, Açık Alan Rekreasyonu (Editör: Faik Ardahan), Detay Yayınları, Ankara. S:1-10
- Ardahan, F., Turgut, T. ve Kalkan, A.K. (2016). Her Yönüyle Rekreasyon(editör: :Faik Ardahan),Detay Yayıncılık, Ankara.11-52-59-109-110-111.
- Ardahan, F. (2013). Komşuluk, Farklılığa Hoşgörü Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki, İlişkinin Güçlendirilmesinde Rekreatif Etkinliklerin Önemi, International Journal Of Human Sciences, Volume:10 Issue:1.1078-1090.
- Arslan, A. (2003). Bir Köy Sosyolojisi Çalışması :Kavaközü Köyü'nün Sosyo-Ekonomik Yapısı Ve Sorunları,Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 4. 1,5

- Balcı, V. (2003). Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:158, 161-173.
- Başar, M. A. (2006). Türkiye'Deki Tabiat Parklarının Açık Hava Sportif Rekreasyon Aktiviteleri Açısından Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi (Kocaeli Ballıkayalar Vadisi Tabiat Parki Örneği), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Adapazarı, 17.
- Başaran, M. (2003). Özgürleşme Eylemi: Köy Enstitüleri. (Üçüncü Baskı). İstanbul: Kurtiş Matbaacılık,18.
- Biddle, S. J., Whitehead, S. H., O Donovan, T. M., ve Nevill, M. E. (2005). Correlates of participation in physical activity for adolescent girls: A systematic review of recent literature. *Journal of Physical Activity & Health*, 2(4), 423-434.
- Ceyhun, E. (2012). Kalkınmada Köy Ve Problemleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 0 (27), 14.
- Cordes, İ., A. ve İbrahim, H. (1996). Applications In Recreation And Leisure For Today And The Future. California, 124
- Craike, M. J., Symons, C., Eime, R. M., Payne, W. R. ve Harvey, J. T. (2011). A comparative study of factors influencing participation in sport and physical activity for metropolitan and rural female adolescents. *Annals of Leisure Research*, 14(4), 355-368.
- Culp, R. (1998). "Adolescent Girls And Outdoor Recreation: A Case Study Examining Constraints And Effective Programming", *Journal Of Leisure Research*, 30(3), 356-379.
- Çağlar, S. (1969). Toplum Kalkınmasında Başarı Yolları, Ankara: Güven Matbaası.
- Çakır, V. O., Şahin, S., Serdar, E., ve Parlakkılıç, Ş. (2016). An Examination Of Public Employees The Level Of Constraint Of Leisure And Life Satisfaction. *Journal Of Tourism Theory And Research*, 2 (2), 192-200.
- Demir, C. (2003). Demografik Özellikler İle Sağlanan İmkânların Sportif Faaliyet Tercihleri Üzerine Etkileri, Üniversite Gençliğine Yönelik Bir Uygulama", 1. Gençlik, Boş Zaman Ve Doğa Sporları Sempozyumu, Ankara: Türk Hava Kurumu Basım Evi İşletmeciliği.1-24.
- Demirel, M. ve Harmandar, D. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Etkinliklere Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 6,1

- Dever, A. (2005). Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Kültüründe Spor Algısı, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:4 Sayı 5,46-61.
- Ertüzün, E., ve Fişekçioğlu, B. (2013). Kırsal Alanlarda Yapılan Rekreatif Faaliyetlerin Bölgede Yaşayanlara Etkisi. I. Kop Bölgesel Kalkınma Sempozyumu Kitapçığı S:206-209.
- Gümüş, E. (2016). Türkiye'de Yerleşme Açıköğretim Fakültesi Ders Kitabı, Ünite:7 90-92
- Güner, B. (2015). Kadınların Spor Ve Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Sorunlarının Değerlendirilmesi,Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi / Cilt: 1 Sayı:1 Journal of International Sport Sciences / Volume: 1 Issue: 1 ,22-29.
- Gürbüz, B. ve Karaküçük, S. (2007). Boş Zaman Engelleri Ölçeği-28: Ölçek Geliştirme, Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, sayı:1 cilt:12, 3-10.
- Hazar, A. (2009). Rekreasyon ve Animasyon, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Ibrahim, H. ve Cordes, K. A. (2002) Outdoor Recreation, Enrichment For a Lifetime. Second Edition, Sagamore Publishing, 71-73.
- Jackson, E. L., Crawford, D. W. ve Godbey, G. (1991). Negotiation of Leisure Constraints. Leisure Sciences 15 (1): 1-11
- Karaküçük S. ve Gürbüz B. (2007). Rekreasyon Ve Kent(Li)leşme. Ankara Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S. (2005a), Rekreasyon, Gazi Kitabevi, Ankara. , s. 58,233
- Karaküçük, S. (2005b). Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme. (5. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi
- Karataş, Ö. (2013). “Türkiye’de Belediyelerin Spor Politikaları”, Uluslararası Hakemli Beşeri Ve Akademik Bilimler Dergisi, Cilt: 2 Sayı: 6 Yıl:2013, Ss. 113-121.
- Kennely, M. (2013). Constraint Negotiations İn Serious Leisure,Journal Of Leisure Research, Vol:45, No:4, 466-484.
- Kızılaslan, N. (2006). Kente Uzaklığın Kırsal Aile Yapısına Etkileri Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Zkü Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 2, Sayı 3, S. 141-162.
- Kocaekşi, S. (2016). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2497 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1468.
- Koçak, S. (2005). Perceived Barriers To Exercise Among University Members. Journal Of The International Council For Health Physical Education, Recreation, Spor And Dance. 34,36.

- Koçyiğit, M. ve Yıldız, M. (2014). Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Uygulamaları: Konya Örneği, *International Journal Of Science Culture And Sport* August 2014 : Special Issue 2, 2.
- Kurar, İ. ve Baltacı, İ. (2014). Halkın Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıkları: Alanya Örneği, *International Journal of Science Culture and Sport*,: Special Issue 2.
- Leighfield, M. (2001). Boş Zaman Toplumu İçin Bilgi. Demiray U (Çev), *Aylık Turizm Ve Kültür Sanat Dergisi*.7-10.
- Mirzeoğlu, N. (2003). Spor Bilimlerine Giriş, Bağırhan Kitabevi, Ankara, 241–242.
- Mull R. F., Bayless K. G. ve Jamieson L. M. (2005) *Recreational Sport Management, Human Kinetics, Champaign*,4-5.
- Mutlu, N., (1967). Köy Ve Köylü Sorunu, T.C Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Yayını, Ankara. 1,7.
- Müderrişoğlu H., ve Uzun S. (2004). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilimleri, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri. A, No. 2, 108–121.
- Müderrişoğlu, H., Kutay, E. L., ve Örnekeçi Eşen, S. (2005). Kırsal rekreasyonel faaliyetlerde kısıtlayıcılar. *Tarım Bilimleri Dergisi*. 11(1), 40-44
- Ozankaya, Ö. (1987). Köyde Toplumsal Yapı Ve Siyasal Kültür, 32-40.
- Öcal, K. (2012). Ölçek Geliştirme: Serbest Zaman Fiziksel Aktivite Kısıtlayıcıları (SZFA-K), *Hacettepe J. of Sport Sciences*, 23 (2), 50–60
- Özışık, Y. (1988). Kara Harp Okulu Öğretim Elemanlarının Rekreasyon Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara,94.
- Özyüksel, G. (2007). Cumhuriyet Devrimimizin Özgün Eğitim Kurumları Köy Enstitülerinde Müzik Eğitimi Ve Günümüze Yansımaları, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi,18.
- Plotnik, R. (2009). Psikolojiye Giriş, *Kaknüs Yayınları*, 1. Basım, İstanbul.
- Pulur, A. (2003). Üniversitede Görev Yapan Öğretim Elemanları Ve İdari Personellerin Boş Zamanlarının Sporla Değerlendirme Eğilimlerinin Araştırılması (Kırıkkale Örneği)". *Beden Eğitimi Ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı*, S.427-432.
- Sabancı, G. (2016). Öğretim Elemanlarının Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Sarı, M. (2014). *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 7, Sayı:19, 509-534.
- Satı, S. (1930). "Köy Kanunu", *Babalık*, nu: 3225, 16 Şubat 1930,1.

- Shinew, K. J., Floyd, M. F., ve Parry, D. (2004). Understanding The Relationship Between Race And Leisure Activities And Constraints: Exploringan Alternative Frame Work Leisure Sciences. S. 181, 199.
- Sugeç, O. (2008). Antalya İli Topallı Köyününsosyo-Ekonomik Yapısının İncelenmesi, Namık Kemal Üniversitesi, Tarım Ekonomisi Anabilimdalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi,12.
- Şahin C. K., Akten S. ve Erol U. E. (2009). Eğirdir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 10 (1), 62-71.
- Şimşek D. S. ve Korkut A. B. (2009). Kıyı Şeridi Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Yeni Bir Yöntem Uygulaması: Tekirdağ Merkez İlçe Örneği, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, Vol. 6, No. 3, 315–326.
- Tercan Kaas, E. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Serbest Zaman Engelleriyle Baş Etme, Yaşam Tatmini Ve Vücut Algısının İncelenmesi, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,10-19.
- Tezcan, M. (1985). Ülkemizde Orta Öğrenim Gençliği Açısından Boş Zamanların Değerlendirilmesi, 42,117,119.
- Tolukan, E. (2010). Niğde Özel Yetenekle İlgili Bölümlerde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Aktivitelere Katılımlarına Engel Olabilecek Unsurların Belirlenmesi. Yayınlanmış Yüksel Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde
- Turgut, T. (2012). Suya Dayalı Rekreasyon Ve Antalya İlinde Suya Dayalı Rekreasyon Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Profillerini Belirlemeye Yönelik Bir Uygulama, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Uçar, A. (2014), Türkiye’de Spor ve Rekreasyon Politikalarının Oluşumu ve Bu hizmetlerin Sunumu, Yerel Politikalar Dergisi, Sayı:6,1-22.
- Varınca, K. (1946). Köy Kanunu Tatbikatı”, İdare Dergisi, Yıl:17, S.178. 49-61.
- Yeniçeri, Z. (2005). Eleştirel-Yaratıcı Düşünme ve Davranış Araştırmaları laboratuvarı, Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,Pivolka, YIL 4 sayı 17, 4.
- Yılmaz, Ş. (2007). Rekreasyon Faaliyetlerinin Yönetim Ve Organizasyonu “Antalya Bölgesindeki Beş Yıldızlı Otel İşletmelerine Yönelik Bir Uygulama”, Akdeniz Üniversitesi Sosyalbilimler Enstitüsü Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi, Antalya,

Zorba, E., Cerit, E., Gümüşdağ, H. ve Evli, M. (2013). Rekreasyon Bölümlerinin Tercih Edilme Nedenleri Ve Bölüm Öğrencilerinin Beklentilerinin Araştırılması, Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık Ve Tıp Bilimleri Dergisi,1-14.

İnternet Kaynakları

<http://isziej.weebly.com/overcoming-barriers.html> (erişim tarihi: 25.04.2017)

http://sosyologum.com/esder_makale-34-1-60-rekreasyonun_yararları (erişim tarihi: 02.02.2017)

<http://www.die.gov.tr/konular/nufusayimi.html> (erişim tarihi: 23.03.2017)

<http://www.dinimizislam.com/detay.asp?Aid=1286> (erişim tarihi: 24.04.2017)

<http://www.migm.gov.tr> (erişim tarihi: 23.03.2017)

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Din> (erişim tarihi:10.04.2017)

<https://www.tbmm.gov.tr> (erişim tarihi: 23.03.2017)

<http://www.nufusune.com/2449-antalya-konyaalti-gokcam-mahallesi-nufusu> (erişim tarihi: 24.04.2017)

<http://www.haritatr.com/harita/gokcam/126446> (erişim tarihi: 24.04.2017)

<http://www.nufusune.com/2454-antalya-konyaalti-karatepe-mahallesi-nufusu> (erişim tarihi: 24.04.2017)

https://tr.wikipedia.org/wiki/Karatepe,_Konyaalt%C4%B1 (erişim tarihi: 24.04.2017)

EK 1- KİŞİSEL BİLGİ FORMU VE REKREATİF EĞİLİMLER

Yaş: ..... Hanedeki Kişi Sayısı .....

Medeni Hal Evli ( ) Bekâr ( )

Ailenin Toplam Geliri ( ) 1500 TL ve altı ( ) 1501-2500 TL ( ) 2501 TL ve Üstü

Sizin Ailedeki Konumunuz ( ) Anne ( ) Büyük Anne/Baba
 ( ) Baba ( ) Diğer Akraba/Uzun süreli misafir
 ( ) Çocuk

Eğitim Durumu ( ) İlköğretim ( ) Üniversite
 ( ) Lise ( ) Lisansüstü

Çalıştığı Yer ( ) Kamu ( ) Öğrenci ( ) İşsiz
 ( ) Özel Sektör ( ) Emekli ( ) Esnaf/Zanaatkar
 ( ) Kendi İşim ( ) Ev Hanımı

Yukarıdakilere İlave ( ) Kendi Seram/Tarlamda Çalışıyorum
 Olarak ( ) Başkasının İşinde Gündelikçi
 ( ) Pazarcılık Yapıyorum
 ( ) Kira/ Bakım Parası / Dul- Yetim maaşı gibi başka gelirlerim var

Günlük Boş Vakitlerinizi Nasıl Değerlendirirsiniz? Önem derecesini aşağıdaki ölççe göre değerlendiriniz 1: Kesinlikle Önemsiz 2: Önemsiz 3: Kısmen Önemli 4: Önemli 5: Kesinlikle Önemli					
	1	2	3	4	5
Kahveye Gitmek	( )	( )	( )	( )	( )
Evde Aileyle Beraber Olmak	( )	( )	( )	( )	( )
Televizyon İzlemek	( )	( )	( )	( )	( )
İnternette Gezinmek	( )	( )	( )	( )	( )
Sosyal Medyada Vakit Harcamak	( )	( )	( )	( )	( )
Bilgisayar Oyunları Oynamak	( )	( )	( )	( )	( )
Ev Gezmeleri Yapmak	( )	( )	( )	( )	( )
Evde Arkadaşlarım İle Birlikte Olmak	( )	( )	( )	( )	( )
Film İzlemek	( )	( )	( )	( )	( )
Kitap Okumak	( )	( )	( )	( )	( )
Arkadaşlarım İle Dışarıda Vakit Harcamak	( )	( )	( )	( )	( )
Arkadaşlarımla Ev/Kahve Dışında Aktiviteler Yapmak	( )	( )	( )	( )	( )
TV'de İzlediğiniz Programların Önceliği Nedir? Önem derecesini aşağıdaki ölççe göre değerlendiriniz 1: Kesinlikle Önemsiz 2: Önemsiz 3: Kısmen Önemli 4: Önemli 5: Kesinlikle Önemli					
Haber Programları	( )	( )	( )	( )	( )
Yarışma Programları	( )	( )	( )	( )	( )
Kültür-Sanat Programları	( )	( )	( )	( )	( )
Belgesel Programları	( )	( )	( )	( )	( )
Magazin/Eğlence Programları	( )	( )	( )	( )	( )
Yerli / Yabancı Sinema	( )	( )	( )	( )	( )
Müzik Programları	( )	( )	( )	( )	( )
Açık Oturum/Tartışma Programları	( )	( )	( )	( )	( )
Spor Programları	( )	( )	( )	( )	( )
Dizi	( )	( )	( )	( )	( )

EK 2- KÖYDE REKREASYON ENGELLERİ ÖLÇEĞİ (KREÖ)

Değerli Katılımcı;

Aşağıda sportif, sanatsal, kültürel ve beceri geliştirmeye dönük aktif ve pasif katılım gerektiren rekreasyonel aktivitelere katılımızı engelleyebileceği düşünülen bazı ifadelere yer verilmiştir. Bu ifadelerin **sizin** rekreasyonel etkinliklere katılmanızı engellemedeki önem derecesini liste üzerinde bahsedilen önem düzeyine göre ayrılan alana işaretleyiniz. Her birey, diğer bireylerden farklı olduğundan bu ankette doğru veya yanlış cevap yoktur. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve özene şimdiden teşekkür ederiz.

	1: Kesinlikle Önemsiz	2: Önemsiz	3: Kısmen Önemli	4: Önemli	5: Kesinlikle Önemli
İlgisizlik					
Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmedim	( )	( )	( )	( )	( )
Bu tür etkinliklere ilgi duymam	( )	( )	( )	( )	( )
Gündelik hayatın akışını bozmak istemiyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Bu tür aktivitelere başlamayı sürekli ertelerim	( )	( )	( )	( )	( )
Tesis-Hizmet-Ulaşım					
Yakın civarımda katılabileceğim aktiviteler yok	( )	( )	( )	( )	( )
Aktivitelerin yapılması için tesisler yok	( )	( )	( )	( )	( )
Aktivitelerin yapılması için tesislerin yetersiz	( )	( )	( )	( )	( )
Aktivitelerin yapılabileceği tesisleri kalabalık	( )	( )	( )	( )	( )
Bana uygun aktivite yok	( )	( )	( )	( )	( )
Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşım zaman alıyor	( )	( )	( )	( )	( )
Aktivitelerin yapıldığı yere ulaşım yok	( )	( )	( )	( )	( )
Yetenek Algısı					
Bu aktiviteleri sürdürebilecek iradeye sahip değilim.	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktivitelerden çabuk sıkılacağımı düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktiviteleri hayatıma katmaya hazır değilim.	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktiviteleri yapacak kadar yetenekli olduğumu düşünmüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktivitelerin gerektirdiği özellikler kişisel becerilerimle uyuşmuyor.	( )	( )	( )	( )	( )
Aile ve Başkalarının Baskısı					
Komşularımdan çekiniyorum/utanıyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktivitelere katılmam ailemi çevreye karşı zor durumda bırakabilir	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktivitelere katılmam ailem tarafından hoş karşılanmıyor	( )	( )	( )	( )	( )
Ailem bu aktivitelere katılmama izin vermiyor	( )	( )	( )	( )	( )
Aile bireylerinden çekiniyorum / utanıyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Birey Psikolojisi					
Bu aktiviteleri yaşıma uygun bulmuyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktiviteleri benim yaşımdaykiler yapmazlar	( )	( )	( )	( )	( )
Başkalarının katıldığı ortamlardan mutlu olmuyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Boş zamanlarımı ailem için ayırmak zorunda kalıyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Zaman Yetersizliği					
İş/çalışma zamanım yoğundur	( )	( )	( )	( )	( )
Aile/İş sorumluluklarım nedeniyle aktivitelere zaman ayıramıyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Bilgi Eksikliği					
Aktivitelere nasıl/nerede katılacağını bilmiyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Aktivitelerin yapıldığı yeri öğrenebileceğim kimsenin/yerin olmaması	( )	( )	( )	( )	( )

Arkadaş Eksikliği	1	2	3	4	5
Aktivitelere beraber katılacağım arkadaşlarımın zamanı yok	( )	( )	( )	( )	( )
Aktivitelere beraber katılacağım kimse yok	( )	( )	( )	( )	( )
Arkadaşlarımın bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmıyor	( )	( )	( )	( )	( )
Fiziksel Algı ve Sağlık					
Fiziksel yapım bu tür etkinliklere katılmaya uygun değil	( )	( )	( )	( )	( )
Fiziksel görüntüm fiziksel aktivitelere katılmamı engelliyor	( )	( )	( )	( )	( )
Fiziksel engelim nedeniyle bu tür aktivitelere katılamıyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktiviteleri yaparken kendime bir şey olacak diye kaygılanıyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktiviteler sırasında denge ve koordinasyon sorunu yaşıyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi	( )	( )	( )	( )	( )
Sağlık problemlerimin varlığı	( )	( )	( )	( )	( )
Pahalı Bulmak					
Bu tür aktiviteleri pahalı buluyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktivitelerde kullanılan malzemeler bana göre pahalı	( )	( )	( )	( )	( )
Bu aktivitelere düzenli katılmamın ulaşım maliyeti göre pahalı	( )	( )	( )	( )	( )
Ailevi Nedenler					
Hasta/Yaşlı/Engelli aile bireyiyle ilgilenme zorunluluğum var	( )	( )	( )	( )	( )
Küçük bebeğim olduğu için katılamıyorum	( )	( )	( )	( )	( )
Çocuk okuttuğum için katılamıyorum	( )	( )	( )	( )	( )

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI : Nazlı Deniz YILMAZ

Doğum Yeri - Tarihi: Salihli - 03.12.1991

Eğitim Durumu :

Mezun Olduğu Lise : Uşak Spor Lisesi, 2009

Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu,
Rekreasyon Bölümü, Antalya, 2014

Yüksek

Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Anabilim
Dalı, Antalya, 2017

Tez Konusu : Köyde Rekreasyon Engelleri Gökçam Ve Karatepe Köyleri
Uygulaması

Yabancı Dil : İngilizce

Çalıştığı Kurumlar : Selçuk Üniversitesi – Spor Bilimleri Fakültesi (2017 – Devam Ediyor)

E-Posta : nazlidenizyilmaz@gmail.com / denizyilmaz@selcuk.edu.tr